

Tirsdag den 24. marts 2015 (D)

1

68. møde

Tirsdag den 24. marts 2015 kl. 13.00

Dagsorden

1) Udvidet spørgetime med statsministeren.

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 29:

Forespørgsel til justitsministeren om Kriminalforsorgens antiradikaliseringssprogram og initiativer for at undgå radikaliseringsindsatse i fængslerne. (Hasteforespørgsel).

Af Peter Skaarup (DF) og Martin Henriksen (DF).

(Anmeldelse 20.03.2015).

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 97:

Forslag til lov om ændring af lov om leje, lov om midlertidig regulering af boligforholdene, lov om tvungen administration af udlejningsejendomme og lov om byfornyelse og udvikling af byer. (Forenkling og modernisering af lejelovgivningen).

Af ministeren for by, bolig og landdistrikter (Carsten Hansen).

(Fremsættelse 17.12.2014. 1. behandling 15.01.2015. Betænkning 26.02.2015. 2. behandling 19.03.2015. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 92:

Forslag til lov om ændring af varemærkeloven, designloven, patentloven og lov om brugsmodeller. (Styrket indsats mod piratkopiering ved etablering af en håndhævelsesenhed m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 10.12.2014. 1. behandling 20.01.2015. Betænkning 26.02.2015. 2. behandling 19.03.2015. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 114:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed. (Gennemførelse af solvens II- og omnibus II-direktivet).

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 21.01.2015. 1. behandling 29.01.2015. Betænkning 10.03.2015. (Omtrykt). 2. behandling 19.03.2015. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

6) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om omlægning af gødskningsregler.

Af Mette Bock (LA) m.fl.

(Fremsættelse 26.11.2014. 1. behandling 27.01.2015. Betænkning 11.03.2015).

7) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 39:

Forslag til folketingsbeslutning om en fødevare- og landbrugspakke.

Af Erling Bonnesen (V), René Christensen (DF) og Daniel Rugholm (KF) m.fl.

(Fremsættelse 02.12.2014. 1. behandling 27.01.2015. Betænkning 18.03.2015).

8) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 33:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af et realkreditinstitut for lån til ejerboliger og erhvervsejendomme i yderområder.

Af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) m.fl.

(Fremsættelse 20.11.2014. 1. behandling 11.12.2014. Betænkning 24.02.2015).

9) 2. behandling af lovforslag nr. L 100:

Forslag til lov om restrukturering og afvikling af visse finansielle virksomheder.

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 19.12.2014. 1. behandling 20.01.2015. Betænkning 19.03.2015).

10) 2. behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed, lov om finansiel stabilitet, lov om en garantifond for indskydere og investorer, lov om værdipapirhandel m.v. og ligningsloven. (Gennemførelse af direktiv om genopretning og afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber (BRRD) og direktiv om indskudsgarantiordninger (DGSD)).

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 19.12.2014. 1. behandling 20.01.2015. Betænkning 19.03.2015).

11) 2. behandling af lovforslag nr. L 87:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Statsforvaltningens underretning af kommunerne ved udstedelse af registreringsbeviser og opholdskort efter EU-reglerne samt justering af boligkravet m.v.).

Af justitsministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 03.12.2014. 1. behandling 18.12.2014. Betænkning 17.03.2015).

12) 2. behandling af lovforslag nr. L 93:

Forslag til lov om fremtidsfuldmagter.

Af justitsministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 10.12.2014. 1. behandling 23.01.2015. Betænkning 19.03.2015).

13) 2. behandling af lovforslag nr. L 116:

Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund. (Gennemførelse af offshoresikkerhedsdirektivet, subsidiært ansvar for afvikling af anlæg, plan for afvikling af anlæg, sikkerhedsstillelse, forlængelse af geotermilitilladelser, beredskab for forsyningsmæssige forhold, forsikring, digital kommunikation m.v.).

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen).

(Fremsættelse 28.01.2015. 1. behandling 05.02.2015. Betænkning 19.03.2015).

14) 1. behandling af lovforslag nr. L 163:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af vedvarende energi, lov om tilskud til fremme af vedvarende energi i virksomheders produktionsprocesser og lov om elforsyning. (Ny ansøgningsprocedure og grænse på 500 kW for støtte til bl.a. solcelleanlæg og husstands-vindmøller, investeringstilskud og driftsstøtte til kraft-varme-værker, afregningsvilkår for Horns Rev 3 og ophævelse af trededstariffen m.v.).

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen).

(Fremsættelse 18.03.2015).

15) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 90:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Do-hændringen til Kyotoprotokollen.

Af klima-, energi- og bygningsministeren. (Rasmus Helveg Petersen).

(Fremsættelse 11.03.2015).

16) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 59:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af samlivskravet ved stedbarns adoption.

Af Pernille Skipper (EL) og Trine Mach (SF) m.fl.

(Fremsættelse 27.01.2015).

17) Forhandling om redegørelse nr. R 10:

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forholds redegørelse om perspektiv- og handlingsplan 2015.

(Anmeldelse 26.02.2015. Redegørelse givet 26.02.2015. Meddelelse om forhandling 26.02.2015).

18) Forespørgsel nr. F 21:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren og ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold om sexchikane.

Af Özlem Sara Cekic (SF) m.fl.

(Anmeldelse 06.02.2015. Fremme 17.02.2015).

Per Clausen (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 103 (Forslag til folketingsbeslutning om etablering af Naturnationalpark Gribskov & Esrum Sø).

Steen Gade (SF) m.fl.:

Forespørgsel nr. F 30 (Hvad kan regeringen oplyse om regeringens planer for konkrete initiativer, der skal beskytte og tilpasse byggeri, infrastruktur og tekniske anlæg langs kyster og fjorde, og hvor der er fare for grundvandsstigning og oversvømmelse, fremme tilpasning af primærerhvervene skovbrug, landbrug og fiskeri og sikre, at handlingsplaner og lovgivning på natur-, miljø- og sundhedsområdet tager højde for, at grundlaget og betingelserne for at beskytte og fremme natur, miljø og sundhed ændrer sig?).

Nikolaj Villumsen (EL) og Christian Juhl (EL):

Forespørgsel nr. F 31 (Vil ministeren redegøre for, hvilke konsekvenser et investor-stat-tvistbilæggesystem (ISDS) i EU-USA-frihandelsaftalen, det såkaldte Transatlantic Trade and Investment Partnership, vil få for Danmark?).

Jacob Jensen (V), Ole Birk Olesen (LA) og Mike Legarth (KF):

Forespørgsel nr. F 32 (Hvilke initiativer vil regeringen tage, så det altid kan betale sig at arbejde frem for at være på offentlig forsørgelse?).

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk. (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Udvidet spørgetime med statsministeren.

Kl. 13:01

Formanden:

Jeg giver ordet til statsministeren for en indledende redegørelse.

Kl. 13:01

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Tak for det. Vi har haft økonomisk vækst i Danmark i seks kvartaler i træk. Beskæftigelsen er steget med over 32.000 personer siden foråret 2013. Virksomhederne har fået mere at lave, og i sidste uge opjusterede Nationalbanken sit skøn over væksten. Den forventer en relativt kraftig stigning i beskæftigelsen i de kommende år. Også familiernes optimisme er høj. Det er faktisk den højeste, der er blevet målt i 9 år. Kort sagt er vi godt på vej til at lægge den økonomiske krise bag os.

Nu handler det om, at fremgangen kommer alle til gode. Vi skal have alle med. Det skal være attraktivt at bo, arbejde og drive erhverv i alle dele af Danmark. Derfor vil vi forbedre vilkårene for landbrugs- og fødevarersektoren. Det er virksomheder, som beskæftiger mange mennesker i de dele af landet, hvor det ellers kan være svært at få et job. Vi har allerede gjort meget for landbruget. Vi har gjort det muligt at producere flere slagtesvin, vi har fjernet byrder og særregler som en del af vækstpakken. F.eks. skal medarbejderne ikke længere på hygiejnekursus, hvis det vurderes, at sidemandsoplæring fungerer bedre. Og vi har med bred opbakning her i Folketinget vedtaget en ambitiøs vækstplan for fødevarer. Vi halverer randzonearealet. Sagsbehandlingen af husdyrgodkendelser bliver mere effektiv. Vi skal lave bedre adgang til finansiering. Vi tillader nye

Kl. 13:00

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Mødet er åbnet.

Der er i dag følgende anmeldelser:

Christian Juhl (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 100 (Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en etikmærkeordning).

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 101 (Forslag til folketingsbeslutning om registrering af overvågningskameraer).

Frank Aaen (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 102 (Forslag til folketingsbeslutning om fortsat afgiftsfritagelse for elbiler m.m.).

ejerformer – det er noget, landmændene har efterspurgt i mange år. Nu får de muligheden.

Men selv om vi har gjort meget, kan der jo godt gøres mere. Det vil regeringen gøre. Vi vil give landmændene nye og bedre muligheder for at investere i moderne staldanlæg og maskiner. I alt 850 mio. kr. skal målrettes investeringer i nye og moderne kvæg- og svinestalde. Det er en del af regeringens oplæg til udmøntning af landdistriktsprogrammet for de næste 3 år. Vi forventer, at det vil understøtte investeringer på op til 3 mia. kr. i dansk landbrug. Det er mange penge, og det vil skabe både vækst, gavne miljøet og skabe arbejdspladser. Igen vil jeg sige, at det især er i de dele af Danmark, hvor der er hårdest brug for det. Jeg håber naturligvis, at Folketingets partier vil være med. Fødevareministeren indkalder meget snart til forhandlinger om landdistriktsprogrammet.

Regeringen har også besluttet at give danske mælkeproducenter en afdragsordning, så de bedre kan investere og skabe nye job. Baggrunden er den, at mælkeproducenterne får nye muligheder for at øge produktionen, når EU's mælkekvote ophører. Vi ved, at danske mælkeproducenter og mejerier allerede er konkurrencedygtige på verdensmarkedet, og derfor er flere gået i gang med at udvide produktionen. Men det betyder så også, at de får en afgift på omkring 200 mio. kr. i år, fordi de har overskredet kvoterne. Vi giver nu mulighed for at betale afgifterne tilbage over 3 år i stedet for 1 år. Vi vil fremme investeringer og arbejdspladser i landbruget, og derfor har vi lagt de her ting frem.

I dag har vi et nyt parti med til spørgetimen. Jeg vil byde hr. Uffe Elbæk og Alternativet velkommen til debatten.

Så har vi i dag også udvidet spørgetime med de nordatlantiske medlemmer. I sidste uge underskrev jeg en fælleserklæring sammen med landsstyreformanden og Europa-Kommissionens formand om Grønlands partnerskab med EU. Det er en vigtig erklæring. Det sender et stærkt signal om, at vi ønsker at udvide og styrke vores fælles samarbejde, f.eks. inden for råstoffer, klima og energi, forskning og turisme. Jeg ser frem til igen i dag at kunne drøfte og svare på overordnede spørgsmål om rigsfællesskabet. Tak.

Kl. 13:05

Formanden:

Tak til statsministeren for den indledende redegørelse.

Nu går vi til spørgsmål fra partilederne. Og jeg skal gentage, at reglerne er: I den første runde har spørger og statsminister begge op til 2 minutters taletid, og derefter følger to runder, hvor begge har op til 1 minuts taletid.

Hr. Løkke Rasmussen som Venstres leder.

Kl. 13:05

Spm. nr. US 53

Lars Løkke Rasmussen (V):

Tusind tak for det. Vi lærer det jo nok en dag.

Jeg vil her til en start gerne kvittere for statsministerens oplæg om landbruget, om end det var noget snævert med landdistriktsmidlerne. Det er nogle måneder siden, at jeg her i spørgetimen spurgte, om tiden ikke snart var kommet til, at vi gjorde noget egentligt for et landbrug, som faktisk er presset i knæ. Vi har fremlagt et 16-punktsprogram, og hvis regeringen har lyst til at diskutere det med os på et tidspunkt, så vi kan give vores landbrug nogle egentlige konkurrencemæssige forbedringer, stiller vi meget gerne op til det.

Men ellers havde jeg nu tænkt mig at tage fat et andet sted, for det er nu sådan, at valget nærmer sig dag for dag, sådan har det jo været i hele valgperioden, men nu spidser det jo til. Og ligesom der måske var et mønster i formandens advarsler om det med taletiderne, hvor man aner, at vi har en tendens til at overskride den, er der andre mønstre, man kan se gentaget.

Sidst, vi gik til valg, gik Socialdemokratiet jo til valg med »En fair løsning« og »Fair forandring«, to lærere i alle klasselokaler, lavere takster på offentlig transport, flere penge til kommunerne – jeg tror, at det er to tredjedele af landets kommuner, der i dag har færre penge, men dengang skulle alle have flere penge – flere penge til dem på overførselsindkomst, som bl.a. skulle betales af millionærskat og aktieomsætningsskat, dagpengereform og efterlønsreform skulle rulles tilbage, og alt kunne fikses på 12 minutter.

Sådan var opspillet til sidste valgkamp, indtil man mødte de gængse regnemetoder og det hele faldt fra hinanden og viste sig at være underfinansieret med et sted mellem 22 mia. kr. og 39 mia. kr. Rigtig mange løfter blev brudt, og det skal jeg sådan set ikke dvæle meget ved, for jeg er jo egentlig meget godt tilfreds med, at det gik, som det gik, og nu går det også bedre med dansk økonomi, og det gør det jo bl.a., fordi regeringen ikke førte den politik, den blev valgt på, men i stor udstrækning har ført den politik, som den var imod, indtil den blev regering.

Men nu nærmer der sig jo igen et valg, og nu synes jeg, at man begynder at kunne se et mønster gentage sig. Og for at løbe den her debat i gang vil jeg egentlig bare lige spørge statsministeren, om statsministeren vil folde det her forsigtighedsprincip ud, for det er i hvert fald noget af det, som jeg selv fandt glæde ved, da man kom ned fra det sorte tårn: Det, man var gået til valg på, var ikke længere genkendeligt, men der var i stedet et forsigtighedsprincip. Kunne vi ikke starte med lige at få sat et par ord på det?

Kl. 13:08

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:08

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

For det første glæder jeg mig meget over den positive modtagelse af vores forslag om landbruget. Det tror jeg er rigtig vigtigt for landbruget, og det håber jeg selvfølgelig også at Venstre vil støtte fremadrettet.

Der kom jo til sidst et spørgsmål fra hr. Lars Løkke Rasmussen. Vi skulle igennem meget, før der kom et spørgsmål, men der var et spørgsmål, og det handlede om forsigtighedsprincippet. Jeg tror faktisk, at hr. Lars Løkke Rasmussen lidt har glemt den sidste valgkamp – det kan også være svært at huske, når man var så aktiv involveret, som hr. Lars Løkke Rasmussen var – men vi gik faktisk til valg på et forsigtighedsprincip. Vi holdt et pressemøde i valgkampen, og det handlede om forsigtighedsprincippet. Det handler om, at man ikke bruger flere penge, end man har, og det har været et meget nyttigt princip hele vejen igennem. Det er bl.a. også derfor, at vi har fået styr på økonomien i den offentlige sektor.

Dengang, hr. Lars Løkke Rasmussen var statsminister, var det jo sådan, at budgetterne ikke holdt år for år. Man havde nemmere ved at vinde på sin lottokupon end at være sikker på, at budgetterne blev holdt ude i kommunerne og i staten. Det princip er vi gået væk fra. Nu er det sådan, at budgetterne bliver holdt, og det er jo, fordi man ikke bliver rigere af at bruge for mange penge, som man gjorde dengang. Det var jo en forfejlet økonomisk politik, som vi nu har rettet op på. Før valget sagde vi, at vi havde et forsigtighedsprincip, og det har vi naturligvis også gennemført efter valget, sådan at budgetterne nu holder. Der er styr på dansk økonomi.

Det er jo ikke sådan, at vi i denne valgperiode har gjort alt det, Venstre gerne har villet, heldigvis ikke, men der er styr på dansk økonomi, sådan at regningerne er betalt og vi fremadrettet har mulighed for også at bruge lidt flere penge hvert år på vores velfærd. Vi har afsat 27 mia. kr. over de næste år, hvor Venstre har afsat 0 kr. Så forsigtighedsprincippet er, at man har en buffer i sin økonomi og ikke bruger flere penge, end man har. Det er noget nyt, vi har indført

med den her regering. Sådan gjorde man ikke, da hr. Lars Løkke Rasmussen var statsminister.

Kl. 13:12

Formanden:

Hr. Lars Løkke Rasmussen.

Kl. 13:10

Kl. 13:10

Lars Løkke Rasmussen (V):

Tak for det. Forsigtighedsprincippet, sådan som man læser om det i regeringsprogrammet, er – og nu citerer jeg direkte: »Råderummet disponeres efter et forsigtighedsprincip, således at forbedringer først kan gennemføres, når finansieringen er tilvejebragt.«

Det synes jeg er et rigtig godt princip, men det stemmer jo dårligt overens med, at man nu kan se, at den ene regning efter den anden skubbes ud i fremtiden. Lad os nu bare prøve at være konkrete: Regeringen har fremlagt nogle initiativer oven på den frygtelige terrorhandling, vi så i København for snart en måned siden, og jeg går da ud fra, at regeringen selv mener, at den terrorpakke, man har lagt frem, netop udgør en sådan forbedring.

Så spørger jeg egentlig for at være konkret bare til, om statsministeren her kan forklare, hvordan de 417 mio. kr., som mangler i perioden 2016-2018 for at der er råd til regeringens terrorpakke, skal finansieres. Det synes jeg ville være rart at få et svar på – bare for at starte et sted. For vi har en række andre regninger, som meget belejligt så er skubbet hen over næste valgdato.

Kl. 13:11

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:11

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Nu sprang hr. Lars Løkke Rasmussen lige 2015 over. For det, jeg godt kunne tænke mig svar på, er, om Venstre og hr. Lars Løkke Rasmussen vil være med til her i Folketinget at støtte, at vi rent faktisk kan bruge penge på de ekstra udgifter, vi har i år på baggrund af terrorangrebet. Jeg kan oplyse, at der kommer et aktstykke over, og jeg håber, at Venstre vil være med til at støtte det aktstykke. Om Venstre vil være med til at støtte det aktstykke har man ikke kunnet få svar på fra Venstres side i den offentlige debat.

I forhold til det fremadrettede er der jo rakt en åben forhandlingshånd frem til Venstre. Vi har sagt, at vi gerne allerede nu sammen med Venstre – for Venstre er en del af politiforliget – vil afsætte de her penge. Og der har vi fået blankt nej fra Venstre, hvor man ikke ønsker at give det håndslag på, at der også fremadrettet fra 2016 og fremad vil blive afsat de penge, der er nødvendige til en terrorpakke.

Hvis Venstre havde sagt ja, og at man egentlig også godt ville det, så havde der jo været styr på, at vi kunne rulle vores terrorpakke ud over de næste mange år. Når det ikke kan lade sig gøre, er det, fordi Venstre ikke ønsker at være med. Og det tror jeg hænger sammen med, at det er Venstre, der har et problem. Det er Venstre, der ikke har finansiering til alle de ting, man går og lover danskerne.

Det har regeringen, for vi har tilrettelagt vores økonomiske politik, så vi år for år kan lægge lidt mere oven i vores velfærdssamfund. Det kan Venstre ikke, for der arbejder man med nulvækst, og det vil sige, at der er 0 kr. at lægge oveni.

Kl. 13:12

Formanden:

Så er det hr. Lars Løkke Rasmussen, og det er sidste gang i denne strib.

Lars Løkke Rasmussen (V):

Jeg synes, jeg gjorde mig meget umage med at stille et helt konkret spørgsmål til, hvor de her 417 mio. kr. kommer fra, men jeg fik ikke noget svar. Og det har jo været humlen i den her diskussion, nemlig at vi meget gerne vil tage et ansvar for at løfte nogle bevillinger til politiet, men skulle man så ikke finde pengene samtidig? De er ikke fundet – regeringen har ikke anvist finansiering.

Tværtimod opererer regeringen jo altså med en megaskrænt, sådan at politiet alt andet lige i år står med lavere bevillinger, medmindre man fylder skrænten op forinden, og så har man større finansieringsmæssige udfordringer. Det står mig ikke klart, hvor de 417 mio. kr. kommer fra.

Statsministeren vil gerne tegne et billede af, at der er styr på butikken. Og det kan jeg da godt forstå, for regeringen blev jo født med en økonomisk politik, som faldt fra hinanden, straks man mødte op på regeringskontorerne – den faldt fuldstændig fra hinanden. Og det er selvfølgelig derfor, at man ikke vil tale særlig åbent om, at man nu er ved at gentage kunststykket.

Lad mig tage et andet eksempel. Der er aftalt en reform af elmarkedet; det er det, der hedder engrosmodellen, og det er lidt teknisk. Der har regeringen så skudt ikrafttrædelsesdatoen 1 år, og når man læser i lovforslaget, kan man se, at der står, at det er skudt til den 1. maj 2016 for at undgå, at det forventede engangsunderskud på 1 mia. kr. ved engrosmodellens indførelse falder i 2015, og det er for at sikre, at Danmark holder sig inden for underskudsgrænsen i EU's stabilitets- og vækstpakke i 2015.

Hvis man skal oversætte det til dansk, betyder det jo altså, at der her er noget, regeringen gerne vil, men som den er nødt til at skubbe til 2016, fordi den ikke har råd til det. (*Formanden:* Tak!) Og problemet er jo, at med alle de her eksempler samlet sammen står vi i næste valgperiode med en regning på i hvert fald 5 mia. kr., men rimeligvis mere, hvis man også kigger på Togfonden DK, PSO-udfordringer og alt muligt andet.

Kl. 13:14

Formanden:

Hr. Lars Løkke Rasmussen får noget mere tid bagefter. Værsgo til statsministeren.

Kl. 13:14

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Det sker jo nogle gange i politik, at man kommer til at rette et angreb mod nogen, og så kommer det direkte tilbage på en selv. For det her illustrerer jo, at selv om der ganske rigtigt vil være udgifter i både 2016, 2017 osv. – sådan er det jo, når man driver et samfund – så er det, der er forskellen på regeringens og Venstres politik, at vi har lagt et råderum ind, så vi har råd til de regninger.

Venstre har ikke råd til de regninger. Bare så sent som da man selv skulle lægge et finanslovforslag frem, var man nødt til at bruge alle reserver og opfordre kommunerne til at åbne deres budgetter. Man har ikke pengene.

Så hr. Lars Løkke Rasmussen: Det her er right back at you. Det er Venstre, der ikke har en krone til de her udgifter, hvorimod regeringen har tilrettelagt den økonomiske politik, så vi år for år har et råderum til den slags udgifter, som beskrives her. Og det, som Venstre skylder at gøre – hvis man er så bekymret for, om der er råd til nogle af de her ting – er at fremlægge en økonomisk plan. Regeringen har lagt en økonomisk plan frem for, hvordan det skal se ud i årene frem til 2020, og vi har jo pengene. Venstre går til valg på nulvækst. Hvor Venstres finansiering?

Formanden:

Så tager vi fat på anden stribe. Hr. Lars Løkke Rasmussen

Kl. 13:16

Venstre er langt væk fra det i deres økonomiske politik, og debatten kunne naturligvis gavnes af, at Venstre lagde en klar plan frem for deres økonomiske politik for Danmark. Kom med nogle svar, Venstre.

Kl. 13:16

Kl. 13:19

Spm. nr. US 54**Lars Løkke Rasmussen (V):**

Statsministeren havde også en plan, sidst statsministeren gik til valg for at blive statsminister. Det var en plan, som baserede sig på 12 minutter, og når den blev implementeret, ville der næsten opstå et paradys på jord. Der ville komme to lærere i alle klasselokaler, og billetprisen i busserne ville falde med 40 pct. Jeg fik endda nogle klippekort af statsministeren ved overdragelsesforretningen, hvor statsministeren sagde, at jeg skulle passe på dem, og at de ville blive mindre værd over tid. Jeg har passet på dem og glæder mig over, at der er sket en værdistigning – det klippekort, jeg fik dengang, er måske den bedste investering nogen sinde. Der var ikke rigtig noget af det, der blev til noget, og jeg kan da godt forstå, at statsministeren nu gerne vil skabe et billede af, at der er styr på det. Men man er da nødt til at være konkret.

Lad mig spørge om en anden ting. I forbindelse med oprettelsen af Togfonden DK har man været rundt i hele Danmark og sagt, at der nu kommer investeringer for 28,5 mia. kr. Der er bare lige det lille problem, at olieprisen er raslet ned. Hvis man spørger i Kraka, svarer de, at den her fond er underfinansieret med 18 mia. kr., altså at der ud af de 28 mia. kr. mangler 18 mia. kr. Hvis jeg forstår den aftale, man har lavet her, rigtigt, så går den ud på, at det, der skal bygges, skal bygges. Og hvis pengene ikke er der, må man finde dem et andet sted. Hvor er det andet sted? Er det skattestigninger, er det nogle sygeplejersker, der skal fyres, fordi der skal bygges en ny togbro over Vejle Fjord, eller hvad er det? Det kan jo ikke nytte noget, at man bare står her og svarer sådan lidt smart tilbage.

Altså, hvordan skal de løfter om de 28,5 mia. kr. i Togfonden DK, som regeringen har givet, indfries, når olieprisen er faldet, og der måske mangler 18 mia. kr.?

Kl. 13:17

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:17

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg vil da håbe, at hr. Lars Løkke Rasmussen er sluppet af med sit klippekort nu, for nu skal man jo bruge rejsekortet, så det er en helt anden ting, man skal i gang med, når man skal tage toget eller bus-sen.

For at vende tilbage til det her vil jeg sige, at der ikke er nogen smarte bemærkninger. Det, der mangler klarhed over i dansk økonomi, er, hvordan Venstre vil finansiere de her ting fremadrettet. Selvfølgelig er der ting, som skal finansieres fremadrettet – meget af det er jo aftalt med Venstre selv, så det har de jo selv medansvar for. Men kunne Venstre ikke lægge en plan frem for, hvordan man agter at finansiere de her ting?

Vi har jo gjort det. Vi har lagt en plan frem, der betyder, at vi år for år har 3 mia. kr. mere at bruge i den offentlige sektor. Venstre har et stort rundt nul, så når Venstre siger, at der mangler finansiering, vil jeg sige til Venstre: Kig på jer selv.

For det er Venstre, der mangler finansiering, selv til ting, som de allerede har aftalt med os. Vi mangler ikke finansiering, for vi har tilrettelagt den økonomiske politik, så ikke hver eneste ledige krone skal bruges på skattelettelser, men så vi tværtimod har råd til at udvikle vores offentlige sektor og også har råd til uforudsete udgifter.

Formanden:

Hr. Lars Løkke Rasmussen.

Kl. 13:19

Lars Løkke Rasmussen (V):

Det var så svaret på spørgsmålet om, hvad man vil gøre med de løfter, man har givet til danskerne, når den her fond på 28 mia. kr., måske viser sig at mangle 18 milliarder. Altså, jeg synes, det taler for sig selv. Men vi kan jo bare gå videre.

Der er en flygtningetilstrømning til Danmark – vel ca. 15.000 sidste år – og det er den største tilstrømning i 15 år. Hvordan er det finansieret? Ja, det er finansieret ved en engangsbeskæring af udviklingsbistanden på 1 mia. kr. Så må man jo håbe på, at de alle sammen rejser hjem til årsskiftet, og man må jo også satse på, at de muligheder, der er, for at man efter et år kan få familiesammenføring, ikke rigtig ibrugtages af nogen, at der ikke kommer nogen børn, og at der ikke kommer nogen ægtefæller. For ellers har man da et problem.

Men her er der jo ikke engang grund til at snakke 2016, her kan man jo bare snakke efteråret. For når man kigger ned i det her, har regeringen jo skabt et indtryk af, at man har styr på tingene. Der skal spares 1 mia. kr. på udviklingsbistanden, men man har kun gjort sig ulejlighed med at definere halvdelen. Om den anden halve milliard siger man: Det vender vi tilbage til til efteråret, hvis det bliver aktuelt.

Altså, det er jo en ren tilståelsessag. Det er ren spekulation i, at der er et folketingsvalg med sikkerhed, inden vi kommer ud af 2015, og så er der lige lagt en bon hen til efter valget. (Formanden: Tak!) Måske kunne statsministeren her i dag løfte sløret for, hvordan den her halve milliard fra udviklingsbistanden, som man har disponeret med, men ikke udmøntet endnu, skal findes. Hvad vil man gøre, hvis der også kommer flygtninge i 2016? Og hvad vil man gøre med den udfordring, der kommer af, at der bliver mulighed for familiesammenføring i 2016?

Kl. 13:21

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:21

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Det er jo sådan, at budgetteringen af asyludgifter i hvert fald i mange år – jeg skal ikke kunne svare på hvor mange – er sket for et år ad gangen. Og det tror jeg egentlig også at en Venstreledet regering har gjort og også vil gøre fremadrettet. Vi har jo fuldt ud dækket vores regning i forhold til den forventning, der er, til, hvor mange der kommer hertil i 2015. Foreløbig ser det faktisk ud til, at der kommer lidt færre, end vi havde regnet med, men nu må vi se, når året er gået.

Sagen er jo også den, at hvis Venstre skulle komme til at sidde med ansvaret, vil der komme lige så mange flygtninge til Danmark, fordi det jo ikke er noget, vi selv bestemmer. Det er noget, der afgøres af de forhold, der er ude i verden. Og Venstre har lagt et budget, hvor man har nul kroner. Man har brugt alle reserver. Man har nul kroner, hvis der er uforudsete udgifter. Det er sandheden om Venstres økonomiske politik.

Så er det jo rigtigt, at vi finansierer merudgifterne i 2015 ved at omprioritere noget fra den samlede udviklingsbistand. Vi har valgt at udmønte halvdelen af den besparelse på finansloven, og så afventer

vi det faktiske indrejsetal. Det er da egentlig en meget god måde at gøre det på, og det betyder så også, at hvis det bliver nødvendigt, så udmønter vi den fulde besparelse.

Hvad er det lige præcis, hr. Lars Løkke Rasmussen kan have imod den fremgangsmåde? Alting er finansieret. (*Formanden:* Tak!) Alle de eksempler, som hr. Lars Løkke Rasmussen har skrabet sammen, er finansieret.

Det, der er den store forskel i dansk politik, er, at vi har en regering, som har finansieret tingene, også på sigt, og så har vi en opposition, som arbejder med nulvækst og ikke har så meget som en krone til at finansiere nogen af de ting, som hr. Lars Løkke Rasmussen selv nævner.

Kl. 13:22

Formanden:

Så er det hr. Lars Løkke Rasmussen for sidste omgang.

Kl. 13:22

Lars Løkke Rasmussen (V):

Altså, hvis man synes, det er udtryk for finansiering, at man lader, som om man finder pengene, men først vil fortælle om det efter valget, så er man da i hvert fald ved at gentage det, som man gjorde sig meget skyldig i forud for sidste valg, nemlig at bygge et fatamorgana op. Det er vel også det indtryk, der står tilbage her i dag.

Vi ville jo føre en helt anden udlændingepolitik; vi ville ikke lave 31 lempelser; vi ville ikke give en flygtningefamilie en lønforhøjelse på 120.000 kr. – for nu bare at nævne noget konkret.

Det, der bekymrer mig, er hele det der billede, man bygger op. Man har været en tur ude i børneværelserne og taget fremtidens pensionsindtægter ind. Statsministeren ved jo lige så godt som jeg, at hvis ikke man havde lavet det her lille nummer, hvor man er gået ind og har beskattet nogle pensionsindtægter ude i fremtiden, så ville man være kommet i karambolage med EU-reglerne. Man vil gerne tegne det her billede af, at der er styr på tingene.

Underskuddet eller gælden er vel tredoblet, siden statsministeren blev statsminister, og hvis ikke man havde lavet det her lille prokuratornummer med den fremrykkede pensionsbeskatning, ja, så ville gælden jo altså have været endnu større; så ville den have været noget, der ligner ottefoldet, siden statsministeren kom til. (*Formanden:* Tak!)

Så med den her lille tour de force over nogle forskellige emner – og listen er jo desværre for lang til, at den kan nås på seks spørgsmål – vil jeg da gerne bede statsministeren om at bekræfte, at regeringen har fremrykket pensionsbeskatningen alene for at få årets husholdningsbudget til at hænge sammen.

Der er nogle, der kalder det generationstyveri – det skal jeg nok lade være med – men kan statsministeren bekræfte, at overvejelsen bag, at man har været ude i fremtiden og hente beskatning ind fra pensionsmidler, der ellers først skulle beskattes i fremtiden, (*Formanden:* Tak!) simpelt hen er at få regnestykket til at hænge sammen?

Kl. 13:24

Formanden:

Så er det statsministeren.

Kl. 13:24

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Nu skyder hr. Lars Løkke Rasmussen meget bredt og har mange forskellige spørgsmål. Vi har ikke lavet 31 lempelser af udlændingepolitikke. Men det er jo bare endnu et eksempel på, at Venstre bruger forkerte tal. Jeg kan nærmest ikke komme i tanke om et eneste emne, som vi har debatteret i dansk politik de seneste år, hvor Venstre ikke har brugt forkerte tal – ikke et eneste. De 31 er endnu et i rækken af

forkerte tal, som Venstre bruger, og det er jo egentlig ærgerligt, at det er kommet dertil for Venstre.

Noget andet, som det er ærgerligt, at det er kommet dertil for Venstre, er, at man simpelt hen må tale imod bedre vidende i de her situationer. Jeg har godt set alle de eksempler, som hr. Lars Løkke Rasmussen opregner i dagens aviser. Hvad angår en stor del af dem, har Venstre jo selv været med til de beslutninger, hvor vi har besluttet, at der løser vi problemet på et lidt senere tidspunkt. Man er selv med i beslutningerne.

Omkring de andre beslutninger, f.eks. Togfonden DK, savner jeg stadig svar på, hvad Venstre selv vil gøre. Vil man rulle beskatningen i Nordsøen tilbage? Vil man rulle Togfonden DK tilbage? Hvad vil Venstre egentlig selv gøre?

Hvad angår resten, må jeg bare sige til Venstre, at det jo er Venstre, der har et problem. Det er Venstre, der arbejder med nulvækst. Det er Venstre, der ikke et eneste år kan finde ud af at lægge et budget, uden at man skal bruge alle reserverne, uden at man skal åbne budgetterne ude i kommunerne. Det er Venstre, der har et problem.

Så kære hr. Lars Løkke Rasmussen: Venstre har rejst et problem om nogle penge, der skal betales fremadrettet. Det er ikke regeringens problem. Det vil ende med at være Venstres, hvis man skulle vinde næste folketingsvalg.

Kl. 13:26

Formanden:

Tak til hr. Lars Løkke Rasmussen.

Der skete noget i starten her, som jeg skal gøre mig den yderste umage for aldrig gentager sig. Hr. Lars Løkke Rasmussen overrumpede mig og tog ordet først, selv om vi havde stillet ham i udsigt, at det var de nordatlantiske først. Jeg beklager, at jeg lod mig overrumple. Men nu tager vi så hr. Johan Lund Olsen fra IA som spørger. Værsgo.

Kl. 13:26

Spm. nr. US 55

Johan Lund Olsen (IA):

Tak, hr. formand. Jeg har nogle spørgsmål til statsministeren, som også er minister for rigsfællesskabet. Det angår først og fremmest sæler og dernæst fløjtonen om Thule.

Europa-Kommissionen har på baggrund af en WTO-afgørelse fra juni 2014 fremsat et nyt og skærpet forslag om salg af sælskindsprøder i EU – et forslag, som skal være endeligt vedtaget inden midten af oktober i år. Jeg vil gerne fremhæve to helt konkrete og temmelig alvorlige problemer med det nye forslag.

For det første: Hvis forslaget går uændret igennem, vil det igen få nogle voldsomme og katastrofale følger og konsekvenser for Grønland og dets befolkning, ikke mindst for fangererhvervet og for den grønlandske økonomi. Det nye forslag fra EU vil i endnu højere grad skade et i forvejen trængt fangererhverv og dermed økonomien for mange familier langs Grønlands kyster.

For det andet: Hele processen med Europa-Kommissionens forslag er dybt kritisabel. Mens Kommissionen har taget sig ualmindelig god tid til at udarbejde det nye forslag, skal forslaget nu hastes igennem Europa-Parlamentet. I tillæg hertil mangler Europa-Kommissionen fortsat at løfte opgaven med for det første en bred oplysningskampagne i hele EU i forbindelse med vedtagelsen af inuitundtagelsen i 2009 og for det andet at vurdere, hvilke konsekvenser inuitundtagelsen har haft i Grønland – altså en decideret konsekvensanalyse. Det er det, der fortsat mangler.

Så på baggrund af statsministerens drøftelser i EU i sidste uge om samme sag vil jeg spørge statsministeren som minister for rigsfællesskabet: Mener statsministeren, at det er realistisk at ændre i tekstforslaget, der er fremsat af Europa-Kommissionen?

Kl. 13:28

Kl. 13:32

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:28

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jamen jeg tror, vi er helt enige på mange af de her områder. Der er jo ikke nogen tvivl om, at afsætningen af grønlandske sælskind har lidt alvorligt, bl.a. under den negative kampagne, der har været imod sælfangst, og det er en rigtig ærgerlig situation at stå i. Det er jo også derfor, at regeringen sammen med landsstyret har arbejdet internationalt for at sikre Grønlands interesser i forhold til sælfangst og sikre, at det bliver set som et både bæredygtigt og legitimt erhverv.

Vi har gjort det klart for EU, at de må løfte opgaven med at udrydde de misforståelser, der er, og informere ordentligt om det her i forhold til EU's importforbud. Og den Inuitundtagelse, der er i det importforbud, blev indført helt tilbage i 2009.

Så det har været meget svært for den grønlandske sælfangst, og vi arbejder fælles på at få udryddet nogle af de misforståelser, der er, og også på at få en ny sælforordning i EU-sammenhæng.

Kl. 13:29

Formanden:

Hr. Johan Lund Olsen.

Kl. 13:29

Johan Lund Olsen (IA):

Tak for svaret til statsministeren, som jo samtidig, som nævnt, er minister for rigsfællesskabet.

Som statsministeren var inde på, er der tale om bæredygtig fangst. Der er masser af sæler i de grønlandske farvande, og vi tager en minimal andel af sælerne i Grønland. Så det er altså en meget alvorlig sag, som kommer oveni Thulesagen. Den grønlandske økonomi er vældig udfordret i de her år og vil være det i de kommende mange, mange år endnu.

Derfor vil jeg gerne spørge: Vil statsministeren være med til at arbejde for, at processen med forslaget bliver udskudt? Allerede i næste uge vil det blive udvalgsbehandlet i Europa-Parlamentet. Processen er i gang, men vi har brug for mere tid i Grønland. Vi skal have oplyst EU-borgerne om, at der er tale om bæredygtig fangst, og at der er tale om bæredygtighed, hvilket er videnskabeligt underbygget. Så vi skal have mere tid til at overbevise EU-forbrugerne om, at det her altså er et godt produkt.

Kl. 13:31

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:31

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Med hensyn til sælforordningen har WTO sidste år givet EU medhold i, at inuitundtagelsen kan tillades, hvis nogle særlige betingelser bliver opfyldt. Det, der nu skal ske, er, at EU's sælforordning skal ændres for at opfylde de særlige betingelser. Der har vi jo et tæt dansk-grønlandsk samarbejde for at sikre, at varetagelsen af de grønlandske interesser bliver båret ind i de aktuelle forhandlinger i Rådet. Og det gør vi naturligvis.

Jeg tror, vi er helt enige om den grønlandske interesse. Der har været ført nogle meget negative kampagner, og det er et hårdt arbejde at få den grønlandske sælfangst til at blive noget helt accepteret, så man igen kan afsætte sine produkter. Så der er et stort arbejde, der skal gøres, og det er egentlig min opfattelse, at Danmark og Grønland arbejder tæt sammen om det.

Formanden:

Så er det hr. Johan Lund Olsen for den sidste omgang.

Kl. 13:32

Johan Lund Olsen (IA):

Tak. Jeg konstaterer bare med beklagelse, at statsministeren ikke vil arbejde for en udsættelse af den her sag, desværre, for vi har brug for mere tid.

Så til føljetonen om Thule, for der sker jo hele tiden noget nyt i den verserende Thulesag. Et samlet Inatsisartut, dvs. samtlige grønlandske partier i det grønlandske parlament, blev torsdag den 19. mart, altså her forleden, enige om en fællesudtalelse, og jeg vil gerne citere fra udtalelsen:

»Et samlet Inatsisartut ser med stor alvor på den mistede servicekontrakt på Pituffik.« Det er altså Thulebasen.

»Partierne går sammen om det fremadrettede arbejde for, at det ikke sker igen. Partierne mener, at det eksisterende forsvarsaftalekompleks må granskes med henblik på at genforhandle de områder, hvor Grønlands interesser ikke i tilstrækkelig grad tilgodeses. Det er vores overordnede indstilling, at servicekontrakter ikke er garanti nok for indtægter fra Pituffik til Grønland.«

Så er mit spørgsmål: Er statsministeren enig med et samlet Inatsisartut i, at den bilaterale forsvarsaftale mellem Grønland-Danmark på den ene side og USA på den anden side bør genforhandles? Tak.

Kl. 13:33

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:33

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg er lige nødt til at sige to ord mere om behandlingen af sælforordningen i EU-sammenhæng. For jeg synes, at spørgeren fik det til at lyde, som om det er noget, Danmark ikke interesserer sig for, og det er ganske enkelt ikke rigtigt.

Vi har engageret os i den her sag i behandlingerne i Rådet, vi har støttet et konkret ændringsforslag, og vi har haft kontakt til parlamentarikerne i Europa-Parlamentet, hvad man sikkert også har fra Grønlands side. Så at konkludere, at det er noget, den danske regering ikke er optaget af, er jo ganske enkelt forkert. Det er ikke sådan, at vi har midler til at sikre, hvornår man behandler tingene i Europa-Parlamentet, men at konkludere, at det er noget, vi ikke er optaget af, er simpelt hen ikke rigtigt. Det er jeg nødt til at få sagt.

I forhold til Thule Air Base ved spørgeren jo også godt, at det er en utrolig vigtig sag for både Danmark og Grønland, og at det er regeringens klare holdning, at Thulebasen i videst muligt omfang skal komme Grønland til gode. Det er også det, der har været vores målsætning hele vejen igennem.

Udenrigsministeriet har sammen med selvstyret været i kontakt med USA for at finde den løsning, der er mest til gavn for Grønland, og jeg har noteret mig, at udenrigsministeren har meldt ud, at de forhandlinger nu er på et konstruktivt spor. Så også på det felt synes jeg egentlig, at vi har forsøgt at arbejde meget tæt sammen og også om at få forhandlingerne ind på et fornuftigt spor.

Kl. 13:34

Formanden:

Tak til hr. Johan Lund Olsen. Det var det sidste spørgsmål.

Jeg skal så hilse fra medlemmerne Doris Jakobsen og Sjúrdur Skaale og sige, at de på grund af forretninger derhjemme desværre ikke kunne deltage i spørgetimen. Men nu er det hr. Edmund Joensen som Sambandspartiets repræsentant, der stiller spørgsmål til statsministeren. Værsgo.

Kl. 13:35

Kl. 13:39

Spm. nr. US 56**Edmund Joensen (SP):**

Tak for ordet. Mit spørgsmål i dag er af sikkerheds- og forsvarspolitisk karakter. Europas sikkerhedspolitik og magtbalance er under forandring. Med annekteringen af Krim og invasionen i Ukraine har Rusland ændret adfærd. Det samme har OSCE, EU og NATO gjort. Rusland spiller med musklerne og truer endda med atomvåben. Mindre fra den kolde krig er pludselig aktuelle. Hertil har vi truslen fra syd, hvor terrorister og hellige krigere truer vestlige værdier. Konfrontation, ustabilitet og utryghed sætter dagsordenen mange steder i Europa.

Regeringen har naturligt nok beskæftiget sig meget med EU's forhold til Rusland, men Danmark er også en vigtig del af rigsfællesskabet med ansvar for sikkerheds- og forsvarspolitik for det samlede rige.

Som bekendt har Færøerne et kæmpestort havområde, motorvejen til Arktis. Der er fiskeriaftaler mellem Færøerne og Rusland, og traditionelt er der mange russiske skibe i færøske farvande. Forholdet til Rusland har været godt i mange år, og eksporten til Rusland er vokset. Mange på Færøerne er imidlertid betænkelige ved Ruslands nye og aggressive udenrigspolitiske kurs.

Jeg vil gerne høre, hvilke overordnede overvejelser statsministeren har i forbindelse med rigsfællesskabets samlede sikkerheds- og forsvarssituation set i lyset af Ruslands ændrede adfærd i Europa.

Kl. 13:37

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:37

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Spørgeren henviser til nogle af de udtalelser, der har været – også i løbet af weekenden – fra den russiske ambassadør. Jeg har noteret mig, at lagmanden har taget afstand fra de udtalelser, der er fremkommet, og jeg må sige, at jeg også synes, at de er helt og aldeles forføjede og ude af proportioner.

Hvad angår det konkrete spørgsmål, vil jeg sige, at jeg ikke har noget grundlag for at antage, at udtalelserne fra den russiske ambassadør på nogen måde skulle ændre trusselsbilledet vedrørende Færøerne eller Grønland for den sags skyld. Og jeg synes ikke, vi behøver at gå nærmere ind i en debat af de udtalelser.

Vi ved selvfølgelig også godt i Danmark, at eksporten til Rusland har stor betydning for den færøske økonomi. Men jeg kan ikke lade være med at sige, når vi drøfter det, at selv om det er sådan, at Færøerne ikke er omfattet af Ruslands forbud mod import af fødevarer fra bl.a. EU, så er det både EU's og regeringens forventning, at tredjelande ikke udnytter situationen ved markant at øge eksporten til Rusland af de varer, der er omfattet af sanktioner. Det er jo også en holdning, som udenrigsministeren har meddelt landsstyret.

Det er netop en af de situationer, hvor man står lidt i forskellige situationer. Men jeg er helt overbevist om, at med den snilde, som vi normalt har i den slags spørgsmål, kan vi også godt overkomme den situation, at der er visse forhold, der gælder for Danmark, og andre forhold, der gælder for Færøerne i den her konkrete situation.

Kl. 13:39

Formanden:

Hr. Edmund Joensen.

Edmund Joensen (SP):

Tak. Jeg vil gerne følge op med spørgsmålet om det danske militærs tilstedeværelse og hævvelse af suverænitet i færøsk område. Vi ser, at Danmark i NATO-regi er med til at sikre de baltiske landes lufttrum imod russisk adfærd ved grænserne. Vi ser også, at Danmarks militære tilstedeværelse i Grønland er stor, imens den på Færøerne er droslet kraftigt ned de seneste år. Spørgsmålet er, om regeringen i tilstrækkelig grad er opmærksom på, at Færøernes store havområde skal forsvares, og at det kan være nødvendigt med synlig og afskrækkende tilstedeværelse i færøsk farvand og på Færøerne. Hvad mener statsministeren?

Kl. 13:40

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:40

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg tror ikke, der er nogen tvivl om, hvad vores ansvar er i forhold til sikring af også Færøerne. Det er jo også derfor, at vi løbende har en dialog og en informationsudveksling med landsstyrene om udenrigspolitiske emner. Det betyder så også, at når Danmark deltager i en væbnet konflikt, som er noget, som naturligt bliver diskuteret på Færøerne, så er der en debat særligt i Udenrigspolitisk Nævn, hvor også Færøerne og Grønland jo har fuldt legitime interesser i at deltage og komme med deres kommentarer og spørgsmål, ligesom vi også orienterer landsstyrene, i forbindelse med at vi f.eks. giver et militært bidrag i visse dele af verden. Det har vi gjort ved det sidste militære bidrag i forhold til ISIL.

Så på den måde har vi både en forpligtelse til at overvåge territoriet på den måde, som spørgeren spørger til, men vi har også en konkret forpligtelse til at orientere om, når Danmark engagerer sig i udenrigspolitiske forhold som her skitseret.

Kl. 13:41

Formanden:

Hr. Edmund Joensen, sidste omgang.

Kl. 13:41

Edmund Joensen (SP):

Tak. Her til sidst vil jeg gerne høre, om statsministeren vil stå inde for, at Færøerne og resten af rigsfællesskabet tænkes ind i regeringens sikkerheds- og forsvarspolitiske overvejelser i relation til det russiske spørgsmål og den nye sikkerhedspolitiske situation i Europa, og at den militære tilstedeværelse i og omkring Færøerne er på et nødvendigt niveau.

Kl. 13:42

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:42

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

I forhold til det konkrete niveau er det nok noget, man skal drøfte med forsvarsministeren, og det er der også rig lejlighed til at gøre i Folketinget. Men der er ikke nogen tvivl om, at regeringen tænker Færøerne og Grønland ind i det generelle billede. Det gælder både i forhold til den handelspolitiske situation, som vi har diskuteret tidligere, men også i forhold til den sikkerhedspolitiske situation.

Kl. 13:42

Formanden:

Spørgsmålet er sluttet. Tak til hr. Edmund Joensen.

Så går vi til hr. Kristian Thulesen Dahl som Dansk Folkepartis leder. Værsgo.

Kl. 13:43

Spm. nr. US 57

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak, formand – jeg viger i hvert fald gerne pladsen for de nordatlantiske, så de kan få adgang til talerstolen, det er helt sikkert. (*Munterhed.*) Men selvfølgelig også tak til statsministeren for indledningen.

Det er jo åbenlyst, når man hører statsministeren både i dag og også ved andre lejligheder, at statsministeren er i valgkamp. Det er meget tydeligt, og de, der ikke måtte kunne fornemme det på statsministerens ageren herinde i salen, kan jo bare se ude i landskabet, hvordan kampagnerne pryder bussider m.v., for nu skal der være folketingsvalg igen.

Det er jo rigtigt, som det allerede har været nævnt, at sidste gang var det noget med 12 minutter, som kunne løse det hele og få penge til at række langt og til alt, hvad man ønskede. Efter valget fandt man ud af, at den nok ikke helt gik, og så var det jo sådan, at man overtog den daværende regerings økonomiske politik i allerbredeste forstand, som der vist står i regeringsgrundlaget. Og så kørte man videre derfra – løfter eller ej.

Nu står vi så over for et nyt folketingsvalg, og nu begynder melodien på lidt samme måde igen. Man forsøger at forsimple det hele og foregøgle danskerne et billede af, hvordan tingene er, i stedet for at fortælle tingene, som de er.

Det, jeg godt vil bruge min spørgetid til her i spørgetimen i dag, er jo så – som statsministeren i virkeligheden var lidt inde på her tidligere – at vi diskuterer ud fra de rigtige tal. Det er vigtigt med de rigtige tal, sagde statsministeren. Det synes jeg jo også, og derfor synes jeg, det er interessant at se de økonomiske konsekvenser af den politik, regeringen nu har ført i ca. 3½ år.

Hvad angår de økonomiske konsekvenser, når det handler om asylpolitikken og familiesammenføringspolitikken, så er det vel sådan, statsminister, at hvis man nu sagde, at regeringen ikke havde fået sin politik igennem og vi havde haft det samme niveau for asyl og familiesammenføring m.v., som vi havde i 2011, da statsministeren blev statsminister, så ville vi vel i år, altså 2015, have haft 6,3 mia. kr. mere, vi kunne bruge på dansk velfærd. 6,3 mia. kr. mere, som vi kunne have brugt på de ældre, vi kunne have brugt mere på vores sygehuse, og vi kunne have brugt mere på vores politi osv.

Så det, jeg egentlig gerne vil, statsminister, er at spørge: Kan statsministeren bekræfte, at vi i dag, altså i Danmark i 2015, ville have haft 6,3 mia. kr. mere til dansk velfærd, hvis regeringen ikke havde fået sin politik igennem og vi havde fået fastholdt niveauet for asylansøgere og familiesammenføring, som det var, da statsministeren tiltrådte magten?

Kl. 13:45

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:45

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg kender ikke noget til det tal, så det kan jeg selvfølgelig ikke bekræfte. Men jeg kan i hvert fald sige, at jeg bliver lidt forvirret, når jeg hører den kritik, som kommer fra hr. Kristian Thulesen Dahl. For det lyder næsten, som om vi har lempet på asylreglerne, og det har vi jo ikke. Det er nok en af de store misforståelser.

Jeg har også lagt mærke til, at når valget rykker nærmere, kommer der mange ting, som ikke er helt rigtige. Vi har tidligere hørt fra Venstre, at de ikke kan finde ud af tallene, og det skulle undre mig, om hr. Kristian Thulesen Dahl helt har forstået det. For der er jo ikke lavet nogen ændringer i asylpolitikken bortset fra, at vi nu har gen-

nemført den første stramning i asylpolitikken i 12 år. Det vil altså sige, at dengang hr. Kristian Thulesen Dahl havde rigtig meget at skulle have sagt i dansk økonomi og politik, var det fuldstændig de samme asylregler, som gjaldt indtil for nylig, hvor vi så strammede dem.

Jeg er helt sikker på, at hr. Kristian Thulesen Dahl vil bruge rigtig lang tid på, at gå op imod det billede, men faktum er, at vi har haft de samme regler for, hvornår man kan opnå asyl, indtil nu, hvor vi rent faktisk har strammet dem for første gang i 12 år.

Kl. 13:46

Formanden:

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 13:46

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Altså, jeg vil gerne hjælpe statsministerens hukommelse på vej. Jeg troede egentlig, det var et kendt tal, for jeg har haft det oppe over for statsministeren i en tidligere spørgetime. I Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik bad vi regeringen opgøre udgifterne til asyl og familiesammenføring i 2011, 2012, 2013, 2014 og forventeligt i år 2015. Og af svaret fra regeringen til udvalget den 20. januar i år fremgår det, at udgifterne i 2011 var 2,9 mia. kr., og at der i år forventes at være udgifter for 9,2 mia. kr.

Forskellen mellem de 9,2 mia. kr. og de 2,9 mia. kr. er sådan set det, jeg spørger statsministeren om. For det er jo en stigning i udgifterne til asylsystemet og familiesammenføringer. Det er jo paradoksalt at give indtryk af, at man har gjort en hel masse.

Det, jeg bare ønsker at få bekræftet, er, om det ikke er korrekt, at der i år er forøgede udgifter på 6,3 mia. kr., i forhold til da statsministeren trådte til. Hvis vi havde fastholdt niveauet fra 2011, kunne vi have brugt de penge til dansk velfærd; til de ældre, til sygehuse, til politi osv. Er det ikke rigtigt, når vi nu skal tage udgangspunkt i de rigtige tal, som statsministeren siger?

Kl. 13:48

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:48

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Nej, det er ærlig talt noget sludder. For hr. Kristian Thulesen Dahl lægger til grund, at når der er kommet mange asylansøgere nu, er det på grund af den politik, vi har ført. Og det passer ikke. Så min påstand vil være, at uanset om det havde været hr. Lars Løkke Rasmussen, der havde været statsminister de sidste 3½ år, så ville der være kommet lige så mange asylansøgere. Og det er ikke fordi vi har lavet reglerne om – det har vi ikke, nu har vi strammet dem – men fordi der er voldsomme konflikter rundtomkring i verden, som betyder, at der er flere mennesker på flugt, end der har været siden anden verdenskrig. Det er derfor, at der kommer mange mennesker til Danmark og søger asyl, og derfor er det ganske enkelt forkert.

Jeg forstår godt, hvorfor hr. Kristian Thulesen Dahl vil stille det sådan op, men det gør det bare ikke rigtigt. Så hvis hr. Lars Løkke Rasmussen havde været statsminister i Danmark, havde der været præcis de samme regler for, hvornår man kan opnå asyl i Danmark. Bortset fra at vi nu har ændret dem for første gang i 12 år.

Kl. 13:49

Formanden:

Hr. Kristian Thulesen Dahl, sidste omgang.

Kl. 13:49

ligger helt i forlængelse af regeringens hidtidige politik og i hvert fald i forlængelse af det, SF har bidraget med i regeringen.

Kl. 13:52

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Går man ind på side 3 i det notat, regeringen selv har sendt til Folketinget, fremgår det under det, der hedder kontanthjælp under integrationsprogrammet, at udgifterne her er steget fra 295 mio. kr. i 2011 til forventeligt 2,2 mia. kr. i 2015 – altså fra 295 mio. kr. til 2,2 mia. kr.

Ligger der i det her, at man har afskaffet starthjælpen? For så er der jo regelændringer, der også medfører de forøgede udgifter. Så ligger der her ikke en stigning som følge af, at man helt bevidst har afskaffet starthjælpen og sagt til alle dem, der kommer, at de fra dag et er omfattet af kontanthjælpen?

Kl. 13:49

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:49

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg vil da gerne stå ved, at vi har afskaffet starthjælpen og kontanthjælpsloftet. Det er der ikke noget nyt i. Men der, hvor hr. Kristian Thulesen Dahl tager så gruelig fejl, er, at han giver indtryk af – ikke bare her i Folketingssalen, men til alle danskere – at hvis bare hr. Lars Løkke Rasmussen havde været statsminister, så havde der været nogle helt andre regler for at opnå asyl. Og det passer jo ikke, for vi har ikke ændret i reglerne for at opnå asyl i Danmark.

Det har vi gjort nu. Vi har strammet dem, og det, man kan undre sig over, er, at hr. Kristian Thulesen Dahl bliver ved med at tegne et billede af, at vi har lukket en hel masse mennesker ind, der nu har fået asyl. Men vi har jo ikke ændret reglerne for at opnå asyl i Danmark, så det ville være præcis de samme mennesker, som ville komme af præcis de samme årsager, som hvis hr. Lars Løkke Rasmussen havde været statsminister.

Kl. 13:50

Formanden:

Tak til hr. Kristian Thulesen Dahl.

Så er det fru Pia Olsen Dyhr som SF's leder. Værsgo.

Kl. 13:50

Spm. nr. US 58

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg er glad for, at statsministeren indledte med, hvordan vi skaber mere vækst i Danmark. Vi må jo sige, at de økonomiske tal går fremad. Der er flere mennesker, der kommer i beskæftigelse, og det er jeg glad for både på regeringens vegne, men også på SF's vegne, fordi vi jo har stået på mål for mange ting undervejs. Men det tyder også på, at regeringen kommer med noget vækst lige om lidt, ikke mindst med statsministerens indledning.

I går besøgte jeg selv det, der forhåbentlig bliver Danmarks første bioætanolanlæg i Måbjerg ved Holstebro. Bioætanol bliver jo brugt som brændstof og kan allerede iblandes benzin i dag. EU er i gang med at ændre på kravene, så der er noget, der tyder på, at der skal iblandes endnu mere bioætanol. Hvis værket bliver til virkelighed, handler det i byggefasen om 1.250 arbejdspladser og efterfølgende 1.000 faste arbejdspladser i driften, og det vel at mærke i Vestjylland.

Så jeg vil gerne spørge statsministeren, om statsministeren kan forestille sig, at det bliver en del af regeringens vækstudspil også at kigge på mulighederne for f.eks. at give en statsgaranti til Måbjergværket. Det er jo ikke kun noget, der gavner bæredygtig udvikling. Det handler simpelt hen også om grønne produktionsjob, hvad der

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:52

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Det er jo fuldstændig rigtigt, at SF sagtens kan tage en stor del af æren for, at det går bedre i dansk økonomi. SF har – ikke bare da man sad i regering, men også siden hen – været med til at træffe nogle beslutninger, som har betydet, at det nu går bedre i dansk økonomi. Og det synes jeg sagtens SF kan glæde sig over.

Regeringen og SF har igennem mange år set meget positivt på avancerede brændstoffer og har understøttet udviklingen af dem igennem f.eks. i EUDP-midlerne, og det synes jeg er rigtig godt. Vi har arbejdet meget på det her i EU. Det arbejde har båret kontant frugt, og vi forventer nu, at EU kan vedtage et iblandingskrav for avancerede biobrændstoffer på 0,5 pct. Det er jo et resultat af mange års samarbejde, hvor SF også har været med til at presse på.

Jeg kan sagtens forstå, at man har behov for at ønske statsstøtte, eller at man ønsker at få en eller anden form for statsgaranti til at kunne udvikle projektet. Jeg vil dog ikke stå og love det i dag. Jeg vil ikke forholde mig til, om det lige præcis er det, der er behov for, men jeg vil have lov til at glæde mig sammen med SF over, at Danmark på det her område gør sig gældende og forhåbentlig også vil kunne gøre sig gældende fremadrettet. Det handler om grøn innovation, det handler om udvikling af nye grønne teknologier, og jeg glæder mig over, at Danmark er langt fremme.

Kl. 13:53

Formanden:

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:53

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg tror, vi deler den glæde, og jeg håber sådan set også, at EU lige om lidt kommer frem til en ambitiøs beslutning i forhold til iblandingskravet, men også, at regeringen, når man indkalder til vækstforhandling, er opmærksom på, at SF i hvert fald vil komme med et krav om, at vi kigger på en statsgaranti til værket i Måbjerg. Der er ikke tale om statsstøtte; der er tale om en statsgaranti, som gives sammen med kommunerne, og som gør det her værk muligt.

Men regeringen har jo gang i meget lige i øjeblikket. For nylig er der kommet et integrationsudspil, og der er jo også inviteret til integrationsforhandlinger. Vi synes, det er en vigtig dagsorden. Vi synes, det er godt, at flygtninge og indvandrere kommer i arbejde i dag. Vi ved, at den bedste form for integration foregår ude på en arbejdsplads; det er der, man lærer sproget, det er der, man lærer kulturen, det er der, hvor man bliver en integreret del af arbejdsmarkedet.

Samtidig ser vi jo arbejdsgivere, der i stigende antal ansætter folk fra Rumænien, Bulgarien og Polen. Og vi vil meget gerne opfordre regeringen til at kigge på, om man kan blive bedre til at matche nogle af de flygtninge – og især nogle af de folk med indvandrerbaggrund, som for manges vedkommende jo desværre er ufaglærte – med nogle af de job, som vi oplever at østeuropæerne i dag varetager. Det kan bl.a. være ved at kigge på brancher, men i virkeligheden også gøre det mere målrettet, så man sikrer rigtige jobs og selvfølgelig på ordentlige løn- og arbejdsvilkår.

Kl. 13:54

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:54

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg kan sagtens forstå ideen. Vi har rigtig mange øst- og centraleuropæere, som kommer til Danmark og varetager forskellige stillinger, og ville det egentlig ikke være smartere, hvis nogle af de flygtninge, der kommer hertil, kunne varetage de selv samme job? Det synes jeg også selv, og jeg håber jo, at man ude i kommunerne vil være opmærksomme på det. Det er jo altså ude i kommunerne, man ved, hvor gartnerierne er, hvor de forskellige virksomheder er, og i højere grad blive bedre til at sende de mennesker, der kommer hertil som flygtninge, ud på de virksomheder, så de kommer ud i noget virksomhedspraktik. Det behøver ikke være 37 timer om ugen, men de skal komme ud og være sammen med nogle kollegaer, være på en arbejdsplads, og jeg håber da også, at nogle af de arbejdspladser, hvor der er rigtig mange øst- og centraleuropæiske ansatte, vil være nogle af dem, man har fokus på.

Men det er og bliver noget, som man er nødt til at løse lokalt, og jeg håber naturligvis, at man vil have fokus på det. Jeg har godt set, at man i de her dage spørger, hvorfor vi skal give danskernes job til flygtninge og indvandrere, og sådan opfatter jeg det jo slet ikke. Jeg opfatter det som en del af helt almindelig god samfundsøkonomi, at vi sikrer, at dem, der er i Danmark, hurtigst muligt kommer ud og bidrager til samfundet, og at de yder en eller anden form for bidrag for den ydelse, de får.

Kl. 13:56

Formanden:

Fru Pia Olsen Dyhr, sidste omgang.

Kl. 13:56

Pia Olsen Dyhr (SF):

Man skal heller ikke være i tvivl om, at hvis man reelt skal integreres i Danmark, så er forudsætningen faktisk, at man får et arbejde. Og da vi i dag har 90.000, der kommer fra de forskellige østeuropæiske lande og varetager jobs i Danmark, så ville det også være oplagt at give arbejdsgiverne et vist ansvar for at kigge på, om det ikke var muligt, at nogle indvandrere – især dem, som ikke nødvendigvis har de nødvendige kompetencer til at indgå i fuld skala på – også kunne komme ind på arbejdsmarkedet.

Jeg er sådan set glad for, at vi i virkeligheden diskuterer, hvordan der skabes flere jobs i Danmark, og hvordan vi kan sørge for, at alle også bidrager. Derfor vil jeg gå til over den sidste del, som nemlig handler om forudsætningen for, at vi alle sammen – ikke kun mændene i Danmark, men også kvinderne – kan være på arbejdsmarkedet og det er selvfølgelig spørgsmålet om vores børn.

Regeringen har lanceret, at man kommer med en børnepakke, og det var også en del af statsministerens nytårstale. Vi har løbende afsat mange midler til børneområdet, i alt 750 mio. kr. til at lave bedre normeringer. Men vi ser stadig væk, at normeringerne ude i daginstitutionerne falder, altså at der er én voksen til endnu flere børn.

Det vil vi gerne løse, og vi vil gerne løse det i forbindelse med regeringens børnepakke. Vil regeringen være åben over for også at kigge på spørgsmålet om normeringer?

Kl. 13:57

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 13:57

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg er sådan set helt enig i, at det er helt afgørende for familierne, som jo er travle og på mange måder føler sig så presset, at deres børn bliver passet på en god og ordentlig måde – det er nok det vigtigste for dem.

Det er jo også derfor, at hvis man kigger på nogle af de finanslovsforhandlinger, vi har haft over årene, så vil man se, at vi har prioriteret børnene. Vi har prioriteret børnene med først 0,5 mia. kr. og så lidt flere penge oveni, og nu er vi oppe på 850 mio. kr. om året til dem.

Jeg ved udmærket godt, at det ikke er sådan, at det rækker alverden til normeringer. Men det er dog et lille skridt i den rigtige retning i forhold til at sikre, at børnene bliver behandlet bedre, og det vil vi gerne gå videre med.

Jeg er ikke sikker på, at vores børnepakke helt vil leve helt op til, hvad SF gerne vil. Men jeg håber dog, at vi i de partier, som finanslovmæssigt har diskuteret børn igennem mange år, også vil være optaget af at kunne tage de skridt, som kan sikre, at børnene får en bedre og sjovere barndom med mere stimulering, sådan at de er klar til skolen, når det kommer dertil.

Kl. 13:58

Formanden:

Tak til fru Pia Olsen Dyhr.

Så er det fru Johanne Schmidt-Nielsen som Enhedslistens leder.

Kl. 13:58

Spm. nr. US 59

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Jeg synes jo, at det nærmest er sådan lidt komisk at høre Venstres hr. Lars Løkke Rasmussen forsøge at kritisere regeringen for ikke at ville være tydelig om, hvordan økonomien skal hænge sammen efter et valg. For med Venstres politik er der jo virkelig, altså *virkelig* tale om en lykkepose i mere end en forstand.

Det er noget med at grave virkelig dybt dernede og så rode rundt, og så er det super spændende, hvad der kommer op. For Venstre sætter tilsyneladende en ære i ikke at ville fortælle, hvad deres politik går ud på. Man kan sige, at hvis nogen skulle være i tvivl om, hvorvidt Anders Fogh Rasmussens kontraktspolitik er død, så skal man bare forsøge at forstå, hvad fru Inger Støjberg siger, når hun forsøger at forklare, hvad Venstres kontanthjælpsloft går ud på.

Men jeg vil spørge om noget andet. Jeg vil spørge til forholdene for vores børn i børnehaver og vuggestuer. For forholdene er jo desværre langt fra så gode, som de burde være i et samfund som det danske.

Vi har igennem en årrække set, at normeringen i vores institutioner er blevet dårligere. Der er simpelt hen blevet færre og færre voksne til at tage sig af vores børn. I en rundspørge, som DR lavede, svarede 8 ud af 10 pædagoger, at de på sådan en helt almindelig dag var alene med en børnegruppe på gennemsnitlig 14 børn. Og forældrene og deres organisationer har jo længe forsøgt at råbe op og råbe vagt i gevær omkring det her, og det har personalet i institutionerne sådan set også gjort. I Politiken forleden så vi så flere fremtrædende børneeksperter advare om, at udviklingen faktisk truer børns trivsel og børns udvikling.

Jeg synes jo, det er et problem, vi bliver nødt til at løse. Det kan simpelt hen ikke passe, at vi i et rigt land som Danmark ikke har råd til at sikre, at vores børn får nogle trygge rammer, når de er i daginstitution. Og i Enhedslisten mener vi jo, at der er en rigtig god løsning, der kan stoppe den her negative udvikling, nemlig at indføre et loft over hvor mange børn der må være pr. voksen i vores børnehaver og vuggestuer, præcis ligesom vi i dag har et loft over, hvor mange børn der må være i klasserne i folkeskolen. Det handler simpelt hen om at give børn nogle rettigheder.

Så mit spørgsmål er: Vil regeringen og statsministeren være parat til at lovgive om såkaldte minimumsnormeringer, som lægger et loft over, hvor mange børn der må være pr. voksen i vores daginstitutioner?

Formanden:
Statsministeren.

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Først skal jeg altså lige sige lidt om børnene. Bedre forhold for børn er noget, der har forenet os i de finanslove, vi har lavet. Det gælder regeringen, det gælder SF og det gælder naturligvis også Enhedslisten. Vi har med finansloven for 2015 sammen med SF og Enhedslisten afsat 1 mia. kr. over 4 år til vuggestuer, børnehaver og dagpleje, og de penge skal jo netop bruges på øget normering. Så det er bare lige for at få det på plads; som fru Johanne Schmidt-Nielsen også nævner, er det noget, vi har været meget optaget af.

Jeg er også optaget af, hvordan vores børn har det og af normeringerne. Men at love en fast normeringsnorm tror jeg er at gå for vidt, for man skal også kunne overholde sine budgetter, man skal kunne betale for det, så derfor er vi altså gået ind i det her sammen med SF og Enhedslisten, hvor vi år for år har afsat midler til bedre normering til vores børn.

Formanden:
Fru Johanne Schmidt-Nielsen.

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Det er fuldstændig rigtigt, at vi faktisk ad to omgange sammen har afsat penge til at sikre, at der kommer flere pædagoger, pædagogiske assistenter og medhjælpere i institutionerne. Problemet er bare, at udviklingen ikke er vendt. Enhedslisten har ikke været til en eneste forhandling uden at presse på i forhold til det her, og som statsministeren siger, er det to gange lykkedes at afsætte penge. Men der er ikke rigtig sket noget.

I forhold til det her med minimumsnormeringer vil jeg sige, at jeg faktisk ikke kan forstå modstanden. Få måneder før sidste folketingsvalg var Socialdemokraterne tilhængere af minimumsnormeringer, og det samme gjaldt i øvrigt De Radikale og SF. Og jeg vil gerne læse op, hvad vi sammen skrev i en beretning til lovforslaget om minimumsnormeringer. Vi skrev, og jeg citerer:

»Der er set nogle grelle eksempler fra virkeligheden på, hvor galt det kan gå, når der ikke er nogen regler for minimumsnormeringer.«
Og så fortsatte vi:

»Derfor er der behov for at fastsætte en minimumsnormering for dagtilbud, ligesom vi har klassekvotienter for folkeskolen, sådan at vi sikrer, at der ikke opstår situationer, hvor normeringen er uforvarlig.«

Hvad er der sket siden da? Altså, der er sket det, at vi har afsat flere penge, men man kan se, at de ikke er kommet ud. Tværtimod er det blevet ved med at gå dårligere. Hvorfor ikke lave en normering, så vi sikrer vores børn nogle rettigheder?

Formanden:
Statsministeren.

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg vil godt understrege, at jeg ikke har nogen ideologisk modstand mod en normering. Jeg synes også, det er virkelig vigtigt, at vores børn er omgivet af de voksne, der skal til, for at de har en god barn-dom, og at de trives og kan blive trøstet, og at de i det hele taget kan videreudvikle sig, sådan at de er klar til at gå i skole. Så jeg har ikke nogen ideologisk modstand imod det.

Kl. 14:01

Jeg har heller ikke nogen modstand mod at bruge flere penge på vores børn. Det er sådan set også derfor, at vi, som fru Johanne Schmidt-Nielsen nævner, i to finanslove har brugt nogle flere penge på vores børn.

Kl. 14:01

Men for at man kan love en minimumsnormering nu og i al fremtid, skal man jo også have midlerne til det. Og der må jeg sige, at jeg ikke kan pege på, hvordan vi skal få midlerne til det.

Jeg kan sagtens forstå, at det er noget, Enhedslisten er optaget af, og det er heller ikke noget, jeg har nogen ideologisk modstand mod. Men vi har ikke kunnet finde pengene til, at man kan få en sådan minimumsnormering.

Kl. 14:04

Formanden:
Fru Johanne Schmidt-Nielsen, sidste omgang.

Kl. 14:04

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Nu synes jeg faktisk, vi kommer et stykke. Jeg synes, det er positivt, at regeringen og Socialdemokraterne og statsministeren altså melder ud, at man ikke ideologisk er imod minimumsnormeringer. Det er positivt, det er vi rigtig glade for.

For så handler det om at finde viljen til at finde pengene. Man kunne jo starte med at øremærke de mange midler, som vi allerede har afsat ad to omgange. Det kan vi gøre i morgen, hvis det skulle være.

Men egentlig vil jeg slutte af med at sige, at jeg ikke forstår, at vi ikke gør det med det samme. Vi har afsat mange penge, men den nye melding fra statsministeren i dag er, at regeringen ikke længere har en ideologisk modstand imod at indføre minimumsnormeringer i daginstitutionerne. Så skal vi bare overtale SF og De Radikale til at mene det samme som før valget.

Kl. 14:05

Formanden:
Statsministeren.

Kl. 14:05

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Men jeg tror aldrig, jeg har givet udtryk for, at jeg havde en ideologisk modstand mod en minimumsnormering. Jeg har svært ved at få det finansieret, for vi har kun de penge, vi har. Og det siger jo egentlig en del, at selv om vi har afsat 1 mia. kr. over 4 år, som vi har gjort sammen i den her finanslov, så er det stadig ikke tilstrækkeligt til at sikre en normering på det niveau, som jeg tror fru Johanne Schmidt-Nielsen ville finde tilstrækkeligt og tilfredsstillende. Det er rigtig dyrt at have en minimumsnormering.

Men jeg må sige, at i forhold til de vanskelige tider, vi har været igennem, så er jeg egentlig meget godt tilfreds med, at vi ved to finanslovsforhandlinger i fællesskab har fundet pengene til vores børn. Og den sidste portion her handlede jo netop om normeringer. Den her gang var vi meget optaget af normeringer i ydertidspunkterne, hvor der kan være særlig travlt. Og jeg er egentlig meget tilfreds med, at det er lykkedes at afsætte 1 mia. kr. over 4 år. Igen et godt eksempel på, hvad vi kan gøre, når vi arbejder sammen om tingene.

Kl. 14:06

Formanden:
Tak til fru Johanne Schmidt-Nielsen.

Så er det hr. Anders Samuelsen som Liberal Alliances leder.

Kl. 14:06

Spm. nr. US 60

Anders Samuelsen (LA):

Regeringen har fremlagt nogle forslag til bedre integration, og hvis man læser op på de nationale mål for integrationsindsatsen, må man sige, at det faktisk er lidt rystende læsning. Regeringens mål er ret uambitiøse, må man vel sige. Den skriver selv, at den strukturelle beskæftigelse skal stige med 3,5 pct. blandt ikkevestlige indvandrere og efterkommere, og det er 3,5 pct. i forhold til 2011, så beskæftigelsesfrekvensen kommer op på 54 pct. i 2020 – altså 54 pct. i beskæftigelsesfrekvens. Og da det kun er 3,5 pct. højere, vil det sige, at vi på nuværende tidspunkt må ligge på omkring 50-51 pct.

Kan statsministeren prøve at forklare, hvorfor vi er så ufattelig dårlige til at integrere ikkevestlige indvandrere på vores arbejdsmarked? Måske er vi et af de dårligste lande i verden til det her i forhold til vores generelle beskæftigelsesfrekvens.

Kl. 14:07

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:07

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg er sådan set enig i, at vi i de sidste mange, mange år ikke har været tilstrækkelig dygtige til at få mennesker med udenlandsk baggrund ind på arbejdsmarkedet. Når vi kigger på tallene, kan vi se, at de taler deres eget tydelige sprog: Der er en overrepræsentation af mennesker med udenlandsk baggrund, som er uden for arbejdsmarkedet, og det er ikke godt nok.

Vi må så også konstatere, at der ikke er så meget af det, som har været gjort tidligere, som har hjulpet. I mange år havde man en mindre kontanthjælp, man havde en starthjælp og den slags, og det har ikke bidraget særlig meget. Så på den måde må vi nok konstatere, at den fælles indsats, der har været over de seneste 20 år, ikke har været imponerende.

Det er også derfor, vi nu ønsker at omlægge integrationsprogrammet, så der bliver mere fokus på, at man kommer hurtigt ud og får berøring med arbejdsmarkedet, frem for at man bruger for lang tid på at lære dansk. Det er ikke, fordi jeg synes, det er dårligt at lære dansk, men måske kan det være en god idé at gøre det, samtidig med at man er på en arbejdsplads.

Jeg var jo så heldig, at jeg fik lov til at komme i Bilka i Ishøj i starten af året – det var meget omtalt – og der gav de mig netop nogle gode eksempler på, at man kan være på arbejdsmarkedet noget af tiden og gå på sprogskole andre dele af tiden, hvilket også har dannet inspiration til det her integrationsoplæg.

Så jo, vi skal sikre, at de mennesker, der kommer hertil, ikke bliver gjort til klienter, men at de så hurtigt som muligt kommer ud på det danske arbejdsmarked, og det er dybest set det, vores nye oplæg om flere indvandrere i arbejde handler om.

Kl. 14:08

Formanden:

Hr. Anders Samuelsen.

Kl. 14:08

Anders Samuelsen (LA):

Men det, jeg bad om, var nogle bud på, hvorfor vi er så dårlige til det, og jeg spurgte, om det egentlig er tilfredsstillende. Altså, det her er jo det samlede bud fra regeringen på nuværende tidspunkt, og de samlede resultater vurderer regeringen selv bliver, at man løfter sig fra en beskæftigelsesfrekvens på sølle 51 pct. til 54 pct. Er det det, man kalder en ambitiøs plan fra regeringens side? Hvad er det mon, der skal til, for virkelig at rykke det her tal? For en så lille stigning fra 51,5 til 54 pct. i 2020 er jo nærmest inden for en statistisk usikkerhedsmargen, som næsten ikke er til at håndtere.

Det er stadig væk ufattelig dårlig integration, og vi har vel hørt alt, hvad regeringen har på bedding på nuværende tidspunkt. Der må være en anden årsag til, at det er så ringe, og det er det, jeg spørger til. Kan statsministeren forklare, hvad der er årsagen, og synes statsministeren, det er tilfredsstillende med 54 pct.?

Kl. 14:09

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:09

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg synes egentlig, jeg har givet mit bud på det. Jeg synes ikke, den måde, vi har håndteret de her udfordringer på i de sidste mange, mange år, er tilfredsstillende. For så skulle vi jo have haft flere med udenlandsk baggrund, der var på arbejdsmarkedet og kunne klare sig selv.

Jeg startede jo året med at holde en nytårstale, hvor jeg sagde, at over for de mennesker, der kommer hertil nu som flygtninge, skal vi ikke begå fortidens fejl. De skal ikke blive til klienter, men de skal tværtimod hurtigt ud på arbejdsmarkedet.

Noget af det, vi gør, er så det, vi har lagt frem nu, hvor vi ændrer på integrationsprogrammet og sikrer, at i stedet for at få rigtig meget danskundervisning i starten kommer man hurtigt ud på en arbejdsplads. Man skal ikke gå rundt uden at have noget at lave i mere end 4 uger, og i stedet for at undgå aktivering eller være uden for aktivering skal man ud at lave noget. Så det er nogle af svarene.

Men det er ikke alle svarene. Nogle af svarene ligger jo også i vores folkeskolereform, som vil sikre, at flere børn kommer med. Nogle af svarene ligger i vores kontanthjælpsreform, hvor vi bl.a. skal vende de unge i døren. Nogle af svarene ligger i vores førtidspensionsreform. Så vores mange reformer sigter jo også på at få flere med indvandrerbaggrund ud at være en aktiv del af vores samfund.

Kl. 14:11

Formanden:

Hr. Andersen, sidste omgang.

Kl. 14:11

Anders Samuelsen (LA):

Men problemet er jo, at de her ting er indregnet i de tal fra regeringen selv, hvor man samlet set løfter det fra ca. 51,5 pct. til 54 pct. i beskæftigelsesfrekvens. Jeg kan godt prøve at komme med nogle bud, når statsministeren ikke vil, på, hvorfor vi er så dårlige til det, og man kan faktisk kigge på England for at se, hvad der virker.

I England har man sænket skatten markant i bunden og løftet bunden for, hvornår man skal begynde at betale skat, og man har skabt et jobboom i England. Ja, man har også fundet jobs i den offentlige sektor, som man kunne undvære, men til gengæld er der kommet op imod fire gange så mange jobs i den private sektor.

I Danmark prioriterer vi, at vi skal have kontrollanter ansat i den offentlige sektor ud for at tjekke kanelsnegle. Det bruger vi penge på, og derfor er det umuligt for os at finde penge til at lette skatten markant i bunden, så der kommer en efterspørgsel efter den her arbejdskraft. Det er det, der er problemet, statsminister: Man insisterer på, at kanelkontrollanter er et udtryk for en offentlig service, som vi ikke kan undvære. Vi skal have fat i de ting, så vi får midler fri til at sænke skatten, så vi virkelig kan få folk integreret på arbejdsmarkedet, fordi der er nogle jobs, som trækker i dem. Den vej synes jeg at statsministeren skulle begynde at pege på i stedet for at være tilfreds med 54 pct. i 2020.

Kl. 14:12

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:12

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg har godt lagt mærke til Liberal Alliances politiske program, som vil indebære, at man skal sige farvel til hver tiende i den offentlige sektor. Jeg synes, det er fair nok, at man kan have de holdninger. Men jeg synes ikke, det er fair nok, at man forsøger at bilde danskerne ind, at hvis man fjerner hver tiende sygeplejerske, politibetjent, eller hvad det måtte være, så vil man have samme service, som man har i dag. Det er det, jeg ikke synes er fair. Jeg synes, det fair nok, at man ønsker et mindre velfærdssamfund, men indrøm dog over for borgerne, at det så betyder dårligere service.

Der må jeg ærlig talt sige, at jeg synes, det er langt ude at komme med kanelinspektører i den sammenhæng, når vi taler om ikke bare nogle få i den offentlige sektor, men om hver tiende medarbejder i den offentlige sektor. Det er mange mennesker, og det kan enhver jo sige sig selv vil påvirke serviceniveauet.

Så sammenligner man med det britiske arbejdsmarked. Er det mindstelønninger, som man har i Storbritannien, som man er optaget af og gerne vil se fra Liberal Alliances side? Så er det jo en helt anden samfundsmodel, man er optaget af, og det er meget, meget langt fra det Danmark, vi kender. Det er altså ikke det, som regeringen kæmper for.

Kl. 14:13

Formanden:

Tak til hr. Anders Samuelson.

Så er det fru Mai Mercado som konservativ ordfører.

Kl. 14:13

Spm. nr. US 61

Mai Mercado (KF):

Vi har jo set, at statsministeren er gået i valgkamp, og nu mangler vi kun, at der bliver trykket på knappen. Det er vi mange som glæder os til.

Vi kan så forstå ud fra de seneste kampagner, at 30.000 flere indvandrere skal i arbejde. Men man foregøgler lidt borgerne noget, når man skriver, at 30.000 skal i arbejde, for der er jo ikke tale om varige jobs. Der er tale om nogle kunstige støtteordninger, hvor man bl.a. laver nogle udefinerede nyttejobs og nogle virksomhedspraktikforløb i 3 måneder ad gangen.

Det er jo naivt at tro, at fordi man sender indvandrere ud i 3 måneder i et job med løntilskud eller i et nyttejob, så bliver de integreret. Det er der jo ikke ret mange som tror på, og i stedet skulle regeringen have brugt nogle af de penge på at skabe varige jobs til folk, uanset deres hudfarve og oprindelse.

Hvis man tænker tilbage, kan man se, at det jo ikke er første gang, at regeringen sådan benytter sig af kunstige støtteordninger. For vi så nøjagtig det samme med regeringens såkaldte akutpakke, som jo hurtigt blev døbt kaputpakke, fordi den ikke virkede. Og det var den, som skulle hjælpe tusindvis af danskere i arbejde.

Hvad er det, der får statsministeren til at tro, at lige nøjagtig det samme nummer med kunstige støtteordninger, som har spillet fallit én gang, skulle virke i den her omgang?

Kl. 14:15

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:15

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Kunne fru Mai Mercado ikke lige fortælle mig, helt præcis hvor der står, at der skal skaffes 30.000 job til 30.000 indvandrere? Kunne

hun ikke lige fortælle mig, hvor det står i nogen af vores publikationer? Det kunne jeg godt tænke mig at få at vide.

Kl. 14:15

Formanden:

Fru Mai Mercado.

Kl. 14:15

Mai Mercado (KF):

Det må jo være mærkeligt at opleve for de danskere, som rigtig gerne vil have et arbejde, at der lige nu bliver lavet kunstige støtteordninger med virksomhedspraktik og nyttejob, sådan at man sender flygtninge og indvandrere foran danskere i køen. Der er bl.a. Bettina på 25 år fra Odense, som jo i den grad føler sig kørt over og føler sig uden for arbejdsmarkedet, og jeg må bare sige, at det altså er dystre fremtidsudsigter, der er for sådan en ung kvinde.

Så må jeg også tilføje, at det for mig er forkert, når statsministeren og regeringen laver et integrationsudspil, som er baseret på arbejdsmarkedspolitik. Når man sidder og læser det igennem, tænker man: Hvor er de danske værdier, det danske medborgerskab, den danske deltagelse? Det står der en lillebitte smule om, men det er jo stadig væk muligt at leve i et parallelsamfund, hvor man overhovedet ikke deltager og overhovedet ikke er en del af det danske samfund, og hvor man ikke får danskheden ind under huden. Og så er det jo ikke nok med netværksfamilier og et fromt ønske om, at flere begynder at gå lidt mere til spejder, som der står. Det er jo slet ikke nok, når vi kan se, at der er en boligforening i Nivå, som bl.a. har fået en formand, som er aktiv i Hizb ut-Tahrir. Jeg forstår simpelt hen ikke, hvordan statsministeren kan bifalde det.

Så jeg vil egentlig bare spørge: Hvorfor kan statsministeren ikke se, at det også er nødvendigt i et integrationsudspil at lancere andet end bløde initiativer, og at der skal sættes hårdt ind over for parallelsamfund og ghettos? Det er trods alt et integrationsudspil, vi taler om.

Kl. 14:16

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:17

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg konstaterer, at fru Mai Mercado har lavet en meget stor fejl ved at påstå, at vi skal finde 30.000 job til syriske asylansøgere. Det passer jo simpelt hen ikke. Vi har talt om 30.000 forløb, og det er altså noget andet end det, fru Mai Mercado taler om.

Jeg konstaterer også, at selv om fru Mai Mercado citerer mig for at have sagt det, så passer det ikke, og hun er ikke i stand til at reproducere det her i dag. Det er en ret stor fejl.

Men når vi nu taler sådan alvorligt om de mange flygtninge, der kommer nu – og der kommer mange flygtninge, for der er krig i verden – så undrer det mig virkelig, at man kan være uenig.

Vi foreslår, at man ændrer integrationsprogrammet således, at man i stedet for at have en masse sprogkursus kommer hurtigt ud på arbejdsmarkedet i nogle virksomhedsrettede forløb. Det kan være på den ene eller på den anden måde.

Vi går også bort fra kravet om de 37 timer, fordi det ganske enkelt har været for svært for kommunerne, og fordi det vigtigste for den enkelte, der er her, er at komme ud og få kontakt med arbejdsmarkedet. Vi ønsker ikke at gøre folk til klienter, og derfor skal de så hurtigt som muligt ud og yde noget for det, de får fra samfundet.

Hvor i lige præcis de punkter er det, at Det Konservative Folkeparti kan være uenig? At man skal yde for sin ydelse? At man hurtigt skal ud og i kontakt med arbejdsmarkedet? At der bliver stillet krav til en fra samfundet? Hvor er det, De Konservative kan være uenige på lige præcis de punkter?

Kl. 14:18 **Spm. nr. US 62****Formanden:**

Fru Mai Mercado, sidste omgang.

Kl. 14:18

Mai Mercado (KF):

Nu nævnte jeg jo 25-årige Bettina fra Odense, som lige nu i den grad føler sig sat bagest i køen, lige nøjagtig som man med akutjobpakken forsøgte at sætte andre forrest i køen; det var så de langtidsledige på bekostning af de nyuddannede. Det lykkedes ikke, fordi hele ordningen var en dundrende fiasko.

Nu laver man så en ny ordning, hvor vi kan se, at danskere, som gerne vil ud og have arbejde, i den grad føler sig kørt over, fordi man nu vil præmiere kommunerne for at lave de her forløb, som gerne skulle føre til varigt arbejde, hvilket ingen jo tror på.

Jeg tror, at de fleste er klar over, at det integrationsudspil, som statsministeren har fremlagt, jo ikke er noget nær nok, og vi har, det må man bare erkende, store problemer med integrations- og asylpolitikken.

Hvordan synes statsministeren så, at det nye socialdemokratiske løfte om flere krav til indvandrere og asylstramninger, som jo også står på de her plakater, hænger sammen med, at man sammen med bl.a. Enhedslisten og Liberal Alliance både har lempet tilknytningskravet, 28-årsreglen, beskæftigelseskravet, danskravet og selvfor-sørgelseskravet ?

Kl. 14:19

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:19

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Fru Mai Mercado stiller mange spørgsmål, og det ville egentlig have klædt fru Mai Mercado at indrømme den ret store fejl, hun lavede i begyndelsen af spørgsmålet. For jeg blev klandret for at ville skaffe 30.000 job, og det har vi ikke skrevet noget som helst sted. Fru Mai Mercado har misforstået det ret voldsomt, men vil ikke indrømme det.

Noget andet er det her med, om det vil være sådan, at fordi nogle flygtninge skal ud i nogle virksomhedsrettede aktiveringsforløb, fortrænger det andre mennesker, som har et arbejde. Jeg har meget svært ved at se, hvorfor det skulle være sådan.

Hvad er i øvrigt alternativet? vil jeg spørge De Konservative og fru Mai Mercado. Er det, at de nye flygtninge, der kommer til Danmark, skal gøres til klienter og ikke skal lave noget og sidde hjemme i lejlighederne frem for at bidrage til samfundet?

Jeg har igen meget, meget vanskeligt ved at forstå, at De Konservative kan være negative over for, at vi ikke ønsker, at man skal udvikle sig til klient, når man kommer til Danmark, men at man skal arbejde eller bidrage for den ydelse, man får, og at man hurtigt skal ud i en virksomhedsrelateret praktik eller et andet arbejdsfællesskab.

Jeg har meget vanskeligt ved at se, hvordan Det Konservative Folkeparti kan være imod det, og jeg er meget spændt på, hvordan det vil være, når det her kommer i Folketinget, altså om De Konservative virkelig vil opretholde deres modstand mod, at vi nu stiller nogle nye krav til de mennesker, der kommer hertil, og at vi altså både har rettigheder, men bestemt også krav.

Kl. 14:21

Formanden:

Så er spørgsmålet sluttet. Tak til fru Mai Mercado.

Så er der en premiere, og det er hr. Uffe Elbæk som partileder for Alternativet.

Kl. 14:21

Uffe Elbæk (ALT):

Tak for det. Det er klart, at jeg er glad for at står her nu og helt officielt repræsentere Alternativet i den her samtale. Jeg har selvfølgelig forberedt nogle spørgsmål, men jeg har også gennem de sociale medier spurgt danskerne derude om, hvad de havde lyst til at stille af gode spørgsmål til statsministeren, og der kom et hav af spørgsmål. Det var om alt fra konkurrencestaten, Socialdemokratiets nye kampagne og over til det selvfølgelig altafgørende spørgsmål om, hvornår valget kommer. Det sidste spørgsmål får vi nok ikke svar på her.

Jeg vil starte et lidt andet sted, nemlig at alle partier selvfølgelig har en holdning til, hvad der er de store og helt afgørende udfordringer, som vi står over for som samfund. I Alternativet har vi så identificeret tre, nemlig klimakrisen, det, vi kalder empatikrisen, som handler om vores evne til at udvise solidaritet og empati og sætte os i en andens sted, og så systemkrisen, som jo handler om, hvordan markedet i sig selv ikke kan løse de her udfordringer, vi står over for, og det kan det offentlige for så vidt heller ikke gøre alene, og det kan det frivillige heller ikke, så hvordan tænker vi nye samarbejdsrelationer og nye samarbejdsmodeller? Vores bundlinje er, at der skal være positive tal på både den økonomiske bundlinje, men også på den miljømæssige og den sociale.

Så mit spørgsmål til statsministeren er egentlig meget principielt: Hvad mener statsministeren er de helt afgørende udfordringer, som Danmark står overfor?

Kl. 14:22

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:22

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Det er et stort spørgsmål, men jeg synes også, det er et vigtigt spørgsmål: Hvad er det egentlig for nogle udfordringer, vi står overfor? Jeg håber jo også, at vi i de kommende år kan udvikle Danmark på en bæredygtig måde. Og med bæredygtighed mener jeg økonomisk bæredygtighed, hvor pengene skal passe og vi ikke giver en kæmperegning til de næste generationer. Det skal være socialt bæredygtigt, og det vil sige, at vi stadig væk skal være et helt samfund, hvor vi passer på hinanden og også på dem, der falder igennem. Vi skal have et fintmasket sikkerhedsnet. Og vi skal selvfølgelig også have miljømæssig bæredygtighed i vores samfund.

Det er store ord, men når man nu bliver spurgt om, hvad man egentlig ønsker for vores samfund, så er det dybest set, at vi kan få lov til at bevare det, der er særkendet ved Danmark. Danmark er et helt specielt land, hvor vi har udviklet et meget stærkt fællesskab. Og det er mit ønske, at vi kan udvikle det Danmark, vi har, og sørge for, at det også fremadrettet er økonomisk, socialt og grønt bæredygtigt.

Kl. 14:23

Formanden:

Hr. Uffe Elbæk.

Kl. 14:23

Uffe Elbæk (ALT):

Det er jeg i den grad glad for at høre. Så kan man altid gå kritisk til det og spørge, om miljøpolitikken så også er så bæredygtig, som vi gerne vil have den. Det er en diskussion i sig selv, og den tager jeg ikke op lige her og nu, men den ligger selvfølgelig som noget helt grundlæggende for noget af det, som jeg også vil diskutere efterfølgende.

Der er jo kommet nogle gode nyheder i den her uge, og det har statsministeren også været inde på, nemlig at de økonomiske tal be-

gynder at se mere positive ud. Den største positive nyhed for mig var faktisk faldet i ungdomsarbejdsløsheden, hvor Danmark har en positiv rekord. Det skal vi alle sammen være rigtig, rigtig glade for.

Det, der bekymrer undertegnede og Alternativet, er selvfølgelig, at hvis vi nu ser en økonomisk vækstperiode foran os – det kan man håbe – vil der så være risiko for, at vi faktisk ender i to blindgyder?

Den ene er, at vi begynder at bruge mere af det, der kaldes for klodens knappe ressourcer, så vi, når folk får flere penge mellem hænderne, begynder at bruge dem på en ikkehensigtsmæssig måde, som faktisk vil tippe kloden ud over kanten. Den anden er næsten endnu mere principiel, nemlig om den økonomiske vækst på sigt er en jobløs vækst.

Det, der selvfølgelig er spørgsmålet fra mig, er, hvordan statsministeren og regeringen vil sikre, at der stadig væk er positive tal, ikke bare i det økonomiske regnskab, men også i det miljømæssige og det sociale.

Kl. 14:25

Formanden:
Statsministeren.

Kl. 14:25

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Det er jo svært at gå ind for vækst og samtidig ønske at have en grønnere udvikling og en social udvikling. Det ville være nemmere, hvis man valgte en ting og sagde: Jeg går kun ind for vækst, og jeg er ligeglad med at få en grøn udvikling eller en social bæredygtig udvikling.

Det, der er det svære, og det, der er kunsten, er at arbejde på alle tre ting på en og samme tid. Det mener jeg egentlig at regeringen gør. Man kan altid klandre os for, at det ikke går hurtigt nok, men det er vores ambition. Vi ønsker et bæredygtigt samfund.

Det er dybest set også det, der ligger i, at jeg er så optaget af, at vi skal kunne bevare det Danmark, vi kender, og at vi skal videreudvikle det. Derfor skal vi have økonomisk vækst, fordi væksten også er forudsætningen for, at vi kan have et stærkt velfærdssamfund. Det betyder så også, at vi skal arbejde en del alle sammen, og det kan godt være, hr. Uffe Elbæk og jeg bliver lidt uenige der. Men vi bliver nødt til at have økonomisk vækst, for at vi også kan udvikle os socialt og på det grønne område, hvilket vi begge to er optaget af.

Konkret i forhold til det her med, om vi får en jobløs vækst: Det synes jeg er svært at konkludere, eftersom der under den vækst, vi nu har haft igennem de seneste seks kvartaler, rent faktisk er skabt pænt mange jobs i forhold til den vækst, vi konkret kan demonstrere. Så det viser sig faktisk, at vi også får jobs, i takt med at vi får mere vækst.

Kl. 14:26

Formanden:

Nu er der 2 minutter tilbage af spørgetiden, så jeg vil godt bede om, at de samtaler, der er i gang, udskydes i hvert fald 2 minutter.

Så er det hr. Uffe Elbæk i sidste omgang.

Kl. 14:26

Uffe Elbæk (ALT):

Statsministeren understreger, at der ikke er plads til eksperimenter. Jeg tror faktisk, det er meget vigtigt, at vi prøver at finde ud af at udvikle, og det kan man ikke gøre uden også at eksperimentere.

Men det, jeg egentlig vil spørge ind til, er, at vi jo paradoksalt nok oplever, at mange af de mennesker, der faktisk er i arbejde, får stress, fordi de løber så hurtigt. På den anden side har vi en stor gruppe af arbejdsløse, som også får stress, fordi de er sat uden for arbejdsmarkedet.

Alternativet er så i dag gået ud med et forslag om at nedbringe arbejdsugen til 30 timer over en 10-årig periode, og ambitionen bag

det er selvfølgelig, at vi deler det arbejde, der er, imellem os og dermed skaber en langt bedre balance mellem arbejdsliv og familieliv.

Så synes statsministeren, det er en god idé på sigt at sænke arbejdstiden og dermed også skabe mulighed for en bedre balance mellem arbejdsliv og familieliv?

Kl. 14:27

Formanden:

Statsministeren.

Kl. 14:27

Statsministeren (Helle Thorning-Schmidt):

Jeg er bange for, at hvis vi alle sammen sådan generelt sænkede vores arbejdstid, ville vi også blive fattigere som samfund. Vi ville have mindre velstand og mindre velfærd at fordele til hinanden og dermed også mindre social tryghed. Så jeg er bange for, at selv om det måske kan lyde rart at arbejde 30 timer om ugen, vil det komme til at gøre vores samfund fattigere og mindre velstående, og dermed vil der også blive skabt mindre velfærd og mindre mulighed for at passe på dem, som falder igennem samfundets sikkerhedsnet. Så det er en tanke, som jeg ikke tror er realiserbar, hvis man også stadig vil have råd til et stærkt velfærdssamfund.

Kl. 14:28

Formanden:

Tak til hr. Uffe Elbæk. Dermed har vi afsluttet den udvidede spørgetime.

Jeg kan ikke lade være med en gang til at bede om, at man, når vi har det her med, at afslutningen af spørgetimen falder sammen med, at afstemningerne begynder, så kommer ind i salen tavs, så vi kan give alle, der deltager i spørgetimen, lige gode muligheder for at blive hørt. Så det beder jeg altså lige om vi øver os i her i slutspurten af folketingssamlingen.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 29:

Forespørgsel til justitsministeren om Kriminalforsorgens antiradikaliseringssprogram og initiativer for at undgå radikaliseringsprogram og indsatte i fængslerne. (Hasteforespørgsel).

Af Peter Skaarup (DF) og Martin Henriksen (DF).
(Anmeldelse 20.03.2015).

Kl. 14:29

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 97:

Forslag til lov om ændring af lov om leje, lov om midlertidig regulering af boligforholdene, lov om tvungen administration af

udlejningsejendomme og lov om byfornyelse og udvikling af byer. (Forenkling og modernisering af lejelovgivningen).

Af ministeren for by, bolig og landdistrikter (Carsten Hansen).

(Fremsættelse 17.12.2014. 1. behandling 15.01.2015. Betænkning 26.02.2015. 2. behandling 19.03.2015. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 14:29

Forhandling**Formanden:**

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig om forslaget?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 14:30

Afstemning**Formanden:**

Der stemmes om lovforslagets endelige vedtagelse nu.

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 105 (V, S, DF, RV, SF, EL, KF (ved en fejl), ALT og SP), imod stemte 6 (LA), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 92:

Forslag til lov om ændring af varemærkeloven, designloven, patentloven og lov om brugsmodeller. (Styrket indsats mod piratkopiering ved etablering af en håndhævelsesenhed m.v.).

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 10.12.2014. 1. behandling 20.01.2015. Betænkning 26.02.2015. 2. behandling 19.03.2015. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 14:30

Forhandling**Formanden:**

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning om lovforslagets endelige vedtagelse nu.

Kl. 14:31

Afstemning**Formanden:**

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 103 (V, S, DF, RV, SF, EL, KF, ALT og SP), imod stemte 5 (LA), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 114:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed. (Gennemførelse af solvens II- og omnibus II-direktivet).

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 21.01.2015. 1. behandling 29.01.2015. Betænkning 10.03.2015. (Omtrykt). 2. behandling 19.03.2015. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 14:31

Forhandling**Formanden:**

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet. Så går vi til afstemning om lovforslagets endelige vedtagelse nu.

Kl. 14:31

Afstemning**Formanden:**

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 96 (V, S, DF, RV, SF, KF og SP), imod stemte 8 (EL), hverken for eller imod stemte 6 (LA og ALT).

Forslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om omlægning af gødskningsregler.

Af Mette Bock (LA) m.fl.

(Fremsættelse 26.11.2014. 1. behandling 27.01.2015. Betænkning 11.03.2015).

Kl. 14:32

Forhandling**Formanden:**

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet. Vi går til afstemning om forslagets endelige vedtagelse nu.

Kl. 14:32

Afstemning**Formanden:**

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 5 (LA), imod stemte 57 (S, RV, SF og EL), hverken for eller imod stemte 48 (V, DF, KF, ALT og SP).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 39:

Forslag til folketingsbeslutning om en fødevare- og landbrugs-pakke.

Af Erling Bonnesen (V), René Christensen (DF) og Daniel Rugholm (KF) m.fl.

(Fremsættelse 02.12.2014. 1. behandling 27.01.2015. Betænkning 18.03.2015).

Kl. 14:33

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Det er ikke tilfældet. Vi går til afstemning om forslagens endelige vedtagelse nu.

Kl. 14:33

Afstemning

Formanden:

Jeg slutter afstemningen.

For stemte 48 (V, DF, KF og SP), imod stemte 57 (S, RV, SF, EL og ALT), hverken for eller imod stemte 5 (LA).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 33:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af et realkreditinstitut for lån til ejerboliger og erhvervsejendomme i yderområder.

Af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) m.fl.

(Fremsættelse 20.11.2014. 1. behandling 11.12.2014. Betænkning 24.02.2015).

Kl. 14:34

Forhandling

Formanden:

Der er ikke stillet ændringsforslag. Fru Karina Lorentzen Dehnhardt.

Kl. 14:34

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jeg synes lige, jeg vil knytte et par ord til det her beslutningsforslag, som jo handler om at skabe et særligt realkreditinstitut for vores yderområder.

Når vi i SF har fremsat det forslag, er det faktisk, fordi det her er en lighedsdagsorden for os. Vi mener, at alle borgere i Danmark skal have adgang til gode, billige realkreditlån, og vi ser desværre i de her år – det viste en høring i Landdistriktsudvalget desværre også – at der er visse steder, hvor der er store udfordringer. Det er en kæmpe bombe under tilliden til, at man kan få solgt sin bolig, tilliden til, at man kan få et lån, hvis man vil udvide sin virksomhed og skabe flere arbejdspladser. Det er det, der er baggrunden for, at SF har fremsat det her beslutningsforslag, som vi om lidt forventer bliver stemt ned.

Jeg synes, det er rigtig godt, at der er nedsat et udvalg i Landdistriktsudvalget, som kigger på nogle ting. Jeg tror desværre bare ikke, at det løser den her udfordring. Det er ikke en udfordring, som markedskræfterne løser af sig selv. Der er simpelt hen ikke nogen steder, hvor man vil finansiere de her boliger og virksomheder i yderområderne. Udvalget skal bl.a. kigge på liggetid og rådighedsbeløb, og det er sådan set også fint; jeg tror bare ikke, det rækker ved noget i det store billede.

For dem, der skal give lånene, kigger sig om. Og hvis de kan se, at den sidste bus er kørt, nabohuset er en faldefærdig rønne og dagligvareforretningen er lukket, så tager man bestik af, om det her er en investering, man har lyst til at foretage, og så bliver svaret et nej.

Vi ved fra Norge, at der findes velfungerende modeller, som der kan tjenes penge på, og som sikrer, at man har en nogenlunde fornuftig rente, som er til at betale, og derfor er der en model, som vi kunne kigge på. Det ærgerlige er jo, at det her udvalg netop ikke må tage stilling til hverken statsfinansiering eller statsgaranti. Vi synes i SF, at det er et selvmål i den her debat, at man ikke kan kigge på de ordninger.

Vi synes, det er en politisk beslutning, om man vil have, at der skal være lånemuligheder i yderområderne, og vi ærgrer os som sagt over, at det her forslag ikke bliver til noget. Men vi håber så også, at tiden modner. Vi tror, at debatten kommer igen, for markedskræfterne kommer ikke til at løse det her af sig selv.

Kl. 14:37

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Ønsker flere at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:37

Afstemning

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der stemmes om forslagens endelige vedtagelse, og der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte 17 (EL, SF og ALT), imod stemte 93 (S, V, DF, RV, LA, KF og SP), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 2. behandling af lovforslag nr. L 100:

Forslag til lov om restrukturering og afvikling af visse finansielle virksomheder.

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 19.12.2014. 1. behandling 20.01.2015. Betænkning 19.03.2015).

Sammen med dette punkt foretages:

10) 2. behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiell virksomhed, lov om finansiell stabilitet, lov om en garantifond for indskydere og investorer, lov om værdipapirhandel m.v. og ligningsloven. (Gennemførelse af direktiv om genopretning og afvikling af kreditinstitutter og investeringsselskaber (BRRD) og direktiv om indskudsgarantiordninger (DGSD)).

Af erhvervs- og vækstministeren (Henrik Sass Larsen).

(Fremsættelse 19.12.2014. 1. behandling 20.01.2015. Betænkning 19.03.2015).

Kl. 14:37

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 14:38

Afstemning

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der stemmes først om ændringsforslag til L 100.

Ønskes der afstemning om ændringsforslag nr. 1-25, tiltrådt af et flertal?

Disse ændringsforslag er vedtaget.

Der stemmes herefter om ændringsforslag til L 105.

Ønskes der afstemning om ændringsforslag nr. 1-17, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Enhedslisten og Liberal Alliance)?

De er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslagene går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) 2. behandling af lovforslag nr. L 87:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Statsforvaltningens underretning af kommunerne ved udstedelse af registre-

ringsbeviser og opholdskort efter EU-reglerne samt justering af boligkravet m.v.).

Af justitsministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 03.12.2014. 1. behandling 18.12.2014. Betænkning 17.03.2015).

Kl. 14:39

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 14:39

Afstemning

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ønskes afstemning om ændringsforslag nr. 1, tiltrådt af udvalget?

Det er vedtaget.

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

12) 2. behandling af lovforslag nr. L 93:

Forslag til lov om fremtidsfuldmagter.

Af justitsministeren (Mette Frederiksen).

(Fremsættelse 10.12.2014. 1. behandling 23.01.2015. Betænkning 19.03.2015).

Kl. 14:39

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ønsker nogen at udtale sig? Det gør hr. Preben Bang Henriksen.

Værsgo.

Kl. 14:39

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Tak. Når man skriver testamente, disponerer man sin formue, efter man er død. Det har i mange år været betragtet som vigtigt, at man i den situation til fulde kan overskue, hvad det er, man gør. Derfor er der regler i arvelovens § 63 og § 64, der siger, at et testamente, for at det er gyldigt oprettet, skal oprettes enten for to vidner eller for en notar.

Det, vi diskuterer i dag, har ikke noget med testamente gøre. Det har noget at gøre med fremtidsfuldmagter, men det minder lidt om det. For hvor et testamente har virkning, efter man er død, har fremtidsfuldmagten virkning, inden man dør. Det vil sige, at man opretter fremtidsfuldmagten eksempelvis i dag, og den får så også en virkning, fra det øjeblik man bliver dement eller kommer i en tilsvarende situation, og afslutter sin virkning, når man er død.

Der er en meget alvorlig lapsus i det her forslag, som jeg er nødt til at henlede alles opmærksomhed på, og det går på, at en fremtidsfuldmagt kan oprettes af én person. Der er ingen som helst kontrol

med den, der kræves ingen vidner, der kræves ingen notar eller lignende. Og det indebærer altså risiko for, at der kan komme en lovlig smart person forbi hos en, der måske er i gang med at oprette en fremtidsfuldmagt, eller også overbeviser ham om, at han skal oprette en fremtidsfuldmagt, og den person får så sat sig selv ind som kommende fuldmægtig.

Det er noget, vi aldrig ville acceptere i arvelovsmæssig sammenhæng, men vi er åbenbart, hvis man stemmer imod Venstres forslag, i gang med at acceptere det i relation til fremtidsfuldmagter.

Venstres ændringsforslag går på, at der skal nøjagtig de samme sikkerhedskrav til, dvs. to vidner eller også en notar, for at en fremtidsfuldmagt er gyldigt oprettet. Det er efter min opfattelse retssikkerhedsmæssigt livsfarligt at gøre noget andet, så jeg vil henstille til, at man stemmer ja. Og skulle man være helt i tvivl, kunne man jo prøve at kigge på, hvad Advokatrådet og Danske Advokater skriver, eller man kunne kigge på retsstillingen i Norge og i Finland og på den måde, retsstillingen er på vej til at blive i Sverige.

Det er et alvorligt retssikkerhedsmæssigt problem, vi er i gang med at skabe, hvis en person uden nogen som helst form for overvågning af den mentale tilstand hos vedkommende kan lokkes til at skrive en fremtidsfuldmagt og måske oven i købet sætte en lidt tvivlsom person, der har lokket vedkommende ind i det, ind som fuldmægtig.

Jeg vil anbefale, at man stemmer for Venstres ændringsforslag, så vi får kravene, vi kender fra arvelovens §§ 63 og 64, over i reglerne for fremtidsfuldmagter. Hvis man mod forventning stemmer imod, vil jeg begære forslaget henvist til Retsudvalget til videre behandling mellem anden og tredje behandling.

Kl. 14:42

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det fru Trine Bramsen.

Kl. 14:42

(Ordfører)

Trine Bramsen (S):

Tak for det. Det er jo et glædeligt forslag, vi behandler her i dag. Det er et forslag, der længe har været et ønske hos organisationer, der hjælper mennesker, der lider af sygdomme, der reducerer dem. Det betyder, at man kan tegne en fremtidsfuldmagt, inden man reduceres.

Jeg er gået på talerstolen, fordi vi skal have styr på protokollen i forhold til det ændringsforslag og de holdninger til ændringsforslaget, som er angivet i udvalgsbetænkningen. Derfor skal jeg meddele, at regeringspartierne støtter Dansk Folkepartis ændringsforslag til det lovforslag om ændring af sundhedsloven, vi her behandler.

Derimod kan regeringspartierne ikke støtte Venstres ændringsforslag til L 93, hvorfor holdningen til det her ændringsforslag fortsat er det samme som i udvalgsbetænkningen.

Kl. 14:43

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Socialdemokraternes ordfører. Ønsker flere at udtale sig?

Det er ikke tilfældet, og så går vi til afstemning.

Kl. 14:43

Afstemning

Første næstformand (Bertel Haarder):

Der stemmes om ændringsforslag nr. 1 af et mindretal (V), tiltrådt af et mindretal (DF, LA og KF), og der kan stemmes.

Afstemningen er slut.

For stemte 52 (V, DF, LA, KF og SP), imod stemte 56 (S, RV, SF, EL og ALT). [Hverken for eller imod stemte 0.]

Ændringsforslaget er forkastet.

Herefter er ændringsforslag nr. 2, stillet og tiltrådt af de samme mindretal, forkastet.

Ønskes der afstemning om ændringsforslag nr. 3-6 af et mindretal (DF), nu tiltrådt af et flertal (V, S, RV, EL, LA og KF)?

De er vedtaget.

Venstres ordfører tilkendegav, at hvis hans ændringsforslag blev forkastet, ønskede han fornyet udvalgsbehandling – han nikker – og det vil jeg så foreslå bliver tilfældet.

Forslaget henvises altså til fornyet udvalgsbehandling.

Det næste punkt på dagsordenen er:

13) 2. behandling af lovforslag nr. L 116:

Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund. (Gennemførelse af offshoresikkerhedsdirektivet, subsidiært ansvar for afvikling af anlæg, plan for afvikling af anlæg, sikkerhedsstillelse, forlængelse af geotermiattest, beredskab for forsyningsmæssige forhold, forsikring, digital kommunikation m.v.).

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen).

(Fremsættelse 28.01.2015. 1. behandling 05.02.2015. Betænkning 19.03.2015).

Kl. 14:45

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 14:45

Afstemning

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ønskes der afstemning om ændringsforslag nr. 1-4, tiltrådt af udvalget?

De er vedtaget.

Der er også stillet forslag om, at lovforslaget henvises til fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

14) 1. behandling af lovforslag nr. L 163:

Forslag til lov om ændring af lov om fremme af vedvarende energi, lov om tilskud til fremme af vedvarende energi i virksomheders produktionsprocesser og lov om elforsyning. (Ny ansøgningsprocedure og grænse på 500 kW for støtte til bl.a. solcelleanlæg og husstandsvindmøller, investeringstilskud og driftsstøtte til kraft-varme-værker, afregningsvilkår for Horns Rev 3 og ophævelse af treledstariffen m.v.).

Af klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen).

(Fremsættelse 18.03.2015).

Kl. 14:46

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Forhandlingen er åbnet, og jeg giver først ordet til Venstres ordfører, hr. Lars Christian Lilleholt.

Og så må jeg bede alle, der vil samtale, om at gå udenfor. Måske kunne det foregå lidt hurtigere.

Hr. Lars Christian Lilleholt.

Kl. 14:46

(Ordfører)

Lars Christian Lilleholt (V):

Det lovforslag, L 163, vi i dag skal førstebehandle, er efter vores opfattelse et meget, meget omfattende lovforslag. Og man kan måske også godt sådan undre sig over, hvorfor lovforslaget ikke er blevet delt op, så vi kunne have behandlet nogle af de her ret store og ret alvorlige sager hver for sig. Men modsat er det også sådan, at alt det, vi i dag behandler, er en del af energiaftaler og efterfølgende aftaler blandt de partier her i Folketinget, der står bag energiaftalen.

Lovforslagets måske vigtigste punkt er spørgsmålet om at håndtere el fra vedvarende energikilder, og her er regeringen og Folketinget udfordret af, at Europa-Kommissionen har stillet spørgsmålstegn ved den måde, hvorpå vi håndterer PSO-støtten til el fra vedvarende energi-anlæg, herunder også fra solcelleanlæg.

Det forslag, der ligger her, har jo ganske små ændringer. Vi undgår fra 2016 at give støtte til anlæg, der er på mere end 500 kWh. Man skal søge, inden man kan etablere og få støtte til strømmen fra et vedvarende solenergi-anlæg. Det er ganske fornuftigt, ligesom det også er fornuftigt, at ministeren pålægges at holde øje med prisudviklingen, herunder om støtten er rimelig.

Lovforslaget er også inde omkring Horns Rev 3, og her kan vi jo glæde os over, at man fik en rigtig god pris på strømmen fra anlægget – den kom ned på 78 øre. Det er et niveau, som vi synes er ganske fornuftigt, og over en 10-årig periode sparer vi så mere end 2 mia. kr., i forhold til hvad vi havde frygtet støtten til anlægget ville komme op på.

Endelig behandler lovforslaget spørgsmål om en afskaffelse af treledstariffen, og det er jo en følge af, at Europa-Kommissionen også her har øje på Danmark og den måde, som vi håndterer støtten til el fra decentrale anlæg på. Også her er vi udfordret.

Vi er også udfordret i forhold til prisen på fjernvarme fra de anlæg fremadrettet, både i forbindelse med afskaffelsen af treledstariffen, men også når det, der hedder grundbeløbet, udløber i 2018. Derfor er det ganske fornuftigt, at vi i kredsen af energiforligspartier er enige om at sætte os ned og få analyseret, hvilke muligheder der er for at sikre, at den fornuftige og miljøvenlige fjernvarme også har en plads i den fremadrettede energipolitik, og at vi ikke kommer til at sende unødige store regninger ud til fjernvarmebrugere.

Et yderligere element i lovforslaget her er spørgsmålet om, hvordan de store centrale kraft-varme-værker kan omstille fra kul til bi-

omasse, og hvordan det håndteres, at bl.a. gartnerier og andre virksomheder, som modtager varme fra de store decentrale kraft-varmeværker, ikke kommer økonomisk alvorligt i klemme, når værkerne omstilles fra kul til biomasse. Herunder spørgsmålet om afregning for den varme, som virksomhederne modtager fra anlæggene, og muligheden for, at de både kan modtage eller få anlægsstøtte, men også driftsstøtte.

Samlet set er det et lovforslag, som vi umiddelbart kan støtte. Vi skal selvfølgelig nu i gang med udvalgsbehandlingen, hvor det også bliver nødvendigt at vi får en grundig forhandling af lovforslaget.

Kl. 14:50

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Venstres ordfører. Så er det Socialdemokraternes ordfører, hr. Jens Joel.

Kl. 14:50

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tak for det. Jeg er helt på linje med Venstres ordfører i forhold til, at det her i hvert fald er et meget, meget omfattende lovforslag. Man kan sige, at det er sådan en pose blandede bolsjer. Der er også en hel del af de her bolsjer, der er relativt tekniske, og derfor kan det godt være sådan lidt svært at føre en meningsfuld debat om det her i Folketingssalen. Men det er jo også rigtigt, hvad hr. Lars Christian Lilleholt sagde, nemlig at det er et udtryk for, at det er bygget på brede aftaler, og at det er et udtryk for, hvordan vi håndterer og implementerer vores energiaftaler.

Det er jo rigtigt, at det her også et stykke hen ad vejen har handlet om at håndtere præciseringer og nye retningslinjer og andet, i forhold til hvordan man kan udbetale støtten til vores vedvarende energi og sikre den, samtidig med at det er EU-medholdeligt. Vi er ikke ved vejs ende, kan man sige, i den diskussion. Men vi har lavet nogle tiltag, som gør, at vi kan arbejde videre med det, mens vi finder den rigtige løsning på, hvordan vi fremadrettet sikrer støtten til vores vedvarende energi, samtidig med at vi gør det på en måde, som er i overensstemmelse med EU-reglerne.

Det er jo rigtigt, som det også blev nævnt, at treledstariffen bortfalder, og det giver i første omgang ikke den store udfordring, kan man sige, fordi der også findes et grundbeløb. De fleste er allerede i dag gået over til grundbeløbet, og det vil også være en mulighed for dem, der nu ikke længere kan få treledstariffen.

Men det er jo også rigtigt, som Venstres ordfører allerede har nævnt, at vi skal diskutere fremtiden for de små kraft-varme-værker. Altså, hvad skal der ske, når vi ikke længere har et grundbeløb? Der har vi givet hinanden håndslag på, at det er en snak, vi tager, så snart vi har et bedre beslutningsgrundlag på ryggen af den afgifts- og tilskudsanalyse, som er på vej.

Jeg har også lyst til at slå et ekstra slag for det med Horns Rev, som vi med dagens lovforslag jo får formaliseret, kan man sige. Vi har fået et bud, som betyder, at prisen bliver på 77 øre pr. kWh. Det er faktisk en pris, som ligger 2,2 mia. kr. under det beløb, vi regnede med for blot 3 år siden, da vi lavede energiaftalen.

Jeg synes, det er et rigtig godt eksempel på, hvordan industrien dygtigt har bragt priserne ned ved at innovere. Det er et eksempel på, hvordan man i en udbudsproces som den, der har været gennemført, har kunnet indgå en dialog, som alt i alt har skaffet os bedre og billigere grøn energi, og jeg synes, det lover godt for fremtiden, også hvad angår vind til havs. Det er selvfølgelig en vigtig del af vores diskussioner om fremtidens energiforsyning.

Derfor er jeg glad for, at vi både har fået så godt et tilbud, og at der var bred opbakning blandt forligspartierne til at slå til på den nye aftale om Horns Rev.

Kl. 14:53

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Socialdemokraternes ordfører. Så giver jeg ordet til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Mikkel Dencker.

Kl. 14:53

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

De to foregående ordførere har allerede været inde på, at lovforslaget her, L 163, indeholder en ret bred vifte af forskellige ting og sager på energiområdet. Men fællesbetegnelsen kan vel være, at det i alle tilfælde drejer sig om små ændringer, som er aftalt inden for den kreds, som vi kalder energiforligskredsen, og som jo omfatter næsten alle Folketingets partier.

Den største klump af ændringer er en følge af Europa-Kommissionens underkendelse af det danske PSO-system. Den PSO-ordning til støtte af vedvarende energi, som vi her i Danmark har aftalt og vedtaget i Folketinget, er jo blevet underkendt af Europa-Kommissionen.

De har så været så generøse, kan man sige, fra EU's side, at de har givet os lov til at køre videre med i ordningen i 2 år på visse betingelser. Og det er så nogle af de betingelser, som vi her indfører i lovgivningen, f.eks. at energianlæggene højst må have en effekt på 500 kW, og at der kun må gives støtte til anlæg, der er søgt om støtte til. Det burde i og for sig være ganske naturligt, at det er på den måde.

Der er også flere andre ændringer af den eksisterende lovgivning, og som de foregående ordførere allerede har været inde på, er der også spørgsmålet om Horns Rev 3, som jo har været i udbud, og hvor vi har fået en pris på 77 øre pr. kWh. Det er jo en relativt billig pris, i forhold til hvad man har set ellers. Men her er det så implementeringen af afregningsvilkårene, som sættes ind i lovgivningen.

Jeg skal selvfølgelig sige, at Dansk Folkeparti støtter lovforslaget her, for det er jo ting, som vi selv har været med til at aftale og til fulde står ved. Men jeg vil også godt sige, at vi synes, det er rigtig ærgerligt, at den lovgivning, som vi har aftalt mellem Folketingets partier og vedtaget her – nemlig om PSO-ordningen, som et meget bredt flertal i Folketinget har vedtaget – bliver underkendt af EU-systemet som den store overdommer. De siger: Det må I ikke, og I skal lave en ny ordning.

Det er selvfølgelig helt uacceptabelt, og jeg synes efterhånden, at vi dagligt ser eksempler på en fjollet indblanding fra EU-systemets side. Det så vi i går med kanelpatruljerne derude på bagerierne, men nu er det så vores støtte til solceller og til husstandsvindmøller, som er blevet underkendt. Og det er utilfredsstillende, at EU i så høj grad blander sig i danske forhold.

Men i Dansk Folkeparti støtter vi lovforslaget.

Kl. 14:56

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det den radikale ordfører, hr. Andreas Steenberg.

Kl. 14:56

(Ordfører)

Andreas Steenberg (RV):

Loven her er en såkaldt samlelov, hvor forskellige aftaler i energiforligskredsen føres ud i livet. Loven betyder, at man fra den 1. januar først må sætte husstandsvindmøller og solcelleanlæg op, hvis man har fået støttegodkendelse. Vi måtte desværre vente i alt for lang tid på EU's godkendelse af støtten til de to former for vedvarende energi. Det var ikke rimeligt over for de mennesker, som måtte vente og vente. Derfor er det en god idé at kræve, at støtten er opnået, inden man begynder at bygge de her anlæg.

Loven medfører også, at kraft-varme-værker, som leverer fjernvarme til procesformål, både kan opnå tilskud til omlægning til vedvarende energi og til driften bagefter. Det er med til at drive den grønne omstilling frem.

Med loven afskaffes også den såkaldte treledstarif; den har ikke vist sig at få de decentrale kraft-varme-værker til at producere strøm, når det var nødvendigt, så derfor er det en god idé at afskaffe den. Tilskuddet går i stedet over til det såkaldte grundbeløb, som de værker også får.

Sidst, men ikke mindst indeholder loven prisen for støtte til havvindmølleparken Horns Rev 3 ud for Esbjerg. Tilskuddet pr. kilowatt-time bliver 77 øre, og det gør det til den billigste havvindmøllepark i Europa. Det er meget glædeligt at se, at teknologierne udvikler sig og bliver billigere. Det Radikale Venstre mener, at en fremtid uden kul og olie er prisen er værd, men alligevel er det også rart, når prisen falder, som vi har set det med den her havvindmøllepark.

Vi kan samlet set støtte lovforslaget.

Kl. 14:58

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det SF's ordfører, hr. Steen Gade.

Kl. 14:58

(Ordfører)

Steen Gade (SF):

Tak. SF støtter også forslaget. Først et par bemærkninger om Horns Rev 3, som andre jo også har omtalt. Det var jo en overraskelse, men virkelig en glædelig overraskelse, da de bud kom ind, og vi kunne se, at vi var så langt nede i pris på vindmøllestrøm fra Nordsøen. Foruden at understrege det, som Det Radikale Venstres ordfører sagde før, om, at teknologien udvikler sig, og at det fører til lavere og lavere pris, vil jeg også understrege, at udbudsmetoden helt klart har været med til, at vi har fået den lavere pris.

Det er rart at se i praksis, at noget af det, jeg selv har arbejdet en del for – nemlig en mere fleksibel udbudspraksis i det her land, forhandlingsmodeller og den slags ting, og så selvfølgelig at vi politisk sørgede for, at der var en forholdsvis lang periode at færdiggøre det på – har været med til at skaffe os det her enorme dyk, kan man jo godt sige, fra 105 øre på Anholt til 77 øre i Horns Rev 3.

Jeg tror ikke, at vi automatisk kan sige, at næste gang fortsætter vi den kurve nedad i helt samme stejle takt. Men vi kan sige, at det er med til at bevise, at jo mere voksen vores vindmølleindustri bliver i verden, jo billigere bliver det at gennemføre det, og det er jo i virkeligheden hele ideen bag den kraftige vindsatsning i dansk energipolitik.

Det andet, jeg vil sige, som andre har sagt, er jo så, at forslaget handler om at få vores ordninger tilpasset, så de passer sammen med EU-reglerne, og vi er jo i det der svære felt, at EU jo faktisk er inde i et paradigmeskift i støttesystemet, og det er sådan lidt det, vi er blevet squeeze af.

Derfor kan man sige, at nogle af de tidligere beslutninger byggede på, hvad man plejede at gøre i EU, og så er der jo kommet nye statsstøtteregler, som vi så er blevet lidt squeeze af i processen her. Derfor ligner det her forslag en lappeløsning, og det er jo sådan set også det, det er, kan man sige, altså en lappeløsning på noget, vi har fået afvist.

Det sidste, jeg skal sige, er det, som andre også har sagt om afskaffelse af treledstariffen og overgang til grundbeløb. Men ligesom Socialdemokratiets ordfører vil jeg understrege, at for dem, der nu sidder og hører på det, og dem, der arbejder med det her i fjernvarmesektoren, så er det nok lidt vigtigt, at vi giver et løfte om, at vi vil kigge på 2018, hvor grundbeløbet forsvinder. For det er jo nemlig det, som de alle sammen sidder og venter på: Hvornår finder vi en løsning her? Og den skal vi jo finde så hurtigt som muligt, synes jeg, når vi kender den der afgifts- og tilskudsanalyse, som vi er blevet lo-

vet faktisk i flere måneder. Ministeren kan jo så i den her debat måske løfte sløret for, lige præcis hvilken dato den kommer.

Kl. 15:02

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til SF's ordfører. Og så er det Enhedslistens ordfører, hr. Frank Aaen.

Kl. 15:02

(Ordfører)

Frank Aaen (EL):

Da Enhedslistens ordfører, hr. Per Clausen, ikke kan være til stede, skal jeg bare kort meddele, at Enhedslisten kan støtte forslaget. Vi er med i aftalen, der ligger bag.

Kl. 15:02

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det Liberal Alliances Villum Christensen.

Kl. 15:02

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Lovforslaget, vi her behandler, har til formål at sikre, at VE-loven opfylder nye retningslinjer fra EU-Kommissionen i medfør af nogle afgørelser, som bl.a. indebærer, at Energinet.dk giver tilsagn om pristillæg til el, vind og sol forud for projektets opstart.

Herudover er der en række andre ændringer i det 61 sider lange lovforslag – eksempelvis, at kraftværkerne nu også kan få støtte ved omstilling til biomasse, mens andre projekter kan få lidt mindre end forudsat, nemlig de kystnære vindmøller.

De mange bestemmelser frem og tilbage dækker over det forhold, at når man skal reparere på et kludetæppe bestående af nærmest en sump af modsatrettede tilskud og afgifter, får man en masse nye problemer, som man herefter om føje måneder eller år må ændre endnu en gang. Det vil være en ongoing proces, gætter jeg på, og det planstyrede energisystem indhentes hele tiden af nye teknologier, nye priser og nye muligheder, som planøkonomien ikke kunne forudse. Det bedste eksempel er teknologien på solcelleområdet.

Bottomline i alt dette er, at vi i 2014 brugte 7,7 mia. kr. til alle disse velmente tilskud, som forvrider markedet og teknologiudviklingen, al den stund at når nogle får, fravælger man andre, og det er af politiske grunde.

Uanset EU's indblanding hist og pist og en stop and go-lovgivning herindefra, som vi har set så mange gange, så mener vi ikke, at dette tilskuds- og afgiftsregime er godt for nogen – måske undtaget dem, som selvfølgelig nyder godt af tilskuddene.

De kommende vindmølleparker, Horns Rev 3 og Kriegers Flak, vil med udgangspunkt i de erfaringer, vi har gjort indtil nu, formentlig komme op i nærheden af yderligere 3 mia. kr. i PSO-afgift, hvorved vi vælger at bruge 10 mia. kr., svarende til 2-3 supersygehuse, fordi vi skal kunne sige til andre lande: Se nu, hvor høj en vindandel, vi har i vores energisystem.

Vi kan godt nok ikke lagre den endnu og må derfor sælge den for en slik, når det blæser for meget, ligesom vi må betale en bondegård for kraftværkerne, som ikke har noget at lave, men skal stå klar, når det ikke blæser. Men vi skal altså nå den høje procent, som vi hele tiden bryster os af herinde.

I dette Folketing stiler vi efter et bestemt tal, koste hvad det vil, også selv om der ingen miljøeffekt er, ligesom da vi diskuterede bio-brændsels bæredygtighed i sidste uge. Og kører man videre med de her milliardinvesteringer, synes vi altså, at det er ret afgørende, at der også reelt er tale om bæredygtighed.

Liberal Alliance har jo valgt at stå uden for den her aftale. Vi siger nej og deltager ikke i den her diskussion, og selv om det her lovforslag kan se fredssommeligt ud, som det jo gør på overfladen, så

medvirker vi ikke til noget, der på den måde understøtter den meget kraftige vindudbygning, som sender vores virksomheder til tælling eller i bedste fald ud af landet.

I torsdags havde vi Fyns Gartneri i Energiudvalget, og de er bare millimeter fra at dreje nøglen om – netop på grund af PSO-afgiften.

Nej, lad os holde en pause med al den her driftsstøtte, til teknologierne er modne, så vi undgår at spilde borgernes penge.

Kl. 15:06

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Liberal Alliances ordfører. Så er det den konservative ordfører, hr. Mike Legarth.

Kl. 15:06

(Ordfører)

Mike Legarth (KF):

Tak, hr. formand.

Det Konservative Folkeparti forventer jeg kommer til at støtte det her lovforslag. Nu skal vi jo selvfølgelig lige have det i udvalget og have det kigget efter i sømmene, men på det overordnede plan ser det fornuftigt ud.

Det er jo et lovforslag, som samler en lang række forskellige tiltag i samme omgang – omgang betyder så lovforslag i den her sammenhæng – og her forholder vi os så til, hvordan vi vælger at støtte den grønne omlægning. Det synes vi jo er fornuftigt og en god dagsorden. Det tjener vi ikke bare på som land i form af eksporteventyr, men det er også det, der gør, at vi har ren luft, rent vand og et bedre miljø, og at vi afleverer en klode til næste generation, der er i en lidt bedre forfatning, end da vi selv overtog den.

Forslaget er beskrevet som et kludetæppe og en lappelov, og det er det jo, når man har et afgiftssystem som vores. Men det er meget fornuftigt, at solceller og husstandsvindmøller nu på forhånd får tilsagn om støtte, hvis de har fået tilsagn fra Energinet.dk – det er nemlig betingelsen for, at man kan få det her pristillæg.

Med hensyn til den del af det, der handler om kraft-varme-værker, som leverer fjernvarme, og som har omstillet til biomasse, så bliver der nu adgang til, at de kan få anlægs- og driftsstøtte. Det bakker vi også op om. Og så er der afregningsvilkår og pristillæg til havvindmølleparker, her Horns Rev 3, som jo ligger ud fra Esbjerg. Det er et eventyr for vestkysten ved Esbjergområdet, som jo ikke bare står stærkt inden for offshore, altså olie og gas, men så sandelig også hvad angår havvindmølleparker.

Dem skal vi nu snart til at opføre, og her har industrien leveret til en overraskende god pris, heldigvis, nemlig 77 øre pr. kWh, og når man sammenholder med, hvad vi har givet tidligere, så er det her altså milliarder af kroner billigere. Så det er også en god dagsorden. Det er vi glade for.

Samlet set støtter vi det her lovforslag, men glæder os til at komme i dybden med det under udvalgsbehandlingen, så indtil videre grønt lys.

Kl. 15:08

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det klima-, energi- og bygningsministeren.

Kl. 15:09

Klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen):

Tak for det. Tak for indlæggene fra alle ordførerne. Jeg må give ordførerne ret i, at der er tale om blandede tekniske bolsjer, hvordan sådan nogle så ser ud; man ser for sig en pose med skruer, møtrikker og transistorer.

Men som det er fremgået, skal lovforslaget være med til at sikre, at Danmark overholder vilkårene i Europa-Kommissionens to afgørelser fra oktober 2014 om støtte til elektricitet fra solcelleanlæg, husstandsvindmøller og visse andre anlæg, som anvender vedvaren-

de energikilder. På baggrund af Kommissionens to afgørelser fra oktober 2014 foreslås det i lovforslaget, at der indføres en ny ansøgningsprocedure vedrørende støtteordningerne for bl.a. solcelleanlæg og husstandsvindmøller, og fra den 1. januar 2016 skal der så foreligge et tilsagn om pristillæg fra Energinet.dk, før et projekt kan påbegyndes.

Lovforslaget skal være med til at sikre og dokumentere, at støttemodtagerne har tilskyndelse til at modtage pristillæg. Det foreslås samtidig, at der fra den 1. januar 2016 alene kan ydes støtte til solcelleanlæg og visse andre vedvarende energi-anlæg med en installeret effekt på under 500 kW. Lovforslaget indeholder også en bemyndigelse til, at der kan fastsættes regler om, at Energinet.dk skal opgøre produktionsomkostninger på en måde, så der regelmæssigt kan foretages en vurdering af, om en støtteordning kan føre til overkompensation.

Ud over tilpasningen af støtteordningerne for bl.a. solcelleanlæg og husstandsvindmøller indeholder lovforslaget en række øvrige forslag, som det er blevet bemærket. Med lovforslaget foreslås det således, at støtteordningen for havvindmøller, som indgår i forsøgsprojekter, tidsbegrænses til og med 2016 i stedet for som hidtil 2019. Og baggrunden er, at Europa-Kommissionen alene har godkendt støtteordningen til og med 2016, og at det vurderes, at ordningen ikke vil kunne godkendes af Europa-Kommissionen efter 2016 i sin nuværende form.

VE til proces-ordningen foreslås ændret sådan, at kraft-varmeværker, som leverer fjernvarme til procesformål, kan modtage både investeringstilskud til konvertering fra fossile brændsler til vedvarende energikilder og driftsstøtte i form af pristillæg til produktion af elektricitet baseret på biomasse.

Med dette forslag fastholdes det fornødne incitament for kraft-varmeværkerne til at konvertere fra fossile brændsler til vedvarende energi, samtidig med at løftet i energiaftalen om at kompensere procesvarmekunderne for den prisstigning, omstillingen indebærer, indfries i det omfang, det er muligt inden for rammerne af EU's statsstøtteregler.

Derudover indeholder lovforslaget et forslag om ophævelse af ordningen med faste afregningspriser for elektricitet produceret på visse decentrale kraft-varme-anlæg, og det er jo altså treledstariffen.

Treledstariffen er samfundsøkonomisk utilstrækkelig, fordi den ikke giver de decentrale kraft-varmeværker incitament til at producere strøm, når elsystemet har brug for det. Så derfor foreslås ordningen ophævet, og de værker, der i dag er berettiget til treledstariffen, forventes umiddelbart at kunne overgå til en ordning med et produktionsuafhængigt grundbeløb.

Lovforslaget indeholder endelig, som det også er blevet noteret, regler om pristillæg og afregningsvilkår for havvindmølleparken Horns Rev 3. Med de 77 øre pr. kWh, vi har fået i afregningspris, kan jeg konstatere, at Horns Rev 3 er den billigste park i Europa i øjeblikket. Så vedtagelsen af dette lovforslag er et nødvendigt skridt, for at vinderen af udbuddet af Horns Rev 3 kan vide sig sikker på at få det støttebeløb eller pristillæg, som indgår i det endelige tilbud. Det er jeg selvfølgelig også glad for.

Jeg er i det hele taget glad for interessen fra Tingets side i dag, og jeg ser frem til at fortsætte drøftelserne om lovforslagets enkelte elementer i Klima-, Energi- og Bygningsudvalget. Og jeg skal hermed anmode om en velvillig behandling af lovforslaget.

Kl. 15:12

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til ministeren, og så ... Nej, der er sandelig en kort bemærkning fra hr. Villum Christensen, hvis ministeren vil komme tilbage.

Kl. 15:12

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Det er på grund af ministerens betegnelse af loven som blandede tekniske bolsjer, tror jeg det var. Var det sådan noget lignende? Andre har brugt udtrykket kludetæppe osv. Og man kan jo læse, at der er over 60 siders reparationer og justeringer på alverdens ting og sager. Og det bringer mig så til mit spørgsmål:

Synes ministeren, det er et fornuftigt og transparent støttesystem, vi har fået lavet i Danmark, vel vidende, at den her lov nu skruer og drejer på alle de mange hjul, der er at skrue på, for at finde noget, der virker rimeligt og lovmedholdeligt i forhold til EU? Og tror ministeren, at det stopper med det her, eller at vi måske om en måned eller to igen skal justere på mange af de her ting?

Hvordan er det overordnede blik, ministeren har på det her system, vi har fået oprettet i medfør af energiforliget?

Kl. 15:13

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 15:13

Klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen):

Jamen jeg medgiver, at vi har lavet os et system, der er teknisk kompliceret, men som jeg jo så også stolt må sige leverer varen. F.eks. har vi i Horns Rev 3 at gøre med den billigste havvindmøllepark, som kommer til at stå i Nordsøen, og vi har samlet set lavet en grøn omstilling, som er mest ambitiøs og er kommet længst i verden, og som har produceret en industri, der kan eksportere til hele verden. Så jeg synes, at de resultater, som vores komplicerede system leverer, er ganske, ganske imponerende.

Jeg er sådan set helt indforstået med, at for at få disse pragtfulde resultater skal vi både smøre og justere og stramme, og hvad man ellers gør for at vedligeholde en teknisk kompliceret maskine. Det har jeg intet imod, så længe maskinen leverer de smukkeste resultater.

Kl. 15:14

Første næstformand (Bertel Haarder):

Villum Christensen.

Kl. 15:14

Villum Christensen (LA):

I de resultater, som ministeren kalder ganske, ganske imponerende – sådan tror jeg det blev sagt – indgår det jo så også, at man lægger 2-3 mia. kr. oven i de 7,7 mia. kr., vi sidste år gav i PSO, hvilket er nødvendigt som følge af Horns Rev 3 og Kriegers Flak, altså i alt 10 mia. kr.

Synes ministeren også, det er et helt fantastisk resultat, at vi giver skatteborgerne eller forbrugerne en regning på 10 mia. kr. – eller altså, som jeg sagde i min tale, to-tre supersygehuse hvert år? Er det også noget, ministeren er rigtig stolt af, når nu den her energiaftale skal evalueres?

Kl. 15:15

Første næstformand (Bertel Haarder):

Ministeren.

Kl. 15:15

Klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen):

Det bærende princip i vores grønne omstilling er jo, at vi er parate til at betale en merpris for at få noget, som ikke har de sideeffekter, som afbrænding af kul har. Da IPCC holdt sin tekniske konference i København i efteråret, konstaterede videnskabsfolkene, at den billigste løsning, nemlig afbrænding af kul, kommer til at medføre uoverskuelige konsekvenser for klodens klima. Det er det, vi – et bredt flertal af Folketingets partier – ønsker at undgå. Derfor betaler vi en

merpris for netop at undgå at bidrage til CO₂-forureningen. Det er det, det her er et udtryk for, og jeg må konstatere, at vi har fundet en måde at gøre det på, som er billigere, end det er lykkedes nogen andre at gøre det, f.eks. med Horns Rev 3.

Så kan man diskutere, om man i mindre grad ønsker at bruge det beløb, det koster at lave omstillingen – det er Villum Christensens holdning – eller om man ønsker at gøre det, og det er så den holdning, som de øvrige partier har. Det er selvfølgelig et politisk spørgsmål, men jeg er selvfølgelig glad for den grønne omstilling, vi har.

Kl. 15:16

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til klima-, energi- og bygningsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Klima-, Energi- og Bygningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

15) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 90:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Dohaændringen til Kyotoprotokollen.

Af klima-, energi- og bygningsministeren. (Rasmus Helveg Petersen).

(Fremsættelse 11.03.2015).

Kl. 15:16

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Jeg giver ordet til Venstres ordfører, hr. Lars Christian Lilleholt, som vil forklare, hvad det her dagsordenspunkt handler om.

Kl. 15:16

(Ordfører)

Lars Christian Lilleholt (V):

Umiddelbart er vi gået fra et meget omfattende forslag til et måske lidt mindre af slagsen, nemlig et beslutningsforslag om, hvorvidt Folketinget kan støtte, at regeringen ratificerer Dohaændringen til Kyotoprotokollen. Det kan Venstre støtte, og det kan vi i øvrigt roligt gøre, fordi alle de krav i forhold til udledningen af CO₂, der stilles i Dohaændringen til Kyotoprotokollen, alle sammen er nogle, som vi stort set har gennemført. I hvert fald har vi gennemført det i forhold til de ting, vi skal leve op til i Det Europæiske Fællesskab og de aftaler og den energipakke, der er fra 2013-2020. Så Venstre kan bakke op bag det.

Kl. 15:17

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Venstres ordfører. Så er det Socialdemokraternes ordfører, hr. Jens Joel.

Kl. 15:17

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tak. Det kan jo gøres rimelig kort. For lige så vigtigt det er at sikre fremdriften og ambitionerne i de internationale forhandlinger, lige så åbenlyst er det, at i den her situation er det, vi ratificerer, i virkeligheden noget, som ligger inden for nogle forpligtelser, vi også har i EU-samarbejdet. Og Socialdemokraterne støtter naturligvis op om, at vi lever op til vores forpligtelser, at vi gør noget for at reducere klimaforandringerne. Også selv om det temmelig utænkelige skulle ske, at EU-forpligtelserne falder væk.

Kl. 15:18

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det Dansk Folkepartis ordfører, hr. Mikkel Dencker.

Kl. 15:18

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

Det her beslutningsforslag vedrører jo de såkaldte Dohaændringer til Kyotoprotokollen, som er en aftale mellem en række lande om, hvor meget landene skal nedbringe deres udledning af CO₂. Dohaændringen strækker over årene 2013-2020, hvor Danmark ifølge den her aftale er forpligtet til at nedbringe CO₂-udledningen med 20 pct. i forhold til 1990.

Hvis man følger med på energiområdet, vil man vide, at den nedbringelse, vi har nået i dag, allerede ligger et godt stykke over de 30, så nogen praktisk betydning har den her ikke aftale ikke på nogen måde.

I Dansk Folkeparti har vi det sådan, at hvis Danmark skal påtage sig internationale forpligtelser til nedbringelse af CO₂-udledningen, skal det ske i sådanne aftaler, som der er tale om her, men det skal være aftaler, hvor alle lande er med, eller i hvert fald næsten alle. Vi er godt klar over, at der er nogle enkelte, som er uden for rækkevidde på alle måder, men altså: Alle civiliserede lande skal deltage og påtage sig en rimelig andel af byrden. Det er ikke tilfældet her.

Her er det de lande, som man vel kan betegne som klimadukse, der er gået sammen og har påtaget sig nogle forpligtelser. Det er desværre ikke forpligtelser, som rækker særlig langt i det globale perspektiv, idet alle de store udledere slet ikke er med – både Canada, Japan og Rusland har forladt aftalen igen siden hen. Så det er en lille eksklusiv klub, som er gået sammen her, og det er nok ikke noget, der batter i det store regnestykke.

Så i og med at det ikke er en aftale, som alle eller næsten alle er med i, synes vi heller ikke, at der er nogen grund til, at Danmark er med i det, og vi har i øvrigt foretaget en større nedbringelse af af CO₂-udledningen, end vi egentlig er forpligtet til ifølge den her aftale. Så derfor støtter Dansk Folkeparti ikke beslutningsforslaget.

Kl. 15:20

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det SF's ordfører, hr. Steen Gade, idet jeg ikke ser nogen radikal ordfører i øjeblikket.

Kl. 15:20

(Ordfører)

Steen Gade (SF):

Tak – og jeg bliver ikke radikal bare for at få ordet her, så det bliver som SF's ordfører.

Det første, jeg har lyst til at sige, er, at jeg da blev noget forundret over Dansk Folkepartis melding her. Altså, nu er det jo ikke, fordi jeg håber det, og måske tror jeg heller ikke helt på det, men der er jo en eller anden risiko for, at Dansk Folkeparti bliver et afgørende parti, hvis der bliver et borgerligt flertal i Danmark. Kan det vir-

kelig være rigtigt, at Dansk Folkeparti ikke vil være med til den her beslutning, som er en forudsætning for, at vi overhovedet er i gang med at have internationale klimaforhandlinger? Jeg ved, at hr. Mikkel Dencker var i Doha, så hr. Mikkel Dencker ved, at en godkendelse af det her var en politisk forudsætning for, at forhandlingerne fortsatte med kurs mod Paris i 2015, altså i år, med henblik på at lave en global aftale, som faktisk omfatter alle. Det er jo det, man forhandler om nu.

Forudsætningerne for at komme dertil var lige præcis, at man i de lande, som vi kalder Kyotolandene, altså de lande, der har underskrevet Kyotoprotokollen, sagde ja til det her. Altså, det virker mærkeligt, men jeg skal ikke gøre det til et større spørgsmål over for Dansk Folkeparti; det må Dansk Folkeparti jo selv om, og så må man i øvrigt forhandle med de partier, man gerne vil bringe til regeringsmagten. Men det er i hvert fald ikke en vej, der bliver let at gå ad i fremtiden, og så må en borgerlig regering jo støtte sig til os andre, og det kan da også godt være, at det ville være godt på mange måder, altså hvis vi skulle komme i den ulykke at få en borgerlig regering.

Men min melding er, at det her, som jeg ikke havde tænkt mig at bruge tid på – jeg havde egentlig bare tænkt mig at sige: Det støtter vi selvfølgelig – er en nødvendig forudsætning for det, som verden nu diskuterer, altså en aftale i Paris, som omfatter alle lande. Og når man siger nej til det her, har man sagt nej til forudsætningerne for at få en aftale, som omfatter alle lande.

Kl. 15:23

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til SF's ordfører. Og så er det Enhedslistens ordfører, hr. Per Clausen.

Kl. 15:23

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Det er jo svært, når man skal diskutere den her Dohavedtagelse, så at mobilisere den store begejstring og den store entusiasme. Det må jeg nok sige. I og for sig kunne jeg godt ud fra nok nogenlunde de modsatte forudsætninger af dem, Dansk Folkeparti har, fristes til at sige, at det her jo i virkeligheden er så ringe, at det knap nok er værd at støtte. Men konsekvensen af ikke at have et FN-spor i klimaforhandlingerne og konsekvenserne af, at der ikke er nogen lande, der viderefører Kyotoprotokollen i forhold til mulighederne for at indgå en global aftale, som bare kan have en lille smule perspektiv i forhold til reduktionen af CO₂-udslippet og en begrænsning af den opvarmning af jordkloden, som vi kommer til at se i de kommende år, er jo uoverskuelig dårlige.

Derfor må Enhedslisten her vælge ligesom at sige: Ja, vi synes, det går rigtig langsomt med den globale proces. Det er det her beslutningsforslag et godt udtryk for, for dels er de reduktioner, man er blevet enige om, af en sådan karakter, at stort set ingen af de lande, der er omfattet, behøver at skærpe, hvad de tidligere har sagt ja til, og slet ikke Danmark, og for det andet er der jo ganske rigtigt mange meget betydningsfulde CO₂-udledere, der ikke er med.

Så selvfølgelig er det her uhyre begrænset i sit perspektiv, men det er jo også rigtigt, som hr. Steen Gade sagde, at hvis Danmark nu skulle melde sig ud af det her, ville det jo bare være et fuldstændig klart signal om, at vi i forhold til den proces, som gerne skulle ende med en aftale på FN-plan, som i en vis udstrækning kan leve op til de forpligtelser, vi har i forhold til vores børn og børnebørn til at reducere den globale opvarmning, så ville svigte fuldstændig.

Derfor er der for Enhedslisten ingen tvivl om, at vi stemmer ja til det beslutningsforslag, der ligger her. Tak.

Kl. 15:25

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Enhedslistens ordfører. Så er det Liberal Alliances ordfører, hr. Villum Christensen.

Kl. 15:25

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Som det allerede er nævnt, gør det ingen forskel for Danmark, om vi underskriver denne Dohaafte eller ej. Kyotoaftalen som sådan har desværre heller ikke gjort den store forskel i den globale sammenhæng. Der, hvor den har haft størst virkning, har været på skatteborgernes pengepung.

Mens vi globalt set har brugt i størrelsesordenen 700 mia. dollar årligt til at reducere CO₂-udledningen, er situationen i dag efter utallige topmøder og tonsvis af gode intentioner derhenne, at vi i dag får omkring 0,4 pct. af vores energi fra sol og vind – 0,4 pct.!

Da Det Internationale Energiagentur kom med den første prognose for 2040, understregede de, at selv om alle regeringer lever op til deres grønne målsætninger, hvilket naturligvis er totalt uopnåeligt, vil vi om 25 år, altså i 2040, få en andel, der sniger sig op på 2,2 pct., fra sol og vind. Det burde således ikke være svært at se, at den såkaldte reduktionsvej, som Kyotoaftalen bygger på, er en blindgyde. Omkostningerne bliver i virkeligheden på denne måde også meget, meget dyrere end de skader, man prøver at forhindre.

Hele denne tankegang om at drive en udvikling og få innovation ved hjælp af dyre tilskud, tror vi heller ikke på. Pc'en, og hvad der fulgte, kan vel næppe hævdes at være båret af tilskud, lige så vel som internettet vel heller ikke blev en realitet, fordi man ville spare frimærker. Nej, innovation kommer simpelt hen ikke ved at subsidiere, hvilket bl.a. en tysk parlamentarisk kommission også godtgjorde, efter den enorme satsning på solceller blev sat i kritisk lys i Tyskland.

Får man masser af tilskud, er det med at få hevet nogle varer ned af hylderne og få kradset nogle af skatteborgernes penge ind, og så er det også mindre nødvendigt at være innovativ. Mens de tyske solceller nu ligger fast på tagene og skal have milliarder af euro i tilskud de næste mange år, oversvømmes markedet nu af stadig billigere solceller fra Østen, mens produktion og arbejdspladser jo altså er tjekket ud af Tyskland.

Der er masser af eksempler. I USA er skifergasteknologien jo heller ikke båret af tilskud, og de fleste herinde vil vide, at denne markante udvikling gav en langt højere reduktion end tilskuds- og afgiftsregimet omkring sol og vind, som vi betjener os af i Europa. Energipriserne kom cirka en tredjedel ned i USA efter skifergassen, og det er jo faktisk en af de helt, helt store vækstdrivere i den amerikanske økonomi.

Alle disse ord er for at sige, at vi reelt ikke tror på nytten af principperne i Kyotoaftalen. Reelt får man ikke resultater på bundlinjen globalt set, før de fornybare energikilder bliver billigere end de fossile. Så mere af principielle grunde stemmer vi så imod det her beslutningsforslag.

Kl. 15:29

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Og så er det den konservative ordfører, hr. Mike Legarth.

Kl. 15:29

(Ordfører)

Mike Legarth (KF):

Tak for det. Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget her om Dohaændringerne til Kyotoprotokollen, og det gør vi jo ikke mindst, fordi det var vores egen Connie Hedegaard, der var en heftig forhandler dernede. Det var jo en dagsorden om at udlede mindre CO₂,

og vi har allerede selv sparet den udledning. Den har vi etableret. De 20 pct., som vi skal nå i 2020, er vi allerede forbi.

Vi synes jo, at det ville være bedre, hvis man havde fået et endnu mere ambitiøst forslag, men nu var det det her, der kunne skabes enighed om, og det er okay. Så kommer vi det skridt ad vejen. Men det er vigtigt, at vi foretager de her ændringer og tilpasninger i fællesskab for på den måde at få afleveret en klode i en bedre forfatning til vores efterfølgere end den, vi modtog den i. Det er en vigtig sag, at vi omstiller, at vi har en grøn omlægning, at vi gør tingene fornuftigt og har så lille en udledning som overhovedet muligt i vores produktion og i vores liv som borgere. Tingene skal passe sammen, og regningen skal kunne betales. Det må ikke koste konkurrenceevne, men når de ting spiller sammen, er det en fornuftig og god dagsorden.

Kl. 15:30

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til den konservative ordfører. Og så har den radikale ordfører, hr. Andreas Steenberg, mulighed for at indhente det forsømte.

Kl. 15:30

(Ordfører)

Andreas Steenberg (RV):

Tak for det og undskyld, at jeg var lidt for længe om at komme her ned. Behandlingen gik lidt hurtigere, end jeg lige havde regnet med.

Forslaget fra klima- og energiministeren betyder, at Folketinget vil tilslutte sig Dohaændringerne af Kyotoprotokollen. De ændringer indebærer, at EU forpligter sig til at reducere udledningen af drivhusgasser med 20 pct. frem mod 2020 i forhold til 1990-niveau. Det ligger i tråd med, hvad EU i forvejen har besluttet sig til, som man er godt på vej til at opnå, og som vi har opnået i Danmark. Derfor er der ikke så mange ben i det, og vi kan støtte forslaget.

Kl. 15:31

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det klima-, energi- og bygningsministeren.

Kl. 15:31

Klima-, energi- og bygningsministeren (Rasmus Helveg Petersen): Mange tak. Det har været spændende at høre ordførernes bemærkninger til beslutningsforslaget. For som det er fremgået, vil Folketinget med forslaget give samtykke til, at Danmark ratificerer Dohaændringerne til Kyotoprotokollen over for FN.

Baggrunden for at indhente samtykke fra Folketinget er, at der tale om en selvstændig folkeretlig forpligtelse for Danmark. Dohaændringen indebærer, at EU forpligter sig til at reducere udledningen af drivhusgasser med 20 pct. for perioden 2013-2020 i forhold til udledningen i 1990. Størrelsen på den reduktionsforpligtelse ligger inden for de i forvejen gældende rammer under EU's klima- og energipakke. Indsatsen under den her Dohaændring fordeles som følge af EU's klima- og energipakke mellem indsats i de kvoteomfattede sektorer, hvor EU opfylder som enhed, og indsats i de ikkekvoteomfattede sektorer, hvor Danmark har en selvstændig national forpligtelse, og den lyder altså på 20 pct.s reduktion i 2020 i forhold til 2005.

Energistyrelsens fremskrivning viser, at vi kan forvente en overopfyldelse i 2020 på lidt over ½ mio. t CO₂-ækvivalenter, svarende til en overopfyldelse i omegnen af 1-2 pct. Det er ikke helt fastlagt, hvor stor en effekt de nye FN-retningslinjer for drivhusgasopgørelser har på det præcise tal. Foruden reduktionsforpligtelsen foretages der med Dohaændringen en række mindre ændringer af Kyotoprotokollen uden væsentlig betydning for Danmark.

Når jeg så hører, at der er ordførere, der ikke ønsker at støtte det her, bliver jeg nødt til som baggrund at sige, at Kyotoprotokollen blev vedtaget på klimatopmødet COP 3 i Kyoto i 1997 og trådte i kraft i 2005, og den er vedtaget under FN's rammekonvention om

klimaændringer. Det var så på COP 18 i Doha i 2012, at parterne til Kyotoprotokollen vedtog den her Dohaændring.

Så kan man spørge: Hvad så? Jo, Kyotoprotokollens anden forpligtelsesperiode er den eneste folkeretlige internationale regulering om CO₂-reduktion, der findes for perioden 2013-2020, og det sender et positivt signal forud for forhandlingerne om en ny international klimaaftale for perioden efter 2020 at ratificere Dohaændringen og dermed opretholde international klimaregulering i perioden fra 2013-2020. Der er 25 lande, der har ratificeret Dohaændringen. Ulandene lægger meget vægt på, at Dohaændringen træder i kraft hurtigt. Det er ambitionen, at både EU og samtlige medlemsstater kan færdiggøre de nationale ratifikationsprocesser inden klimatopmødet, COP 21, i Paris i december 2015. Så det ses altså i en større sammenhæng, hvor den danske tilslutning til det her, om end det ikke har konsekvenser i det virkelige liv, fordi vi overopfylder, dog har en betydning for afviklingen af de internationale klimaforhandlinger, som gerne skulle ende med et resultat i Paris.

Så derfor vil jeg gerne takke de ordførere, der har meddelt deres støtte, og meddele de ordførere, der ikke har tænkt sig at støtte det her, at det naturligvis er beklageligt, og at det ikke bare er for sjov, at vi har den her, og at jeg derfor er glad for i hvert fald at have støtte fra et flertal af Folketingets partier.

Kl. 15:34

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til klima-, energi- og bygningsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Klima-, Energi- og Bygningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

16) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 59:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af samlivskravet ved stedbarnsadooption.

Af Pernille Skipper (EL) og Trine Mach (SF) m.fl.
(Fremsættelse 27.01.2015).

Kl. 15:34

Forhandling

Første næstformand (Bertel Haarder):

Forhandlingen er åbnet. Jeg giver først ordet til ministeren med den lange titel – ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold.

Kl. 15:35

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sørensen):

Tak, formand. Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten vil med B 59 pålægge regeringen at fremsætte et lovforslag, hvor der foretages de nødvendige ændringer med henblik på at lade det såkaldte samlivskrav ved stedbarnsadooption bortfalde for lesbiske par, som får børn via hjemmeinseminering. Samlivskravet skal i stedet erstattes af en konkret individuel vurdering af parret og deres ansøgning. Lovforslaget skal fremsættes inden udgangen af folketingsåret 2014-15.

I sidste uge var jeg i samråd, hvor jeg blev bedt om at redegøre for den fremtidige praksis for stedbarnsadoptioner i forhold til kravet om samliv mellem adoptanten og barnet. Så man må tilgive mig, for jeg vil naturligvis komme til at gentage mig selv, men derfor vil jeg alligevel slå fast endnu en gang, at det for mig er rigtig, rigtig vigtigt, at alle børn får de retlige forældre, som de også er tiltænkt, og at man ved, hvad man kan regne med. Derfor er jeg sådan set også rigtig glad for de ændringer, som vi har vedtaget i børneloven, om medmoderskab.

I børneloven har vi reglerne om, hvem der er et barns juridiske forældre, og dette slås fast i forbindelse med barnets fødsel. Adoption er i modsætning hertil et familieskifte og sker af den grund senere. Det er også vigtigt, at vi med reglerne i børneloven giver både retssikkerhed og forudsigelighed for alle parter. Mor er mor, og medmor er medmor. I tilfælde, hvor der er en kendt donor, er der sågar en unik valgmulighed. Parterne kan forud for behandlingen vælge, om det er den kendte donor, der skal være far, eller om det er morens kvindelige partner, der skal være medmor. Forældreskabet vil i forbindelse med barnets fødsel blive fastsat ud fra parternes opindelige intentioner og, som det er vigtigt i den her sammenhæng, blive fastsat, når barnet fødes. Alligevel er der par, der træffer et valg om at blive forældre uden at iagttage betingelserne for medmoderskab i børneloven. Forældrenes valg har betydning for, hvordan morens partner kan blive forælder til barnet.

Hører man ikke til i børnelovens kategori, vil adoptionslovens principper gælde. Her er der nogle generelle krav, der skal være opfyldt, inden en adoption er en reel mulighed. Først derefter skal der foretages en vurdering af, om adoptionen er til barnets bedste. Adoptionsloven sætter altså nogle rammer for adoption, som skal udfyldes i praksis. Det er faktisk ganske udmærket, at det er sådan, for så er det nemlig muligt at justere og tilpasse praksis, sådan at vi har den nødvendige og rigtige balance mellem reglernes formål og afsæt på den ene side og samfundsudviklingen på den anden side.

I den forbindelse vil jeg gerne slå fast, at kravet om samliv på 2½ år mellem den voksne og barnet netop er et krav, der er udviklet i praksis. Det fremgår ikke af selve reguleringen på området. Det eneste, der er regler om, er, hvornår de ugifte samlevende kan anses som samlevende i adoptionslovens forstand. Med den seneste udvikling af denne praksis, hvor der konkret er set bort fra samlivskravet mellem barnet og ansøgeren, har vi en større palet at spille på, uanset om man er omfattet af børneloven eller ønsker en stedbarnsadoption.

Endelig er det også vigtigt at slå fast, at praksis i sager om adoption er mere komplekse end blot et krav om 2½ års samliv mellem barn og ansøger, og sagerne om stedbarnsadoption rummer jo også mange andre end de helt små, f.eks. den 12-årige, der adopteres af sin stedfar. Derfor er og skal det være muligt at fravige praksis. Det er sådan, vi får en udvikling af området og tilgodeser børnene.

Som jeg læser beslutningsforslaget, vil vi jo faktisk det samme. Forslagsstillerne vil jo netop også gerne have hånd i hanke med, hvornår der gennemføres en adoption. Det fremgår af beslutningsforslaget, at samlivskravet bør erstattes af en konkret individuel vurdering, hvor der er tre kriterier, der skal lægges vægt på, nemlig følgende: hvor længe parret har levet sammen forud for eventuel inseminering, om parret eventuelt har andre børn, samt eventuelle andre indikatorer. Det er faktisk lige præcis det skøn, som Ankestyrelsen også foretager i sagerne, og som en afgørelse fra januar 2015 netop er et eksempel på. På baggrund af det kan regeringen ikke støtte forslaget, da der ikke er behov for en lovændring. Tak.

Kl. 15:40

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til ministeren. Så går vi til ordførerrækken, og først er det Venstres fru Tina Nedergaard.

Kl. 15:40

(Ordfører)

Tina Nedergaard (V):

Mange tak. Nu skal jeg rose dem, der roses bør og dermed også regeringen i den her sag. Vi er i Venstre faktisk helt enige med regeringen i at afvise forslaget fra SF og Enhedslisten, som jo går på, som ministeren redegjorde for, at kravet om 2½ års samliv bortfalder for lesbiske par, som hjemmeinseminerer.

Vi er imod af to overordnede grunde. For det første af den grund, at forældrene, moren og den ikkejuridiske medmor, forud for inseminationen jo har truffet et valg, i og med at man fravælger at komme ind under børnelovens bestemmelser, når man fravælger at lade en sundhedsperson assistere ved inseminationen. Der er altså også en juridisk betænkelighed i det fra vores side, netop den, at man jo ikke helt præcis kan vide, hvad der er foregået i det hjem. Dermed kan der jo faktisk være en biologisk far, som har en regulær interesse i også at være juridisk far, og det hensyn tillægger vi også betydning i Venstre.

For det andet er det sådan, at Ankestyrelsen, hvilket ministeren også meget fint redegjorde for, jo har vist ved en ændret praksis, at man kan dispensere fra kravet om 2½ års samliv ved stedbarnsadoption mellem den kommende medmor og barnet – medmor ved adoption – og den biologiske mor. Så jeg medgiver, at den problemstilling, som forslagsstillerne jo helt berettiget har rejst, er det ganske fornuftigt at vi får drøftet. Vi gjorde det også i et samråd med ministeren og gør det nu også i salen i dag – det er fuldstændig berettiget. Men vi føler ikke, at den problemstilling, som den er rejst på baggrund af, for os medfører et behov for at ændre lovgivningen.

Det er sådan med debatter i salen, at man undervejs i debatten godt kan få et behov for at svare på nogle spørgsmål, der ikke nødvendigvis er blevet rejst hernede, for de bliver rejst ude i hjemmene eller rejst andre steder. Et af de argumenter, der har været for dette beslutningsforslag, drejer sig om et barn, som altså er født af en biologisk mor, som man jo typisk er, men som er vokset op med en de facto medmor, som så efter 2½ års samliv kan stedbarnsadoptere, og hvor det barn rent faktisk også har en biologisk/juridisk far i baggrunden, som ikke nødvendigvis er aktiv omkring barnet. Det er blevet anført i debatten, at et sådant barn kan komme i en meget uheldig situation, for så vidt at barnet vokser op med en mor og en ikkejuridisk medmor og den biologiske mor dør, inden barnet er blevet stedbarnsadopteret. Det er blevet anført fra forskellig side, at det er en dybt problematisk situation, at et barn således kan opleve, at det jo sådan set juridisk og biologisk hører til hos en far, som det ikke er bekendt med.

Det synes jeg er et interessant aspekt. Jeg synes også, det er fuldstændig legitimt, at man bringer det frem i debatten. Jeg vil blot sige, at det jo altså gælder for tusindvis af børn, som er vokset op typisk hos deres biologiske mor, men uden kontakt med deres biologiske/juridiske far. Og i den situation, hvor den biologiske mor omkommer, ville statsforvaltningen skulle gå ind og tage stilling til, om det er biologien/juraen på den ene side, der vejer tungest, eller på den anden side f.eks. en netværksfamilie, som skal overtage det lille barn i en så tragisk situation, hvor barnet mister sin biologiske mor.

Vi kan ikke støtte forslaget, som vi i øvrigt har stor sympati for, og som gør, at vi får drøftelsen af det her i salen.

Kl. 15:44

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Venstres ordfører. Så er det Socialdemokraternes ordfører hr. Jens Joel.

Kl. 15:44

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tak for det. Jeg vil starte med at sige, at jeg synes, det er en væsentlig diskussion, som de to partier, SF og Enhedslisten, rejser med det her beslutningsforslag, og det giver os jo også anledningen til, synes jeg, at sige, at det er vigtigt – har været og stadig er vigtigt – for den nuværende regering at sikre, at man kan leve sammen i familier i Danmark på den måde, man helst vil, i så stor udstrækning som det overhovedet er muligt og med de juridiske rettigheder, som der er.

Vi synes, det er et kæmpe skridt fremad, at man har mulighed for at være sammen i en familie med en mor og en medmor. Vi synes også, at de regler, der ligger på nuværende tidspunkt, faktisk i meget vid udstrækning både giver den mulighed at vælge den livsform til, hvis det er det, man har lyst til, men også sikrer, kan man sige, den juridiske stilling, som altid i familiesituationer vil være kompliceret. Det er jo ikke en unik situation for lesbiske par eller for andre homoseksuelle, at der er nogle juridiske gråzoner i det her, og derfor tror vi faktisk fra Socialdemokratiets side på, at den balance, der ligger i lovgivningen lige nu, er den rigtige i forhold til at sikre både den biologiske far, som måtte kunne skrives ud af ligningen uden egentlig at blive spurgt om det her, hvis ikke man har nogen garantier, men selvfølgelig også i forhold til barnets tarv i den her situation.

Samtidig med at vi synes, det er meget, meget vigtigt, at man kan leve sit liv, som man vil, så synes vi også, at lovgivningen faktisk giver mulighed for det. Man har mulighed for under supervision af sundhedspersonale, som det er blevet sagt, at sikre sig, at man kommer ind under barneloven, altså at man får de her muligheder for at være en familie, sådan som man gerne vil, og vi synes ikke, at der er behov for lovændringer på det område.

Det er også klart, at der er den kendelse fra Ankestyrelsen. I den kan vi jo sige, at der netop blev fortolket på en situation, hvor man mente, at der var tale om en familie; hvor der ikke var tvivl, og hvor der var et etableret samliv. Der var stabile rammer. Der går man jo ind, når man laver sådan en afgørelse, og anerkender også den reelle situation i familien, og det synes vi er en god måde at sikre, at man både har den juridiske sikkerhed og samtidig har den, kan man sige, mulighed for at fortolke på reglerne, som ligger i Ankestyrelsen.

Så vi afviser det her beslutningsforslag, fordi vi mener, at den nuværende stilling er den mest sådan retssikkerhedsmæssigt rigtige, men vil jo så selvfølgelig samtidig gerne understrege, at det også har været vigtigt for os at etablere den ret til at have familier og leve, sådan som man gerne vil. Jeg har lovet at hilse fra Det Radikale Venstre og sige, at de heller ikke støtter beslutningsforslaget.

Kl. 15:47

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til begge partier. Og så er det Dansk Folkepartis ordfører, fru Susanne Eilersen.

Kl. 15:47

(Ordfører)

Susanne Eilersen (DF):

Tak for det. Da vores ordfører ikke har mulighed for at være til stede, skal jeg hermed fremføre talen på vegne af Dansk Folkeparti.

At ville barnets bedste ligger nok de fleste af os meget på sinde i vores privatliv og i vores politiske arbejde. Dette forslag, som vi debatterer her, har flere betragtninger i forhold til at sikre et barn en god tilværelse med sine forældre. Når vi skal vurdere og tage stilling til, om der skal ske ændringer og lovændringer, således at 2½-årskravet kan fraviges, er det vigtigt at se på, hvad der er muligt i dag.

Den anden dag blev der afholdt et samråd i Socialudvalget om emnet, og der blev på mødet ad flere omgange refereret til en sag, der drejede sig om den problemstilling, som forslaget vedrører, og

hvor Ankestyrelsen, da den behandlede den konkrete sag, fraveg det krav om 2½ års samliv. Det vil sige, at der i dag er mulighed for at fravige kravet ud fra en konkret og individuel vurdering. Det bekræftede ministeren også på mødet.

Det, der kan være relevant at vurdere for at tage endelig stilling til forslaget, er, hvorfor et lesbisk par, der har ønsket at etablere familie og få børn, ikke vælger at tage på en godkendt klinik og der få screenet den medbragte sæd og få foretaget inseminering med lægelig assistance. Så ville ønsket om en kendt donor til barnet kunne opfyldes, og samtidig ville det opfylde ønsket om at sikre begge mødres ret til barnet.

I forslaget nævnes det, at det kan være meget omkostningsfuldt at få foretaget denne screening. Andre steder vurderes det betragtelig billigere end det, der nævnes. Det skal selvfølgelig undersøges, hvad der er korrekt, men for Dansk Folkeparti er beløbsstørrelsen ikke det udslagsgivende for, hvorledes vi endelig forholder os til selve forslaget. Derimod mener vi, det er vigtigt at være bevidste om, at alt, hvad vi som mennesker foretager os i livet, har konsekvenser; det hersker der ingen tvivl om. Det har også konsekvenser, når man vælger at leve i andre familieformer og gerne der vil etablere en familie med børn. Det er der jo primært biologiske årsager til.

Dansk Folkeparti anerkender, at der er andre familieformer, og at børn også kan have en god opvækst i disse. Der er dog nogle ting, som uanægtelig vil være anderledes, og som kræver en stillingtagen fra de voksnes side. Faktisk er der meget, man som voksen skal forholde sig til, når man vælger at få børn. Det vil der være livet igennem og for alle, der får børn, men når man vælger en anden familieform, er der ingen tvivl om, at der er nogle ekstra forhold, som man nøje skal overveje og tage stilling til.

Der kan også være ting, man skal gå på kompromis med, f.eks. at man i stedet for hjemmeinsemination skal henvende sig på en klinik. Umiddelbart må dette kompromis være til at leve med, hvis man dermed kan få opfyldt ønsket om at få et barn og være fælles om det. Derudover kan der ved en screening trods alt blive afklaret nogle sundhedsmæssige forhold, som ellers ikke ville afklares, såfremt der havde fundet en hjemmeinsemination sted. Det må være barnets tarv, der i så fald kommer i første række, hvilket for Dansk Folkeparti er meget væsentligt.

Det kan afslutningsvis også nævnes, at der kan være andre familieformer end den, der er nævnt i dette forslag, som også kan opleve uhensigtsmæssigheder i forhold til at sikre barnets ret juridisk, og hvor den voksne må forholde sig til det. Vil man i et lesbisk parforhold sikre medmoren og især barnet, såfremt noget skulle ske den biologiske mor, er det vigtigt at tage stilling til dette, inden barnet undfanges.

Dansk Folkeparti finder ikke, at der er tilstrækkeligt belæg for at støtte forslaget, da der allerede i dag er mulighed for at kunne sikre parterne, såvel den voksne som børnene. Tak for ordet.

Kl. 15:52

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Så giver jeg ordet til Enhedslistens ordfører, fru Pernille Skipper.

Kl. 15:52

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

I dag er reglerne sådan, at man som lesbisk par, der benytter en kendt sæddonor og inseminerer hjemme, skal have haft 2½ års samliv med barnet, før den biologiske medmor kan stedbarnsadoptere, og det er det, vi kalder for samlivskravet. Det er altså reglen, selv om der ikke er nogen tvivl om, at de to mødre er barnets ægte forældre, og at det hele tiden har været tiltænkt sådan.

Den regel er et problem, bl.a. fordi den ikkebiologiske medmor ingen juridiske rettigheder har i barnets første 2½ leveår, herunder

f.eks. ikke retten til en barselsorlov. Men mere vigtigt er det, at det har en betydning for barnets ret til begge sine forældre. Der siger jeg helt åbent, at én ting er forældrenes rettigheder, noget andet – og det er det vigtigste for os i Enhedslisten – er barnets rettigheder, og vi mener, at børn skal have ret til begge deres forældre.

Både barn og medmor vil være ringe stillet, hvis den biologiske mor skulle afgå ved døden, inden stedbarnsadoptionen er gennemført, for i så tilfælde ville barnet nemlig skulle overgå til den biologiske far, som sandsynligvis ingen kontakt har med barnet, eller som har en meget begrænset kontakt med barnet. Samtidig vil barnet i tilfælde af skilsmisse mellem de to mødre rent juridisk ikke have ret til samvær med den ene forælder. Og der er det vores klare udgangspunkt, at børn har ret til begge deres forældre, også i de første 2½ leveår, og det mener vi ikke at reglerne, som de er i dag, er i overensstemmelse med.

Siden vi i Enhedslisten sammen med SF har fremsat det her beslutningsforslag, er der kommet en ny afgørelse fra Ankestyrelsen, som ministeren også har omtalt, hvor Ankestyrelsen konkret fraviger kravet om 2½ års samliv. Det gør de, som ministeren også sagde, af de samme grunde, som Enhedslisten og SF opremser som de mulige kriterier, man burde basere fremtidige afgørelser på, nemlig ud fra en helt individuel vurdering, hvor der fokuseres på familiens stabilitet og indikatorer for det, f.eks. at parret har levet sammen forud for fødslen, at der er andre børn i familien, men det kan også være andre indikatorer.

Vi har alligevel opretholdt det her beslutningsforslag, fordi vi vil være sikre på – og det var også derfor, vi indkaldte til et samråd forud for førstebehandlingen – at man ikke tager det ene rigide krav om 2½ års samliv og erstatter det med et andet rigidt krav om, at der f.eks. skal være en ældre søskende, for at man kan stedbarnsadoptere, før der er gået 2½ år. Og på trods af det samråd har vi ikke rigtig kunnet få svar på, hvad retstilstanden er. Der vil jeg medgive ministeren – sådan som han også sagde på samrådet – at ministeren jo ikke kan garantere, at praksis udvikler sig på en bestemt måde. Og ministeren nikker tilfreds, fordi jeg har forstået budskabet – det er dejligt; sådan kan det jo gå så godt. Og det er fuldstændig rigtigt, at ministeren ikke kan garantere, at praksis udvikler sig på en bestemt måde – det vil være op til Ankestyrelsen. Og det er derfor, at vi fra Enhedslistens side har svært ved at forstå, hvorfor ministeren ikke gør det, som ministeren kan, nemlig at ændre på bekendtgørelsen. Det er faktisk noget, som ministeren ikke engang behøver at have Folketingets opbakning til, men noget, han kan gøre på egen hånd.

Jeg synes sådan set heller ikke, det er usagligt at sige – som er ministerens argument – at hvis man afskaffer kravet om 2½ års samliv, vil det også gælde for de større børn, som jo altså ikke på den her måde er et produkt af en hjemmeinsemination, men måske er et barn, som er ældre, og som måske har mistet en forælder. Og jeg synes ikke, det er usagligt, at man også afskaffer det her rigide krav, for så vidt angår de børn. Altså, man må spørge sig selv, hvorfor det er 2½ år. Hvorfor er det ikke 2 år? Hvorfor er det ikke 3 år? Efter 3 år vil det være mere stabilt. Ville det måske ikke være fuldstændig logisk i nogle tilfælde?

Under alle omstændigheder, uanset barnet, bør det være en konkret vurdering, fordi familiemønstre ændrer sig. Børn bliver født af enlige mødre; de får måske senere en far eller en mor nummer to; to kvinder får børn sammen – alt sammen er det en del af den virkelighed, som vores lovgivning bør kunne tilpasse sig. Og derfor ville det ud fra vores synspunkt være bedst, hvis man altid tog udgangspunkt i barnets tarv, og hvad der er bedst for barnet, så vi sikrer barnets rettigheder og tryghed.

Vi har stillet nogle flere spørgsmål til ministeren, som vi glæder os til at få svar på. Og fra Enhedslistens side vil vi i hvert fald sige, at det godt kan være, at man i nogle partier synes, det her drejer sig

om en lille gruppe, men det er altså nogle børn, som ikke har ret til begge deres forældre, og dermed er det en rigtig vigtig gruppe.

Kl. 15:57

Første næstformand (Bertel Haarder):

Tak. Så er det Liberal Alliances ordfører, fru Merete Riisager.

Kl. 15:57

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Jeg skal gøre det kort, da jeg taler på vegne af fru Thyra Frank i dag. Enhedslisten og SF ønsker med dette beslutningsforslag, at regeringen skal foretage de nødvendige lovændringer med henblik på at lade det såkaldte samlivskrav ved stedbarnsadoption bortfalde for lesbiske par, som hjemmeinseminerer. Samlivskravet skal i stedet erstattes af en konkret individuel vurdering af parret og deres ansøgning om at måtte stedbarnsadoptere. Liberal Alliance kan støtte forslaget.

Kl. 15:58

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Tak til Liberal Alliance. Så er det fru Trine Mach, som er ordfører for forslagsstillerne.

Kl. 15:58

(Ordfører for forslagsstillerne)

Trine Mach (SF):

I efteråret stemte et enigt Folketing for vedtagelsen af en ændring af adoptionsloven, som gjorde det muligt for samlevende par at adoptere på lige fod med ægtefæller, herunder blev det muligt for samlevende par at adoptere deres partners biologiske barn og foretage en såkaldt stedbarnsadoption. SF bakkede op om forslaget, for det var med til at gøre adoptionslovgivningen mere tidssvarende, så den flugter med nutidens familiemønstre. Her vælger nogle ægteskab, og nogle vælger at leve sammen uden juridiske papirer. Men som både SF og Enhedslisten, som er de fælles forslagsstillere til beslutningsforslaget, vi diskuterer, gjorde opmærksom på under forhandlingerne dengang, så afsluttede vi, i hvert fald efter vores opfattelse, arbejdet med et lille hul i loven, og det er det hul, som vores beslutningsforslag meget gerne skulle lappe.

Det danske frisind er en af de ting, som jeg personlig er mest stolt af ved vores land. Vi er et af de lande i verden, det er bedst at leve i, hvis man er homoseksuel. I 2014 kårede Lonely Planet f.eks. København som den mest homovenlige by i verden, og vi var de første, der gjorde registreret partnerskab mellem personer af samme køn muligt. Det synes jeg er fantastisk, og det vidner om et grundlæggende frisind og en respekt for menneskers ligeværd, som vi skal holde fast i. Det betyder ikke, at alt er idyl. Der er masser af udfordringer: hate crimes, trivselsproblemer, ulighed i fysisk og psykisk sundhed, selvmord, udfordringer på forældreskabsiden osv., og det skal vi i virkeligheden have arbejdet rigtig meget mere med, men det grundlæggende frisind og ønsket om menneskeligt ligeværd er der.

Men den slags kommer jo ikke af sig selv. Det er noget, man værner om og arbejder for, hvis man fortsat vil ligge i front som land. Derfor skal vi hele tiden arbejde mod diskrimination og arbejde for rummelighed og plads til forskellighed og arbejde med, at vores lovgivning i videst muligt omfang rummer den befolkning, som vi er, og sikrer menneskenes retssikkerhed. Det er derfor, vi synes, at det her beslutningsforslag er vigtigt. Det kan være, som min medforslagsstiller sagde, at det i virkeligheden er en ganske lille gruppe i antal. Det gør ikke forslaget mindre væsentligt.

I dag skal man som lesbisk par, som benytter en kendt sæddonor og inseminerer hjemme uden en assisterende sundhedsperson, have haft 2½ års samliv med barnet, før den ikkebiologiske medmor kan stedbarnsadoptere. Det her krav om 2½ års samliv bliver,

som det er sagt tidligere fra talerstolen, i en nylig afgørelse fra Ankestyrelsen fraveget konkret, og det gør det af de samme grunde, som vi som forslagsstillere faktisk opremser som mulige kriterier ved fremtidige afgørelser, hvis man ikke havde et krav om 2½ års samliv, nemlig det, at man i stedet kunne have en individuel vurdering, hvor der fokuseres på familiens stabilitet, herunder at parret har levet sammen forud for fødslen, og at der også er søskende i familien og andre lignende kriterier.

Til trods for et i øvrigt udmærket og konstruktivt samråd med ministeren i sidste uge i Socialudvalget er det ikke forslagsstillernes opfattelse, at vi helt har vished for, at der ikke ligger en barriere i selve lovgivningen, ikke mindst fordi vi forstår – og det er noget af det, som ministeren selv var inde på vi skulle have afklaret – at prisen for screening af sæd er ganske høj, og det kan derfor være en barriere for folk, der ønsker at være forældre. Derfor valgte vi at opretholde beslutningsforslaget, fordi vi ønsker at sikre os, at praksis ikke bliver sådan, at det ene krav – 2½-årskravet – erstattes af et andet krav, nemlig at parret har et andet barn sammen. Det var det, min medforlagsstiller var inde på tidligere.

Det er jo ikke nogen hemmelighed og slet ikke nu, at det her B-forslag i udgangspunktet ikke har hele Folketingets opbakning. Der var heller ikke opbakning, da vi i efteråret sammen med Enhedslisten påpegede problemet, da vi forhandlede den tidligere ændring af adoptionsloven. Men noget af det, der i virkeligheden var godt ved det åbne samråd, var jo, at det viste en grundlæggende værdipolitisk opbakning til, at lesbiske i Danmark skal have samme muligheder for at leve et helt almindeligt familieliv som alle andre, og det, at barnet i virkeligheden skal være i centrum, når vi lovgiver, er jo et rigtig vigtigt fælles udgangspunkt at have. Det er vi glade for. Derfor havde vi også håbet på, at vi sammen ville kunne finde en løsning, så vi kunne lukke det her hul, som vi betragter det, hvor kravet på 2½ års samliv er med til at skubbe en gruppe af borgere ud fra at kunne stedbarnsadoptere i det øjeblik, de ønsker det.

Vi havde også håbet, at nogle af de eventuelle bekymringer, som vi har, kunne vi få forhandlet på plads. Og som vi hørte på samrådet, var en af ministerens bekymringer i virkeligheden måske, at nu skulle de her lesbiske måske tage sig lidt sammen og få fundet den her sundhedsperson, der kan være med, sådan som systemet lige nu foreskriver, og det tror jeg egentlig ikke er ministerens holdning. Derfor savner vi lidt – og det her mener jeg hverken polemisk eller på nogen anden lignende måde – at ministeren redegør for, hvad bagsiden af medaljen er ved at gøre det, som vi faktisk foreslår, nemlig at ændre på den måde, vi har skruet bekendtgørelsen sammen på. Det står ikke helt klart, ikke efter samrådet og egentlig heller ikke efter debatten nu.

Men bortset fra det vil jeg takke for en rigtig god debat, og jeg håber, at vi fortsat kan diskutere, hvordan vi sikrer størst mulig lighed for alle typer af familieformer.

Kl. 16:03

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Tak. Der er en enkelt kort bemærkning, og den er fra fru Tina Nedergaard.

Kl. 16:03

Tina Nedergaard (V):

Tak. Jeg er helt enig med ordføreren i, at der faktisk har været et rigtig godt samarbejde omkring beslutningsforslaget. Det betyder ikke nødvendigvis, at vi ender med at stemme ens i Folketingssalen, og det er jo egentlig, som det skal være.

Jeg vil bare godt præcisere, at når vi vælger at stemme imod beslutningsforslaget, skyldes det faktisk, at vi ikke finder, at det er et hul i stedbarnsadoptionslovgivningen. Vi finder faktisk, at det er til sigtet, og det er derfor, at vi i sin tid stemte for de ret skrappe krav. Nu kan der så dispenseres for det, hvis der i øvrigt er andre ting, der

gør sig gældende. Men vi har drøftet det meget grundigt igennem i Venstre, og vi er egentlig meget tilfredse med, at der, når man stedbarnsadopterer – så kan man diskutere, om dette område overhovedet skal være inde under stedbarnsadoption – så længe det er under stedbarnsadoptionslovgivningen, er nogle ret skrappe krav, fordi det at skifte familie jo er omfattende.

Jeg har egentlig ikke så mange spørgsmål til ordføreren. Jeg vil bare alligevel spørge ordføreren, om ikke ordføreren godt kan bekræfte, at det i hvert fald ikke har været intentionen i det, ordføreren har hørt, vi har sagt i Venstre om, at vi ikke ønsker ligestilling mellem lesbiske par og heteroseksuelle par, for det er nemlig meget vigtigt også for os i Venstre, at der er ligestilling, i det omfang det biologisk kan lade sig gøre.

Kl. 16:05

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Trine Mach.

Kl. 16:05

Trine Mach (SF):

Tak. Jeg vil gerne bekræfte Venstres ordfører i, at Venstre ikke har sagt noget, der får mig til at tro, at Venstres ordfører ikke går ind for ligestilling mellem heteroseksuelle og mennesker, som tilhører en seksuel minoritet, og det kan ordføreren med ro i sindet tage med tilbage til sin folketingsgruppe og sige, at det ikke er denne ordførers opfattelse i hvert fald.

Så vil jeg sige, at jeg synes, og det var det, jeg sagde før, at det jo i virkeligheden er en interessant diskussion, fordi vi grundlæggende er enige om, at borgere i videst mulig udstrækning skal have ligestilling. Når vi som forslagsstillere betragter det som et hul eller en uklarhed, er det jo, fordi den her lille gruppe af borgere, lesbiske par, der ønsker at stifte familie via hjemmeinsemination uden tilstedeværende sundhedsperson, ikke får den samme type lovgivningsmæssige sikkerhed, men skal tilbage til en ankestyrelsesafgørelse, og det var det, vi gerne vil sikre at der var en fuldstændig lovmæssig klarhed over.

Kl. 16:06

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Tina Nedergaard.

Kl. 16:06

Tina Nedergaard (V):

Jeg synes jo i hvert fald, at det her beslutningsforslag også tjener det formål, at der er nogle generelle ting, vi måske med fordel kan drøfte i udvalget, fordi det rejser jo også spørgsmålet: Hvad sker der egentlig i en sammenhæng, hvor en mand og en kvinde lever sammen og kvinden simpelt hen bliver gravid med en anden mand, hvor den anden mand jo har ret til at blive juridisk far i dag, og hvor det barn så først ville kunne overgå til den samlevende mand ved stedbarnsadoption? Derfor synes jeg egentlig, at det er fornuftigt, at vi i fællesskab i Socialudvalget – nu har vi jo tidligere her for nylig i forbindelse med adoption uden samtykke, hvor jeg var ordfører, taget initiativ til, at vi havde en teknisk høring – prøver at brede lidt ud, hvad der egentlig sker i de her sager mere bredt, også i de sager, hvor der i øvrigt ikke er kontakt med en biologisk forælder.

Kl. 16:07

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Trine Mach.

Kl. 16:07

Trine Mach (SF):

Det vil jeg da som ordfører for SF meget gerne være med til at vi tager. Jeg synes, at de debatter, vi har i Socialudvalget, grundlæg-

gende udmærker sig ved at handle om politik, så det vil jeg bakke op om.

Kl. 16:07

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Jeg siger tak til ordføreren for forslagsstillerne, fru Trine Mach.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at beslutningsforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

17) Forhandling om redegørelse nr. R 10:

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forholdes redegørelse om perspektiv- og handlingsplan 2015.

(Anmeldelse 26.02.2015. Redegørelse givet 26.02.2015. Meddelelse om forhandling 26.02.2015).

Kl. 16:07

Forhandling

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Forhandlingen er åbnet, og den første ordfører er fru Fatma Øktem fra Venstre.

Kl. 16:07

(Ordfører)

Fatma Øktem (V):

Mange tak, formand. Først og fremmest vil jeg gerne takke ligestillingsministeren for redegørelsen. Jeg har set frem til at læse den og læse om regeringens kommende initiativer på ligestillingsområdet. Og jeg må konstatere, at det er en tynd kop te. Ikke nok med at det er en tynd kop te, det er også en meget blandet landhandel af mindre initiativer. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, at det må være særlig skuffende for alle de vælgere, som troede på regeringspartiernes løfter om øremærket barsel, kvindevoter og forbud mod køb af sex, at disse løfter er blevet brudt.

Når det så er sagt, vil jeg også gerne have lov til at rose regeringen. Jeg har nemlig bemærket, at øremærket barsel slet ikke bliver nævnt i dette års handlingsplan. Venstres holdning til øremærket barsel er bestemt ingen hemmelighed, så den behøver jeg ikke at redegøre for en gang til. Men jeg er da meget interesseret i, hvad regeringspartierne går til valg på på ligestillingsområdet. Vil I stadig væk øremærket barsel? Vil I det, hvis det er sådan, at I skulle komme i regering igen, og hvad skal der til, hvis ikke 90 mandater er nok? Det er ikke, fordi jeg bebrejder partierne for ikke at gennemføre det, nej, overhovedet ikke, det er faktisk det modsatte, men jeg kan ikke lade være med at tænke på, om man stadig væk går ind for det.

Jeg vil også gerne takke regeringen for, at der ifølge handlingsplanen ikke støttes op om Europa-Kommissionens direktiv for mere ligelig kønsfordeling i bestyrelser. Det vil jeg holde regeringen op på. Så: Nok ros til regeringen.

I redegørelsesdebatten de forgangne år har jeg pointeret vigtigheden af fokus på manglende ligestilling blandt etniske minoriteter, og det gør jeg igen i dag. I år fylder etniske minoritetsgrupper temmelig lidt i handlingsplanen. Det finder jeg naturligvis meget utilfredsstillende. Det er særlig set i lyset af, at der i januar er kommet tal om, at henvendelser om æresrelaterede konflikter er mere end femdoblet de

sidste 5 år. Hvor der i 2009 var 440 henvendelser, var der i 2014 1.183 henvendelser om æreskonflikter. Det finder jeg yderst bekymrende. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at der eksempelvis udarbejdes undervisningsmateriale om æresrelaterede konflikter til grundskolen. Der skal handles. Der skal tages et dybere spadestik i bekæmpelsen af denne problematik. Og der er nogle gode intentioner, men vi mangler handlingerne.

Et andet emne, der også har fanget min opmærksomhed, da jeg læste redegørelsen, var, at regeringen i handlingsplanen til bekæmpelse af vold i familien og i nære relationer fra 2014 til 2017 vil sætte fokus på, at mænd også oplever vold. I Venstre er vi naturligvis glade for det, da vi ønsker at gøre op med forestillingen om, at ligestilling udelukkende er en kvindesag. For os handler ligestilling om at skabe lige muligheder for alle, så for det fokus skal regeringen helt klart have ros.

Jeg finder det tankevækkende, at regeringen ikke nævner prostitution mere end med to linjer på side 10, hvor det konstateres, at prostitution er et alvorligt socialt problem, samt at regeringen fortsætter indsatsen Exit Prostitution, så prostituerede tilbydes en vej ud af prostitution. Det er bemærkelsesværdigt, at der ikke redegøres for, hvilke resultater dette projekt har opnået, særlig i betragtning af at ligestillingsministeren selv har været stor fortaler for et forbud mod købesex. Regeringen har sammen med Venstre afsat 46 mio. kr. til Exit Prostitution-projektet, og sidste gang vi foretog en stikprøve på området, havde vi ikke rigtig fået noget ud af det. Derfor kan det undre mig, at man ikke skriver mere om, hvor langt vi er kommet i det forløb. Det synes jeg faktisk egentlig kendetegner regeringens måde at håndtere hele ligestillingsområdet på. Man springer op som løver, og man falder ned som små lam.

Man kan bare se på det i forhold til Ligebehandlingsnævnet. Regeringen vil luge ud i de useriøse sager, men sandheden er den, at de ændringer, der er blevet vedtaget, ikke rigtig er med til at luge ud i noget som helst. Vi bakker i Venstre op om aftalen, men det er da også kun, fordi det er et lillebitte skridt i den rigtige retning. Vi gik til forhandlinger med, at vi bl.a. ønsker indført et gebyr, fordi vi tror på, at det vil være med til netop at fjerne nogle af de sager.

Det springer mig i øjnene, at ministeren vil mindske det kønsopdelte uddannelsesvalg og arbejdsmarked. Jeg finder det temmelig paradoksalt, at ligestillingsministeren gerne vil ændre de kønstraditionelle valg af fag og karriere, men at ministeren ikke vil gribe ind, når der forekommer direkte kønsdiskrimination af mandlige pædagoger. Jeg kan godt forstå, at mænd er lidt tilbageholdende med hensyn til en pædagoguddannelse, når der er forbud mod at have børnene siddende på skødet, og når tal fra BUPL viser, at knap syv ud af ti pædagoger føler, at der er en risiko for at blive anklaget for pædofili, og den risiko er blevet større de seneste år. Så man kan ikke både blæse og have mel i munden.

Her til sidst vil jeg gerne sige, at jeg er utrolig glad for, at Danmark har værtskabet for den europæiske fejring af den internationale dag imod homofobi i 2016. Homofobi er stadig et stort globalt ligestillingsproblem, som vi skal tage hånd om, og vi danskere har et ansvar for at udbrede ligestillingen i resten af verden. Da dokumentaren »Indiens døtre« blev sendt på kvindernes internationale kampdag, tror jeg, at mange danske kvinder og mænd, der så den her dokumentar, mærkede dette ansvar på samme måde som mig. Jeg havde håbet, at vi var kommet længere med ligestillingen globalt, med dokumentaren understreger bl.a. også, hvor stort behov der er for en aktiv ligestillingsindsats også uden for Danmark.

Afslutningsvis vil jeg gerne takke for ordet, og jeg ser frem til en god og konstruktiv debat.

Kl. 16:15

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Der er en enkelt kort bemærkning, og den er fra fru Özlem Sara Cecilica fra SF.

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak for ordførerens tale. Jeg kan forstå, at Venstres eneste ligestillingspolitik er at fortælle, at de ikke har nogen. Det synes jeg er ret interessant, for ordføreren har stort set brugt al sin taletid på at fortælle, hvad regeringen ikke har gennemført. Hvad er det, Venstre gerne vil gennemføre? Det kunne jeg godt tænke mig at vide, altså ud over at der er en udfordring i forhold til nogle kvinder med minoritetsbaggrund, hvad vi er fuldstændig enige om. Men hvad er Venstres politik ud over det?

Jeg har siddet i Folketinget i 7 år, og kan man virkelig blive ved med at sige: Jamen vores ligestillingspolitik går ud på at sige, at andre ikke har en ligestillingspolitik? Hvad er jeres ligestillingspolitik? Det kunne jeg godt tænke mig at høre.

Er det i øvrigt ikke korrekt, at Venstre faktisk er med i den aftale, der er indgået i forhold til Ligebehandlingsnævnet? Og det eneste, Venstre havde med til forhandlingerne, var et gebyr. Det var simpelt hen det, man ligesom kunne komme op med, og det kunne man ikke få, og derfor er man så endt med at sige: Vi stemmer for det. Er det ikke korrekt, at I er med i den aftale?

Kl. 16:15

mandlige pædagoger, sådan at Venstre vil bakke op om det, hvis vi lavede et beslutningsforslag om det? Jeg spørger bare helt konkret.

Jeg har også en lillebitte kommentar, og det er i forhold til det, der sker i udlandet. Er det ikke korrekt, at Venstre gerne vil skære i ulandsbistanden og i præcis de projekter, der er med til at gøre en forskel i forhold til ligestilling?

Kl. 16:18

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fatma Øktem.

Kl. 16:18

Fatma Øktem (V):

Det er jo rigtig mange spørgsmål, fru Özlem Sara Cekic kommer med. Altså, med hensyn til definitionen af diskrimination er det faktisk et EU-direktiv, vi er under, når det handler om Ligebehandlingsnævnet. Men Danmark er ikke det eneste land, der har det.

Det, vi bad om, var jo at få en grundig undersøgelse af, hvordan andre lande gør det. De har en bagatelgrænse, og det er jo sådan set det, vi har efterlyst, og det var det, vi gik ind til forhandlingerne med.

Kl. 16:19

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fatma Øktem.

Kl. 16:16

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Jeg siger tak til fru Fatma Øktem. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi går videre til Socialdemokraternes ordfører, hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 16:19

Fatma Øktem (V):

Jeg synes, det er lidt sjovt, at fru Özlem Sara Cekic beskylder Venstre for ikke at have en politik, men bakker op om en regering, der er løbet fra alt, hvad de lovede. Hvis det er sådan, at Venstre ikke har en ligestillingspolitik, hvad er der så sket de sidste 3½ år, som er mere ligestilling?

Vi prioriterer, og for os er det vigtigste, at alle har lige muligheder. Og hvis der er nogen i vores samfund, der ikke har muligheder som alle andre, så synes vi, det er noget af det vigtigste. Så ja: Den gruppe af indvandrerkvinder, der ikke har adgang til uddannelse og ikke har ret til at bestemme over egen krop, synes vi faktisk er noget af det vigtigste.

Med hensyn til aftalen vil vi gerne – som jeg også sagde i min tale – gå et spadestik dybere, og vi vil egentlig også gerne ind og kigge på hele lovgivningen bag det. Vi vil gerne have en definition på diskrimination, og spørgsmålet undrer mig, for ordføreren var der jo sådan set selv. Det var det ene af forslagene.

Det andet var, at vi gerne vil have et gebyr, fordi vi tror på, at det også vil være med til, at man lige tænker sig om en ekstra gang, inden man sender en klage ind. Og så er det jo blevet lavet sådan, at man kan få gebyret tilbage, så det ikke skal afholde folk fra at klage, hvis de har en reel sag.

Kl. 16:17

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:17

Özlem Sara Cekic (SF):

I forhold til en beskrivelse af diskrimination vil jeg sige, at man bare kan læse lovgivningen, hvor der jo er en beskrivelse – det tager ikke særlig lang tid.

Jeg anerkender faktisk det med kvinder med minoritetsbaggrund, og jeg spurgte bagefter: Hvad er Venstres ligestillingspolitik? Og så begynder man igen at snakke om regeringen. Når Venstre gerne vil skabe lige muligheder, hvordan vil man så gøre det? Det er det, jeg spørger om. Vil Venstre f.eks. lave lovgivningen om i forhold til

(Ordfører)

Rasmus Horn Langhoff (S):

I år er et ganske særligt år, når vi her skal diskutere ligestilling og regeringens perspektiv- og handlingsplan. Det er nemlig 100 år siden, at kvinder fik lov til at stå på stemmesedlen og til at stemme til rigsdagsvalg. Vi kan med andre ord fejre hundredåret for den ændring af grundloven, som gav kvinder i Danmark ret til både at stemme og til at stille op til valg.

Men udvidelsen af demokratiet gjaldt ikke alene kvinder; det blev startskuddet til et reelt demokratisk Danmark. Forud var gået årtiers kamp, og i 1918 kom så de første kvinder på tinge. I 1924 fik vi så med Nina Bang vores første demokratisk valgte kvindelige minister. Det har vi grund til at være stolte over, og jeg glæder mig til inden længe at fejre milepælen sammen med alle jer andre.

Kvindens valgret var nemlig en afgørende del af ligestillingen herhjemme, og Danmark er også blandt de lande i verden, hvor flest kvinder er valgt ind i det nationale parlament. Men vi kan stadig blive endnu bedre til at få flere kvinder med i den demokratiske debat og deltagelse, ikke mindst på kommunalt niveau.

Fra Socialdemokratiets side synes vi også, det er både rigtigt og vigtigt, at regeringen sætter fokus på tonen i den offentlige debat og også på hverdagssexismen, som alt for mange kvinder oplever i dag. Vi har i det hele taget meget at kæmpe for, når det handler om ligestilling. Det viser indholdet af perspektiv- og handlingsplanen også tydeligt, bl.a. med fokus på styrkelsen af Ligebehandlingsnævnet, en fortsat indsats mod vold mod kvinder og indsatsen for at få flere kvinder ud af prostitution og bekæmpe menneskehandel.

Et andet vigtigt emne inden for ligestillingskampen er spørgsmålet om ligestilling i forældrerollen. Der er stadig en indbygget forventning fra samfundet og arbejdsmarkedet om, at kvinderne tager størstedelen af forældreorloven og bærer hovedansvaret for børnene. Vi har stadig et meget kønsopdelt arbejdsmarked og pt. et løngab mellem mænd og kvinder på 17 pct. med medfølgende store forskelle i pensionsopsparinger. Vi har stadig til gode at sikre fædre bedre rettigheder, når det gælder deres børn.

Derfor er det vigtigt, at vi arbejder for at sikre ligestilling i det offentlige, som også er med i perspektiv- og handlingsplanen i år. Vi skal gøre op med forestillingen om, at der er A- og B-forældre; det er noget, jeg personligt er meget optaget af, og jeg er også optaget af, at vi får taget det opgør, som bl.a. handler om sorgorlov til forældre, der mister deres spædbørn. Det skal naturligvis gælde begge forældre.

I forhold til det kønsopdelte arbejdsmarked og ligelønnen har vi også stadig et arbejde foran os, og vi har heldigvis allerede taget fat på at sikre bedre ligelønsstatistikker, og perspektiv- og handlingsplanen fokuserer også på at mindske den skævhed, der er i dag, når det handler om det kønsopdelte uddannelsesvalg og arbejdsmarked. I det hele taget er lønstatistikkerne et vigtigt redskab i kampen for at sikre ligeløn på det danske arbejdsmarked.

Et andet sted, hvor vi rykker, er i forhold til at sikre, at hele talentmassen kommer i spil, også i det danske erhvervsliv. Med den model for flere kvinder i ledelse, som Folketinget har vedtaget, sætter vi skub i ligestillingen på ledelsesgangene. Det er en model, som er baseret på, at virksomhederne selv tager et ansvar for at udarbejde egne ambitiøse måltal og politikker – måltal, som i sidste ende skal føre til ligestilling på alle niveauer. Det betyder, at vi får styrket rekrutteringsgrundlaget, også til topposterne, fordi langt flere kvinder kommer i spil på alle niveauer.

Det gør en forskel, når vi gør en indsats. Vi havde ikke haft det i Danmark, som vi har det i dag, hvis vi havde droppet daginstitutionerne i velfærdsstatens opblomstring og bare havde trukket på skuldrene og sagt, at det da bare var kvindernes eget frie valg at gå derhjemme med børnene. Ligestilling og danske familiers pressede hverdag er ikke bare folks eget problem, det er faktisk et vigtigt politisk spørgsmål.

Det samme gælder ude i den store verden. Jeg var i forbindelse med kvindernes internationale kampdag med ved FN's Kvindekommissions samling i New York sammen med flere af de andre ordførere, og der er ingen tvivl om, at kvinders rettigheder mange steder er under pres. Derfor er jeg glad for, at det globale ligestillingsarbejde stadig er en del – og en vigtig del – af perspektiv- og handlingsplanen herhjemme. Danmark skal også her løfte et ansvar og med udviklingen af det næste FN-mål for fremtiden fortsat slå et slag for ligestillingen og kvinders rettigheder i resten af verden.

I Socialdemokratiet glæder vi os til at være med til at få arbejdet med at nå målene i perspektiv- og handlingsplanen i hus, og vi glæder os til at fortsætte kampen for ligestilling. Det er noget, der både gavner børn, mænd og kvinder og hele landet.

Kl. 16:23

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Der er op til flere korte bemærkninger. Den første er fra fru Fatma Øktem fra Venstre.

Kl. 16:23

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Og tak til ordføreren for talen – en historisk gengivelse og en på mange måder god tale. Jeg kunne godt tænke mig at stille ordføreren et spørgsmål: Går Socialdemokraterne ind for øremærket barsel?

Kl. 16:24

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 16:24

Rasmus Horn Langhoff (S):

Jeg kan sige til Venstres ordfører, at det er helt korrekt, at jeg er historiker, og det har jeg svært ved at skjule. Og til det konkrete spørgsmål kan jeg svare: Nej.

Kl. 16:24

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Fatma Øktem.

Kl. 16:24

Fatma Øktem (V):

Så det vil sige, at vi ikke kommer til at opleve Socialdemokraterne love øremærket barsel under den kommende valgkamp. Der er ikke nogen øremærket barsel i vente, hvis Socialdemokraterne igen kommer til regeringsmagten.

Kl. 16:24

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 16:24

Rasmus Horn Langhoff (S):

Jeg kan redegøre for, hvad Socialdemokratiet og regeringens politik er nu her. Jeg har mange egenskaber, men jeg kan hverken tyde i kaffegrums eller spå om fremtiden. Det er ikke blandt de egenskaber, man tilegner sig på universitetet, når man læser historie.

Kl. 16:24

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Måske en anelse beroligende. Jeg giver ordet til den næste med en kort bemærkning, og det er fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:25

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak. Nu, hvor det er hundredåret for at give kvinder de muligheder, også via lovgivning, kunne jeg godt tænke mig at stille et spørgsmål om de kvinder, der bliver handlet, altså i forhold til menneskehandel, og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre, hvad Socialdemokraterne tænker i forhold til at give opholdstilladelse til de handlede kvinder. Man kunne via lovgivningen sikre de kvinder beskyttelse og sikre, at de ikke bare bliver sat på et fly, bliver sendt tilbage til nogle bagmænd, der samler dem op og handler dem videre. Vil Socialdemokraterne være med til, at man beskytter handlede kvinder ved at give dem opholdstilladelse?

Kl. 16:25

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 16:25

Rasmus Horn Langhoff (S):

Socialdemokraterne og resten af regeringen vil meget gerne hjælpe kvinder, der er blevet udsat for noget så frygteligt som menneskehandel. Vi har jo selv – det var så, dengang ordførerens parti var en del af regeringen – taget en række initiativer, som netop skal beskytte ofre for menneskehandel. Hvis SF's ordfører spørger, om der er nye initiativer på vej, som ikke har mødt offentligheden, eller som ikke er en del af »Perspektiv- og handlingsplanen«, så kan jeg sige: Nej, der er ikke nye initiativer på vej på det område.

Kl. 16:26

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:26

Özlem Sara Cekic (SF):

Det er meget interessant, det er det andet nej fra ordføreren i dag: nej til at øremærke barslen, nej til beskyttelse af kvinder, der bliver handlet. Derfor kunne jeg godt tænke mig så at spørge om noget andet. Jeg har jo tidligere hørt, at regeringen har sagt, at det er meget

vigtigt, at mænd får rettigheder til at være sammen med deres børn, og man vil gerne give flere muligheder. Så kunne jeg godt tænke mig at høre, om der, når målet er, at flere mænd skal tage barsel, så er nogle initiativer på vej, som ikke er øremærket barsel. Man må endelig ikke misforstå mig, for jeg ved det godt, og det kunne jeg aldrig drømme om at gå ind for længere. Men er der nogen andre initiativer på vej, som kunne være med til ligesom at skubbe i den retning?

Kl. 16:27

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 16:27

Rasmus Horn Langhoff (S):

Det at holde forældreorlov er jo en vigtig del af forældrenes rettighed, men det er jo ikke det eneste. Noget af det, der også er med i »Perspektiv- og handlingsplan«, og som jeg jo også selv nævnte i min ordførertale, er i forhold til den måde, det offentlige kommunikerer med forældrene på. Vi har jo en række eksempler, og jeg har selv gjort opmærksom på dem i pressen, hvor vi kan se, at det kun er mødre, der har en rettighed på et område, eller kun er mødre, der bliver informeret om nogle regler. Det skal vi have gjort op med, og det er jo et af de initiativer, som regeringen også sætter fokus på, altså hvordan vi kan sikre, at fædre også får de informationer, som de naturligvis skal have.

Kl. 16:28

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Den næste korte bemærkning er fra hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 16:28

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Tak, og tak til ordføreren. Jeg vil prøve at følge op på det, der handler om menneskehandel. Det er rigtigt, at den nuværende regering har gjort en lille smule for at bekæmpe kvindehandel, men jeg vil spørge ordføreren, om ikke det er rigtigt, at der stadig væk er flere, der bliver handlet til prostitution i Danmark, end der blev før i tiden.

Kl. 16:28

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 16:28

Rasmus Horn Langhoff (S):

Udfordringen på det her område er jo, at vi ikke ved det. Der er forskellige tal, og der er forskellige måder at opgøre de her ting på, og der er jo også stor forskel på, hvad de officielle tal er. Så udfordringen ligger jo der. Det eneste, vi ved med sikkerhed, er, at der er mange flere tilfælde af menneskehandel, end der bliver identificeret som sådan. Men problemet er, at vi ikke ved det med sikkerhed, og det er jo bekymrende i sig selv.

Kl. 16:29

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 16:29

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg hørte jo, at hr. Rasmus Horn Langhoff sagde, at han ikke vil have det udvidet, sådan at man kan give opholdstilladelse til folk, som bevisligt er blevet handlet til prostitution i Danmark, og det ærgrer mig selvfølgelig lidt. Men som udgangspunkt vil jeg spørge, om ikke man kan give dem en mulighed mere, i forhold til det der kaldes refleksionsperioden, som jo i dag er på 3 måneder. Kan vi ikke sætte

den mere op, sådan at der bliver bedre mulighed for at få undersøgt, hvem der er bagmændene i menneskehandelen?

Kl. 16:29

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Rasmus Horn Langhoff.

Kl. 16:29

Rasmus Horn Langhoff (S):

Det var jo derfor, at regeringen i sin tid sammen med det daværende regeringsparti SF og sammen med Enhedslisten netop udvidede refleksionsperioden. Vi syntes, det var ganske fornuftigt. Nu spørger Enhedslisten så, om vi gerne vil have mere, og det er et ærligt synspunkt, men det er nu ikke på vej her fra regeringens side. Men jeg hørte også hr. Jørgen Arbo-Bæhr anerkende den aftale, vi har lavet, og at det er et skridt i den retning, som Enhedslisten efterlyser.

Kl. 16:30

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Jeg siger tak til hr. Rasmus Horn Langhoff og kan så byde Dansk Folkepartis ordfører, fru Pia Adelsteen, velkommen.

Kl. 16:30

(Ordfører)

Pia Adelsteen (DF):

Tak for det. Det er jo den årlige redegørelse, vi har på ligestillingsområdet, og jeg ser altid frem til at læse de her små hæfter. Som regel plejer der også at være en del tal i, og det er noget af det, jeg studser over der ikke er i det her hæfte. Man starter altid med en indledning, og så har man – i hvert fald i den her redegørelse – ligesom fire områder, hvor man har nogle visioner. Så tænkte jeg: Det er jo fint, altså, visioner kan vi alle sammen have. Og så tænkte jeg: Godt, hvordan opnår vi så det her? Og så kan vi sådan bladre videre og se, at man sætter fokus på noget, at man laver nogle kortlægninger, at man laver nogle planer osv. osv.

Så slog det mig lidt – nu har jeg været ligestillingsordfører siden 2007, altså siden jeg kom i Folketinget – at der egentlig ikke er sket forfærdelig meget. Det er der sikkert i de små ting, men når man sådan ser overordnet på det og ser på sådan en ligestillingsredegørelse, virker det nogle gange lidt, som om vi går i ring.

Der var i hvert fald noget, der undrede mig, da jeg sad og læste den. I de andre ligestillingsredegørelser, jeg har læst, har der altid været tal med for, hvor mange kvinder der var udsat for vold, og hvor mange mænd der var udsat for vold. Det har der altid været, men det er der ikke i den her. Så tænkte jeg: Hvorfor er der ikke det? Kunne det være, fordi det ikke er så forfærdelig lang tid siden, at vi sad i et samråd, hvor ministeren sagde, at vold i nære relationer er blevet nedbragt over de seneste år?

Jeg bad om en statistik over de seneste 10 år, og når man så ser på tallene, viser det sig ganske rigtigt, at antallet af kvinder med dansk statsborgerskab, der var udsat for fysisk partnervold, i år 2000 var ca. 42.000, og at det i år 2010 var nedbragt til ca. 29.000. Det er jo flot, der er sket noget. I år 2000 talte vi slet ikke mændene, men det gjorde vi i 2005, og der var 8.000 udsat for vold, mens der i år 2010 var 10.000, der var udsat for det. Det er så gjort op i procent i forhold til befolkningen, og det er jo altid dejligt, for så er stigningen ikke så stor. Men for mig at se er stigningen fra 8.000 til 10.000 en stigning på 20 pct. over 5 år for mænd. Sådan har jeg i hvert fald lært at regne.

Hvad har vi gjort i samme periode? Vi har i samme periode intet gjort i forhold til krisecentrene for mænd – intet! De får lidt almisser hist og pist, men vi har fire krisecentre for mænd, og der er altså mænd, der er udsat for denne vold, lige så vel som der er kvinder. Men alligevel er det mandekrisecentrene, som vi hører er truet af

lukning, fordi de skal have midlerne via satspuljen. Vi har godt nok over en 10-årig periode fået afsat 60 mio. kr. – det har jeg nemlig også spurgt ind til, så der har jeg da fået et svar på, hvordan de er fordelt. Det er også farlig fint, men det ændrer ikke på det faktum, at mandekrisecentre hvert eneste år, når vi nærmer os nytåret, ikke ved, om de overlever eller ej, og det synes jeg er problematisk.

Vi snakker altså ligestilling. Vi snakker 2015. Hvordan pokker kan det være, at kvindekrisecentre er på finansloven og mandekrisecentre ikke er det? Så kan det godt være, at kvinder har brug for én type hjælp og mænd har brug for en anden type hjælp, men i bund og grund er det jo fuldstændig ligegyldigt. Det må ligestillingsministeren, som jo også er socialminister, alt andet lige også kunne se. Og jeg kan simpelt hen ikke forstå, at man ikke får gjort noget ved det, for så stort et beløb er det ikke, og jeg synes, det er vigtigt. Det er den ene ting.

Kl. 16:34

Den anden ting, jeg ser, når jeg læser de her ligestillingsredegørelser, er i forhold til æresrelateret vold. For det er altså et problem, at vi ikke får talt det her ordentligt igennem og får gjort noget. Jeg læste en artikel, som var i Information her den 21. marts: »Kvinder i æreskonflikt føler sig svigtet af krisecentre«.

Jeg synes, det er vigtigt at påpege, at det her altså er et stort problem. Der er et eksempel med en kvinde, der er blevet banket af sin søster, og fordi det er søsteren, er det lige pludselig ikke æresrelateret, selv om problematikken er den samme. Så gør man ikke noget, og så er vedkommende ikke berettiget til en plads. Der er eksempler på kvinder, der bliver afvist, fordi der er pladmangel de steder, hvor det er lidt hemmeligt, hvor man er, og det er typisk det, der er brug for, når vi nu taler om problemer i forbindelse med æreskonflikt.

Det synes jeg altså er problematisk. Vi skal have gjort noget ved det. Det er jo meget konkret, og i stedet for at sidde og lave handleplaner og flotte hæfter om, hvad vi render rundt og sætter fokus på, kunne det være, at vi skulle bruge pengene på sådan noget her. Det ville måske egentlig være meget bedre for dem, der er ramt.

Så er det sidste, jeg tror jeg vil nævne, i forhold til Ligebehandlingsnævnet. Dansk Folkeparti er med i aftalen, og jeg kan huske, da vi gik til forhandlingerne, at min bemærkning til ligestillingsministeren og beskæftigelsesministeren, tror jeg, var: Hold det enkelt. Hold det simpelt hen enkelt, for vi har set nogle latterlige sager i Ligebehandlingsnævnet. Jeg tror oven i købet, at jeg har været en af dem, der har kommenteret flere af dem; det kunne jeg såmænd sagtens finde på. Men jeg synes, det er vigtigt, når vi har et Ligebehandlingsnævn, som skal behandle sager, at man gør det så enkelt som muligt. Det er muligt, at der skal være et gebyr, men jeg tror faktisk, det er en fin aftale, vi har fået lavet, og om ikke andet kan vi da se, om den kommer til at fungere. Og det er, fordi det er holdt enkelt. Det synes jeg faktisk. Så den ros skal regeringen trods alt have. Lidt ros skal man have en gang imellem.

Jeg tror, at jeg vil holde mig til det her. Vi kan altid tale om, at der er ting, der mangler eller ikke mangler, og at der er ting, man skal gøre bedre, men må jeg ikke bare grundlæggende sige, at når vi taler ligestilling, at når vi taler om, hvad man skal gøre og ikke gøre, synes jeg, det er vigtigt, at vi fokuserer på at få midlerne derud, hvor de gør gavn, i stedet for måske at bruge dem på at sidde og lave forfærdelig mange handleplaner osv. om at sætte fokus på og sådan nogle fine udtryk. Jeg tror, at vi alle sammen godt ved, hvad problemerne er, men det er også vigtigt, at midlerne kommer derud, hvor de gør gavn. Tak.

Kl. 16:37

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Tak. Der er i hvert fald en enkelt kort bemærkning. Den er fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:37

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak. Det er meget interessant at høre Dansk Folkeparti. Uanset hvilken debat det er, mener Dansk Folkeparti, at der skal gøres mere, og at der skal sættes flere penge af. Hvor finansieringen kommer fra, og om de selv har prioriteret det, er altid sådan en gåde for os andre. Jeg har forhandlet satspulje on/off i 7 år, i al den tid, jeg har siddet her. Jeg har ikke *en* gang hørt Dansk Folkeparti komme til forhandlinger med det krav, der hedder, at mandekrisecentre skal have flere penge – ikke *en* gang. Vi forhandlede også den her gang, og der hørte jeg heller ikke Dansk Folkeparti sige, at der skulle være flere midler.

Derfor kunne jeg godt tænke mig lige at høre: Nu hvor det ikke er via satspuljen, man vil finde pengene, har Dansk Folkeparti det så med via deres finanslovsudspil? Er det nogle penge, de har sat af der, eller tænker Dansk Folkeparti ligesom med alle sine andre forslag, at det er julemanden, der kommer med penge?

Kl. 16:38

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:38

Pia Adelsteen (DF):

Jeg ville ønske, at jeg troede på julemanden. Det ville være dejligt – rigtig, rigtig dejligt.

Lad mig sige det sådan, at det har været et ønske, at vi fik mandekrisecentre på finansloven, men jeg har aldrig været ude at stille forslaget, fordi jeg også skal finde pengene. Så jeg er godt klar over, at det her sådan er en lille smule letkøbt, kan man måske sige, men alt andet lige må man sige, at det beløb, som mandekrisecentrene skal have, trods alt er så lille i forhold til det statsbudget, vi har, at det burde man kunne finde. Det mener jeg virkelig. Det er sådan den ene ting.

I forhold til at man siger, at der er mange ønsker og vi bare kræver flere og flere penge, vil jeg sige, at det synes jeg egentlig ikke at vi gør. Det, vi egentlig siger, er, at de her ting, der står i redegørelsen at vi sætter fokus på og vi laver handleplaner for og vi gør dit og vi gør dat, er papirpenge. Forstå mig ret, man bruger en masse penge på at lave nogle planer. Når de så skal føres ud i livet, har vi ikke flere penge, fordi vi har brugt dem på planer. Så vil jeg hellere have færre planer og så putte nogle penge ud og få det gennemført. Jeg håber, at ordføreren forstår, hvad jeg mener.

Kl. 16:39

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:39

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg forstår godt, hvad ordføreren siger. 800 mio. kr. fik vi fordelt via satspuljen. Ordføreren siger, at det jo er rigtig få penge, så hvordan kan det være, at Dansk Folkeparti ikke kom med et ønske om, at de få penge skulle findes? Det er den ene del.

Jeg spurgte også om, om Dansk Folkeparti selv i sine egne finanslovsforhandlinger synes, at det er vigtigt, at mandekrisecentrene skal have nogle midler, fordi det mener jeg, det mener vi. Det er vi jo nødt til i forhold til hele ligestillingsdebatten, nemlig ikke alene at fokusere på kvinderne, men også fokusere på de mænd, der har brug for hjælp.

Det andet er, at Dansk Folkeparti nævner æresrelateret vold. Jeg synes, at det er mærkeligt at kalde vold for noget med ære, men lad det nu ligge. Jeg har også været med til at forhandle om den pakke om æresrelateret vold. Der var jo heller ikke et ønske fra Dansk Folkeparti om, at de krisecentre, som tager sig især af de her, skulle ha-

ve flere midler. Jeg forstår simpelt hen ikke alle de her ønsker. Man stiller dem ikke, man skaffer ikke finansiering til dem, man kommer ikke de rigtige steder, man nævner det i pressen, men det kommer der altså hverken forslag eller flere penge af.

Kl. 16:43

Fjerde næstformand (Per Clausen):
Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:40

Pia Adelsteen (DF):

Nu er det ikke mig, der har forhandlet satspulje. Det er sådan den ene ting. Men jeg ved, at Dansk Folkeparti er kommet med et krav om, at mandekrisecentrene skulle have penge, og det ved jeg at vores socialordfører medbragte. Jeg ved også, at det, vi har fået, er 10 mio. kr. – ikke nok i mine øjne, men vi har fået 10 mio. kr. – over 4 år til mænd i krise, som man så klart kalder det. Det er altså et ønske fra Dansk Folkeparti, det er der ingen tvivl om.

Kl. 16:41

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Så går vi videre til den næste med en kort bemærkning, og det er hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 16:41

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Tak. Jeg synes, at det virker underligt, at fru Pia Adelsteen siger, at det er få penge, der skal bruges til mandekrisecentre, og at de penge kan man finde på statens budget. Ja, men hvad gjorde man, mens vi havde den tidligere regering? Har Dansk Folkeparti prøvet at gøre mere for mandekrisecentre under den tidligere regering?

Kl. 16:41

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:41

Pia Adelsteen (DF):

Det skal jeg ærligt indrømme at jeg ikke ved. Da jeg kom i Folketinget i 2007, gik der i hvert fald et år eller halvandet, før jeg sådan egentlig var kommet godt nok ind i problematikken til at synes, at det var noget, vi havde et ønske om, og da var det mig, der var ligestillingsordfører. Men jeg ved, at vi har bemærket det i forbindelse med de krisecentre, der har været for mænd. Dertil skal det så siges, at vi måske heller ikke har set problemet være så stort på daværende tidspunkt, men det var, fordi man fik midler via satspuljerne, og da var midlerne i satspuljekassen væsentlig større, end de er i dag. Det er jo vores store udfordring, at der ikke er særlig mange penge i satspuljen.

Kl. 16:41

Kl. 16:42

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 16:42

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Skal jeg forstå det på den måde, at fru Pia Adelsteen siger, at det er fint nok, at man kan finansiere det over satspuljen, i stedet for at det går ud over alle mulige andre ting? Det undrer mig meget. Som udgangspunkt siger ordføreren jo, at det er få penge, så hvorfor har man så ikke rejst det over for den tidligere regering? Fru Pia Adelsteen blev da ligestillingsordfører i 2009, så vidt jeg husker, men hvorfor har man ikke sat sig ind i, hvad der gik forud for det? Det undrer mig meget.

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:43

Pia Adelsteen (DF):

Jeg siger ikke, at jeg synes, mandekrisecentre skal finansieres over satspuljerne. Det synes jeg jo netop ikke. Det er meget, meget vigtigt, synes jeg, at der kommer ro omkring de midler, som mandekrisecentre skal have, og netop derfor skal de heller ikke finansieres via en pulje, som jo egentlig bør være til nye projekter, nye sociale projekter. Det er jo det, hele aftalen omkring satspuljen går ud på. Derfor bør det altså også være sådan, at mandekrisecentrene selvfølgelig er på finansloven – sådan er det! Det synes jeg de skal være.

Kl. 16:43

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Jeg siger tak til fru Pia Adelsteen, der er ikke flere korte bemærkninger. Vi går videre til Det Radikale Venstres ordfører, og det er hr. Helge Vagn Jacobsen.

Kl. 16:43

(Ordfører)

Helge Vagn Jacobsen (RV):

Tak for ordet. Vores ligestillingsordfører, fru Liv Holm Andersen, kunne desværre ikke være her i dag, så jeg taler på hendes vegne.

»Human Rights are Women's Rights and Women's Rights are Human Rights.« Sådan indledte Hillary Clinton sin tale, da hun forleden talte til fejringen af 20-året for Beijingdeklarationen. Hun fortsatte og sagde: Der har aldrig været et bedre tidspunkt at være pige og kvinde på i verden end i dag, men arbejdet er langt fra færdigt.

Begge dele i Hillary Clintons tale er sandt. Der er opnået mange forbedringer for kvinder og piger i verden, herunder bedre uddannelse og bedre politisk repræsentation, men det går alt for langsomt. Og tallene for børne- og tvangsægteskaber, fysisk seksuel vold og omskæring af småpiger er fortsat meget alarmerende. Danmark gør med sit menneskerettighedsbaserede udviklingsarbejde en stor indsats, særlig set i forhold til vores størrelse, også i forhold til kvinder og piger og deres muligheder. Bl.a. er vi placeret i en absolut top af donorer i UN Women. Dette internationale spor er et vigtigt område for Danmark, når det kommer til ligestilling, hvilket vi fra radikal side også synes er vældig fint beskrevet i den redegørelse, som vi debatterer i dag. Den redegørelse vil vi fra radikal side naturligvis også gerne takke for. Det er rart at blive præsenteret for et solidt overblik over arbejdet både på ude- og hjemmebane.

Således videre til den hjemlige bane – også her holdes gryden i kog på ligestillingsfronten. Selv om Danmark er i front på verdensplan på dette område, er det alligevel vigtigt fra radikal side at sige, at vi her i hundredåret for kvinders stemme- og valgret stadig har et arbejde at gøre og ting at debattere. Eksempelvis er tallene for sexchikane og holdningerne til voldtægt fortsat mildest talt noget bekymrende. Vold i hjemmet er fortsat et stort socialt problem, ligesom æresvold og tvangsægteskaber findes i visse etniske kredse og udgør en fundamental trussel mod nogle kvinders frihed og muligheder. Menneskehandel, som særlig rammer kvinder, til sexindustrien er også en alvorlig udfordring fortsat. Disse ting skal vi have genarbejdet, vi skal have et modsvaret, og her mener vi at redegørelsen viser, at der er taget et skridt for at imødegå disse udfordringer. Men vi vil også understrege, at vi ikke tror, vi er færdige med at handle herpå endnu.

Derudover tager redegørelsen også fat på andre væsentlige problematikker som eksempelvis det kønsopdelte arbejdsmarked og den kønsopdelte uddannelsessektor. Også her er der taget initiativer, og der sker faktisk også noget. Nylige undersøgelser viser nemlig, at vi

faktisk i Danmark har fået et mindre kønsopdelt arbejdsmarked, og det er godt. For det betyder, at alle i højere grad har samme reelle muligheder, og måske endnu vigtigere, at vi kan få flere talenter i spil – f.eks. at flere mænd kan bidrage med nyt i børnehaverne, fritidshjemmene og på skolerne, og at flere kvinder kan bidrage i eksempelvis politiet. Ligeledes har den danske model for kvinder i ledelse vist sig at virke, sådan at flere virksomheder faktisk laver politikker på området. Dette skal vi selvfølgelig følge tæt, fordi vi er interesseret i, at der er reelle muligheder og mest muligt talent i spil.

Det sidste område fra redegørelsen, som vi fra radikal side gerne vil berøre, er Ligebehandlingsnævnet, som både i pressen og til forhandlingen har været til genstand for stor debat. Nogle medlemmer af Folketinget har luftet tanken om eventuelt at lukke nævnet på grund af nogle af de sager, nævnet har taget op, f.eks. om Bella Sky og frisørpriser. Her synes jeg det er vigtigt for Det Radikale Venstre at sige, at vi faktisk er glade for, at det i stedet er endt med en god aftale om ny adgang til nævnet. For det er jo åbenlyst, at det ikke er de mange hverdagssager, der får medieopmærksomheden. De mange rugbrødssager om ganske almindelig, om man vil, velkendt diskrimination på arbejdsmarkedet, i nattelivet eller andre steder på grund af køn, etnicitet, religion eller seksualitet siges der sjældent så meget om, selv om de er langt i overtal. Og diskrimination på baggrund af køn, seksualitet osv. er sådan set også fortsat et område, som vi bør tage alvorligt.

Med andre ord er der områder nok at engagere sig i, både i Danmark og i udlandet, og derfor er ligestillingsområdet og ligestillingsdebatten fortsat vigtig. Derfor er vi også glade for disse årlige redegørelser og redegørelsesdebatter. Så igen: Tak til ministeren for redegørelsen og tak for ordet.

Kl. 16:48

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Der er en kort bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:48

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg ved godt, at ordføreren er stedfortræder for en anden ordfører, men vi har bare en regel om, at når man holder en tale, skal man også kunne svare på spørgsmål. Det er noget, der er blevet diskuteret i Præsidiat. Og det her spørgsmål er ikke særlig kompliceret. Jeg ved, at Radikale Venstre er gået ind for øremærket barsel, fordi Radikale Venstre grundlæggende har haft den holdning, at hvis man skal ændre ved samfundsstrukturen, er man også nødt til at gå ind og lave noget lovgivning i forhold til at give mænd de rettigheder. Derfor kunne jeg godt tænke mig at stille et spørgsmål, for nu fik ordføreren for Socialdemokratiet samme spørgsmål: Går Radikale Venstre ind for øremærket barsel til mænd?

Kl. 16:49

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Helge Vagn Jacobsen.

Kl. 16:49

Helge Vagn Jacobsen (RV):

Det er fuldstændig korrekt, som ordføreren anfører, at der har været en debat om det her, også i forbindelse med regeringsgrundlaget, hvorefter det også fremgår. Og den samlede vurdering har jo været, både fra De Radikales og regeringens side, at det ikke var det rigtige på nuværende tidspunkt at lave en øremærket barsel til mænd.

Kl. 16:49

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:49

Özlem Sara Cekic (SF):

Altså, i regeringsgrundlaget stod der jo, at det skulle vi have. Det valgte man så at hive ud, men det er så en anden sag.

Jeg spørger faktisk ikke om regeringens holdning, for den kender jeg; den har ministeren fortalt om utallige gange, og han siger den samme sætning og laver ikke en eneste gang en eneste fejl i den. Så det er slet ikke den, jeg er interesseret i. Jeg er interesseret i Radikale Venstres holdning, for hvis jeg spørger ministeren, vil ministeren sige, at han repræsenterer regeringen, og det er derfor, jeg spørger ordføreren: Går Radikale Venstre ind for øremærket barsel, ja eller nej?

Kl. 16:49

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Helge Vagn Jacobsen.

Kl. 16:49

Helge Vagn Jacobsen (RV):

Vi synes i Radikale Venstre, det er utrolig vigtigt, at mænd også tager tid sammen med deres børn, at de også tager noget af barslen, hvis der er mulighed for det, og at de også benytter sig af deres mulighed for forældreorlov. Så det er også noget, vi prioriterer meget højt i Radikale Venstre.

Kl. 16:50

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Så har fru Pia Adelsteen også meldt sig med en kort bemærkning.

Kl. 16:50

Pia Adelsteen (DF):

Jeg kunne ikke lade være med at følge bare en lille smule op, fordi det er simpelt hen så nemt, når den radikale ordfører siger, at det bare ikke er det rigtige tidspunkt nu. For hvornår er det så det rigtige tidspunkt at indføre øremærket barsel, hvis det ikke er, når man sidder i regering og har muligheden?

Kl. 16:50

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Helge Vagn Jacobsen.

Kl. 16:50

Helge Vagn Jacobsen (RV):

Det er jo rigtig, at der har været den debat, og jeg skal da heller ikke lægge skjul på, at vi fra Det Radikale Venstres side også har argumenteret for, at vi synes, at det var en god idé, at mændene fik bedre mulighed for at have tid sammen med deres børn, mens de var små, og herunder har vi også diskuteret det omkring øremærket barsel til mænd. Men vi må også konstatere, at det jo er noget, der i den debat, der har været, så i givet fald viser os to muligheder. Vi kan enten lade det være en del af den nuværende barselsperiode eller forlænge barselsperioden. Det har jo en lang række konsekvenser for den enkelte families valg i forhold til f.eks. økonomi, og det gør, at det måske ikke altid er den rigtige beslutning og det rigtige initiativ at tage. Der har vi så altså været igennem diskussionen, det er jo heller ingen hemmelighed, og lagt os på den linje, der hedder, at det her så i virkeligheden ikke er den rigtige måde at tilgodese det behov på, som vi synes er vigtigt, nemlig at mænd har tid sammen med deres børn, mens de er små.

Kl. 16:51

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 16:51

Pia Adelsteen (DF):

Men jeg skal bare forstå det rigtigt, for sådan som jeg hører det, betyder det, at Det Radikale Venstre stadig går ind for øremærket barsel, men at tidspunktet ikke er rigtigt, og fordi man nu har siddet i regering i 3½ år, er man blevet lige så klog, som vi andre var inden valget, vil jeg bare sige, for vi har ment det altid, nemlig at man ikke skal have øremærket barsel. Derfor synes man ikke, mens man har flertallet, at man skal indføre det, men det kan være, at det kommer på et tidspunkt.

Det er nok lidt forvirrende, men sådan har jeg faktisk forstået det.

Kl. 16:52

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Hr. Helge Vagn Jacobsen.

Kl. 16:52

Helge Vagn Jacobsen (RV):

Jamen jeg skal jo ikke gentage mig selv, men jeg kan sige, at vi fra Det Radikale Venstres side ikke har nogen initiativer på vej nu i forhold til en øremærket barsel.

Kl. 16:52

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Jeg siger tak til hr. Helge Vagn Jacobsen, og vi går videre til den næste ordfører. Det er SF's ordfører, fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 16:52

(Ordfører)

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak. Det er sådan en lidt tam følelse at stå heroppe, når man ved, at det faktisk er den eneste gang, vi kommer til at gøre det i løbet af det her år. For regeringen har fremlagt et lovkatolog, og det eneste, der er på lovprogrammet på ligestillingsområdet, er faktisk den her redegørelse. Der er ikke andet. Der er ikke et eneste forslag. Og det er især trist, fordi vi ved, at det er med lovgivning, at vi er nået så langt, som vi er nået de sidste 100 år.

Derfor er det faktisk ikke alene trist. Det er også pinligt, at man ikke bruger en historisk mulighed med det flertal, man har i det her Folketing sammen med SF og Enhedslisten, til at kunne skabe nogle samfundsforandringer i forhold til ligestillingen. Jeg synes faktisk, det er pinligt for regeringen. Der har været alle gode muligheder for at skabe en ny dagsorden.

Når man ser på, hvordan det står til med ligestillingen, så ved jeg godt, at rigtig mange vil sige, at kvinder med minoritetsbaggrund har det værre, men det er jo ikke ensbetydende med, at det kører med ligestillingen i Danmark. Og ministeren vil sige: Jamen prøv lige at høre, kig lige ud ad vinduet, rigtig mange andre steder har de det værre. Men det er jo heller ikke ensbetydende med, at vi er i mål.

Det er også derfor, jeg grundlæggende tror, at hvis det er, man tror, at ligestilling ikke kommer af sig selv, så skal man jo blive ved med at arbejde for tiltag, der skaber lige muligheder for begge køn. Ligestilling kommer ikke af sig selv. De sidste 100 års historie viser jo, at kvinderne har fået lov til at stemme, at kønnene behandles lige, at man har ret til forældremyndighed, at man har ret til fri abort, at man har ret til lige løn. Det er bare nogle af de her eksempler, der tyder på, at man via lovgivning har sikret nogle rettigheder, som er helt fundamentale i et demokratisk samfund som vores.

Derfor var det da også ekstra trist, da statsministeren ved 100-årsfesten i Vega sagde, at personligt troede hun jo ikke på, at lovgivning var vejen frem. Nu havde jeg ikke taletid der, men jeg var meget fristet til at sige: Men det er lige præcis lovgivning, der har gjort,

at du er statsminister som kvinde; det er da lovgivning, der har sikret, at du faktisk er der, hvor du er.

Når man kigger på, hvad det er, der er af muligheder i forhold til at skabe ligestilling, så gør regeringen meget ud af at sige, at ligestilling er en del af regeringens dna. Jeg plejer at sige: Det er hverken en del af regeringens celler, væv eller kromosomer. Og det viser den her redegørelse desværre også. Ja, okay, det er fint nok, vi kan altid lave pjecer, og kampagner kan man også godt lave rundtomkring. Man kan også godt lave nogle undersøgelser, det er også fint. Men hvis man skal rykke grundlæggende ved samfundsstrukturen, er man nødt til at kigge på de helt store ligestillingsdagsordner.

Den ene er, at mænd får de samme rettigheder i forhold til at kunne holde barsel. Hvis mænd får de samme rettigheder i forhold til at holde barsel, er det ikke alene mænd, der vinder ved det ved at få lov til at være sammen med deres børn. Jeg mener ikke, mænd har de samme muligheder i dag. I dag er det jo lønnen, der afgør, om man kan få lov til at holde barsel. Det er klart. Bare for at tage mit eget eksempel: Min mand tog 7 måneders barsel, alene fordi jeg var folketingsmedlem. Hvis jeg havde arbejdet som sygeplejerske, var vi gået rigtig meget ned i løn.

Det er jo, fordi lovgivning er med til at sætte rammer for overenskomsterne. Lovgivningen er også med til at sætte rammer for pension, som mange af de her kvinder stadig væk halter bagud med. Og alle de her steder havde man jo mulighed for at gøre en forskel. Det valgte man ikke at gøre.

Det andet i forhold til lovgivning er, hvem der sidder i toppen, om kvinder er med til at bestemme. Tallene viser, at der er færre kvinder i Folketinget, færre kvindelige borgmestre, færre kvindelige kommunalbestyrelsesmedlemmer, færre kvinder på ledelsesposter. Det er hele vejen igennem, at magten ikke er lige fordelt.

Vi har jo lavet noget i fællesskab i forhold til flere kvinder i ledelser, og hvis det går, som det går, kan det godt være – og det er de nyeste tal fra ministeriet – at der måske er ligestilling om 30-40 år. Altså, erhvervslivet får igen og igen fribillet til selv at bestemme hvordan og hvorledes. Der mener jeg jo også, at man er nødt til at sætte en slutdato for, hvor længe vi skal vente på, at ligestilling kommer af sig selv, eller hvor vi måske nogle gange bliver nødt til at presse det igennem.

Kl. 16:57

En tredje ting i forhold til lovgivning er menneskehandel. Nogle af de mennesker, som er i en allermest sårbar situation, er faktisk dem, der bliver handlet. I dag er det sådan, at det, der gør, at vi kan hjælpe dem – vi ved jo godt, at hjælpen slet ikke er tilstrækkelig – og der, hvor det har afgørende betydning i forhold til mennesker, der bliver handlet, er at kunne give dem opholdstilladelse. Det kræver også en lovændring.

Men grundlæggende handler det jo om, om man synes, ligestilling er væsentlig; om man synes, det er vigtigt, og om det er noget, man skal kæmpe for; og om man skal gøre det her i Folketingssalen, om man skal gøre i debatterne. Bare for at give et konkret eksempel: Vi vil jo gerne have, at der er en mere ligelig fordeling af kønnene på arbejdsmarkedet, og vi vil rigtig gerne have, at der er flere mandlige pædagoger. Det har ministeren oven i købet sat 3 mio. kr. af til. Men samtidig vil man ikke fra regeringens side gå ind og sige: Jamen der skal ikke være særregler for, om mandlige pædagoger overhovedet må smøre solcreme på børnene, om de må have dem på skødet, og hvordan. Og skifte ble: Uha, uha, vi er bange for, at de grundlæggende er pædofile.

Hvorfor er det så, man ikke går ind der, hvis det ikke er lovgivning, man tror på, og siger til Kommunernes Landsforening: Det der er fuldstændig uacceptabelt. Det skal I stoppe med. Det kan man jo gøre som minister, hvis man ikke tror på lovgivningen, så kan man i det mindste bruge sit eget embede til at sige: Jeg vil også gerne være med til at sætte mig i spidsen for at skabe noget ligestilling.

Jeg vil ikke berøre sexchikane, for det skal vi snakke om lidt senere.

Derfor tror jeg jo grundlæggende, at man nok fra regeringens side har forpasset en historisk chance. Der var en mulighed, og der var flertal: Regeringen sammen med Enhedslisten og SF havde kunnet få sine forslag igennem. Det mest triste er, at det jo ikke kun er sidste gang, vi er her for at diskutere redegørelse, altså have en ligestillingsdebat i Folketingssalen. Det triste er alternativet: Venstre og Konservative og Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, hvis eneste ligestillingspolitik handler om ikke at have nogen. Det er det mest deprimerende. Så jeg kan ikke engang beslutte mig for, om jeg skal græde mest over regeringen, eller om jeg skal græde mere over det alternativ, der er.

Det er også derfor, at når Venstre gang på gang roser regeringen på ligestillingsområdet, så er det altså noget, der får mit røde hjerte til at banke ekstra hurtigt. For hvad er det, de roser regeringen for? De roser den for at droppe øremærket barsel, ikke at have et forbud mod købesex, ikke at gå ind for ligelig repræsentation i ledelserne. Det er hele vejen igennem. Det er alle de her grundlæggende samfundsstrukturer, vi kunne ændre, og som desværre en efter en er blevet svigtet.

Så vil jeg gerne her afslutningsvis sige – nu er der flere, der har nævnt det – i forhold til kvinder med minoritetsbaggrund, *nogle* kvinder med minoritetsbaggrund: Mange siger, at det jo er helt ufærdeligt, at der er så mange, der bliver udsat for vold. Jeg vil sige, at det er helt fantastisk, hvor mange der søger hjælp i krisecentrene. For mig er det en ligestillingskamp, der sparker røv. Det må man ikke sige herfra, men det mener jeg. Jeg synes, det er helt fantastisk, hvor mange kvinder der ikke vil finde sig i, at de bliver slået. De vil ikke finde sig i social kontrol, og derfor søger de hjælp.

Vi er bare ikke særlig gode til at tale de kvinder op. Vi bliver ved med at snakke om dem, som om de er de værste stakler, men hold kæft, en styrke at have at kunne stå med sine børn i hånden og sin kuffert, lukke døren bag sig og søge det ene krisecenter efter det andet for at få hjælp.

Derfor synes jeg også, at der er et fælles ansvar for ikke alene at holde ølkassetaler – for det er der sgu en tendens til fra højrefløjens side, man holder den ene ølkassetale efter den anden – men også reelt at gøre en forskel for de her kvinder. Og det gør man ved også at anerkende, at vi er nødt til at have mændene, brødrene, fædrene i spil, for lige så meget som de kan være en del af problemet, lige så meget er de en del af løsningen. Det gør man i Sverige. Det synes jeg faktisk er enormt interessant, og det burde vi jo også gøre her. Det gør vi også. Jeg ved, at det er noget af det, som regeringen også har lagt vægt på. Og det er jeg faktisk ret glad for.

Helt til sidst vil jeg sige: Der er ikke så mange ting på ligestillingsområdet. Ikke nok med det, regeringen lagde også op til, at vi skulle forringe mulighederne for, at man kunne klage. For regeringens oplæg til Ligebehandlingsnævnet var, at nu skulle mulighederne for at klage forringes. Jeg er rigtig glad for, at det lykkedes os at foreslå, at man ikke bare kan afvise sager, hvis der ikke er en personligt forurettet, men at Institut for Menneskerettigheder skal ind over, så vi er sikre på, at de sager, der skal rejses, og som har en samfundsinteresse, bliver rejst. Det har regeringen valgt at lytte til. Og man skal huske at rose: Tak, fordi I lyttede til det ene forslag i år.

Jeg håber, I vil komme til at lytte lidt mere, for I kan stadig væk nå det. Hvis der først kommer et valg til efteråret, kan vi stadig væk nå at lave noget lovgivning sammen. I skal bare sige til, vi vil gerne levere mandaterne.

Kl. 17:03

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Inden vi går i gang med de korte bemærkninger, skal jeg lige bekræfte, at ordet, der er med r- og er på tre bogstaver, helt klart ligger uden for det parlamentariske sprogbrug. Der er også et andet lille

ord, der starter med s- og også er på tre bogstaver ... (*Özlem Sara Cekic* (SF): Nej, det er der faktisk ikke; det er taget af). Det er taget af listen over usømmelige ord, kan jeg forstå. Man kan jo undre sig over det. Det må jeg så have læst op på igen, men der var i hvert fald et enkelt ord, som vi ikke ser gentaget.

Godt. Inden jeg fortaber mig i at forsøge at overholde reglerne herinde og belære folk om parlamentarisk korrekt adfærd – hvor jeg så skulle vide fra, hvad det er – så går vi videre til de korte bemærkninger, og det er først fru Pia Adelsteen.

Kl. 17:04

Pia Adelsteen (DF):

Tak for det. Det er altid rart at blive belært, så man kan huske, hvordan man skal tale til hinanden herinde.

Jeg er jo overhovedet ikke i tvivl om, at Socialistisk Folkeparti går ind for øremærket barsel til mænd. Det er hundrede procent sikkert. Jeg tror, at det var i samme øjeblik, partiet havde forladt regeringen, at vi havde det første beslutningsforslag her nede i salen. Og jeg er slet ikke i tvivl om, at det piner ordføreren, at man ikke fik det gennemført, mens man sad i regering. Det er jeg sådan set heller ikke i tvivl om.

Må jeg så ikke bare spørge: Kan ordføreren ikke fortælle os, hvilke argumenter de åbenbart i Socialistisk Folkeparti har været resistente over for, men som man i Socialdemokratiet og Radikale Venstre synes har været så gode, at man har droppet det med øremærket barsel, mens man sidder i regering?

Kl. 17:04

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Det skal fru Özlem Sara Cekic så prøve at svare på på 1 minut.

Kl. 17:04

Özlem Sara Cekic (SF):

Det er sådan et underligt spørgsmål, for ordføreren vil gerne have, at jeg skal fortælle, hvad De Radikale og Socialdemokraterne mener. Det er lidt svært. Jeg synes, at man måske skulle have spurgt de andre ordførere om det.

Det, jeg hører, og det tror jeg også ordføreren selv hører, er, at det her ikke er særlig populært. Det er nogle af de der første ting, der kom frem, da øremærket barsel røg: Jamen altså, har det lige den tyngde, det skal have ude i befolkningen, og vil folk bakke op? Det er faktisk det, jeg har hørt, og det, der har været grunden til, at man har droppet det.

Når vi ser på lige præcis øremærket barsel i de lande, der har det, går det kun fremad. Så det er jo et fantastisk godt redskab. Det er nok også derfor, at alle fire partier – altså på den røde fløj og den lilla – i fællesskab har fremsat beslutningsforslag, og det undrer mig i høj grad, at man så har valgt at droppe det. Men det har nok været, fordi man har tænkt: Nå ja, der er ikke opbakning, så vi må hellere lade være.

Kl. 17:06

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Pia Adelsteen.

Kl. 17:06

Pia Adelsteen (DF):

Jeg er klar over, at det jo er ganske vanskeligt for ordføreren at svare på andres vegne. Men jeg tænkte, at det kunne være, man kunne få en indsigt. For vi har jo forsøgt at spørge de andre, og der synes jeg ikke rigtig man får noget svar, så jeg tænkte, at nu prøver jeg her.

Jeg skal også spørge om en anden ting. Ordføreren sagde i forhold til det her med kvindekvoter i erhvervslivet, at vi så nok ville opnå ligestilling om 30-40 år, og at erhvervslivet mere eller mindre var fritaget på grund af den her ordning.

Mener ordføreren, at ligestilling er lige mange kvinder og mænd i toppen af erhvervslivet?

Kl. 17:09

Kl. 17:06

Fjerde næstformand (Per Clausen):
Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 17:06

Özlem Sara Cekic (SF):

Vi er med den aftale, vi indgik sammen med regeringen i forhold til den danske model. Jeg har grundlæggende den holdning, at hvis erhvervslivet kan selv, skal de gøre det selv. Det er det bedste, for hvis de selv mener, at det er det, de skal, så er der virkelig en bæredygtighed i det. De skal sætte nogle mål op, som de skal nå. Desværre går det langsomt. Jeg tror, der er en fremgang på 0,9 pct. eller 1 pct. Det kan godt være, det er 1 pct. – så bliver ministeren også glad.

Vi plejer at sige 40/60, men uanset hvad er det ikke sådan i dag. For lige nu går det jo ikke den rigtige vej. Der er noget med en stigning på 1 pct., og det kan godt være, at det er ambitionsniveauet hos regeringen. Men jeg synes ikke det går, som det skal, og derfor er det nok 40/60 pct. Det plejer vi at sige fra SF's side.

Kl. 17:07

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Så går vi videre til den næste med en kort bemærkning, og det er fru Merete Riisager fra Liberal Alliance.

Kl. 17:07

Merete Riisager (LA):

Tak. Ordføreren nævner, at der er kommet færre medlemmer i Folketinget, som er kvinder, og nu ser SF og Liberal Alliance jo meget forskelligt på ligestilling. Vi mener, det er vigtigt, at der er lige muligheder, lige rettigheder og lige værdighed, men at man ikke nødvendigvis behøver at have lige slutresultater, fordi mænd og kvinder jo også skal have noget frihed til at vælge, hvordan de vil indrette deres liv. Derfor vil jeg gerne høre fru Özlem Sara Cekic: Hvad er det, der forhindrer kvinder i at opstille og blive valgt til Folketinget i dag?

Kl. 17:08

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 17:08

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg sagde ikke færre kvinder, for tallet har været på 39 pct. i en del år. Men jeg tror, det skyldes flere ting, og nu går jeg ud fra, at der er en reel interesse for at høre, hvad jeg tænker. Jeg tænker som det ene, at det jo skyldes de muligheder, man har i forhold til at gå ind i politik. Jeg tror som det andet også, at det i høj grad handler om, hvor bevidste partierne er i forhold til opstillinger. Altså, i SF har vi jo sådan en målsætning om, hvor mange kvinder, hvor mange med minoritetsbaggrund og hvor mange arbejdere vi gerne vil have på vores lister, og jeg vil bare lige understrege, at det ikke er, fordi vi nu vil have kvoter herinde – det er slet ikke det, for det er sådan, at man vælger det demokratisk. Men jeg tror, at en af grundene er den manglende bevidsthed, der er ude i partierne, i forhold til også at tænke i bred repræsentation.

Kl. 17:09

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Merete Riisager.

Merete Riisager (LA):

Tak. I forhold til det med den manglende bevidsthed vil jeg spørge: Mener fru Özlem Sara Cekic dermed, at der er partier, som overser de kvinder, der ønsker at opstille til Folketinget, som enten bevidst eller ubevidst overser de kvinder, som faktisk ønsker at opstille, som altså ikke bare har fokus på, hvem der ønsker det, og hvem der er dygtige, men som simpelt hen kategorisk overser kvindelige potentielle kandidater?

Kl. 17:09

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 17:09

Özlem Sara Cekic (SF):

Der er sådan meget et krav om, også fra Dansk Folkepartis ordførers side, at jeg ligesom skal gætte, hvad andre partier siger. Altså, jeg vil gerne sige det ud fra SF's synspunkt. Vores politik har været, at hvis man ikke er bevidst om det, glider det lidt i baggrunden. Det er derfor, vi har en helt bevidst politik i forhold til den mangfoldige repræsentation, og sådan er det: Jo mere, du arbejder med det, jo mere bevidst er du i forhold til også at kunne rekruttere. Det er den ene del. Jeg tror også, at hele den måde, kvinder bliver vurderet på i det offentlige rum, har en betydning. Og det er den anden del – altså, har man lyst til at stille sig helt ud og være i spidsen og hver anden dag få kommenteret sit udsende, sin væremåde, sit stemmeleje? Vi kan jo bare se det i forhold til vores egen statsminister. Hvor mange gange skal man ikke høre om hendes tasker og hendes sorte neglelak? Det tror jeg også har en betydning, men det er jo ikke sort/hvidt, altså, det er jo ikke kun det ene eller det andet. Jeg tror, det er meget komplekse og forskellige faktorer, der afgør det.

Kl. 17:10

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Så går vi videre til fru Fatma Øktem for en kort bemærkning.

Kl. 17:10

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Ordføreren pegede i den her retning og sagde, at der bliver holdt mange taler fra ølkasser, og at højrefløjen har travlt med at tale om sin manglende ligestillingspolitik. Så vil jeg bare meget stilfærdigt spørge: Hvad er det, danskerne har fået, ved at SF har siddet i regering? Hvad har de fået på ligestillingsområdet, som var markant anderledes end det, der var, inden vi fik et regeringsskifte? Hvad har den store forskel været, ved at SF har siddet ved magten?

Kl. 17:11

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 17:11

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg tror, jeg vil svare på en anden måde, for ordføreren siger gentagne gange i forhold til det med folk med minoritetsbaggrund, at der skal gøres noget. Ordføreren kan måske ikke huske det, for hun er jo nyvalgt folketingsmedlem, men jeg kan godt huske, at Venstre ikke ville lave loven om i forhold til voldsramte kvinder. De skulle jo være i et ægteskab, i et voldeligt ægteskab, i 7 år, før de kunne få opholdstilladelse – 7 år! Det var Venstres politik. Jeg mener, det er en ølkassetale, når man står her på talerstolen og snakker om, at nu skal vi gøre noget i forhold til kvinder med minoritetsbaggrund, der bliver udsat for vold.

7 år krævede man at de skulle finde sig i at blive tævet, slået, udsat for social kontrol, før de kunne få opholdstilladelse. For svaret

fra Venstre var, at så kunne de jo bare tage hjem. Det var Venstres svar, og det har vi jo f.eks. lavet om. Det er bare et helt konkret eksempel på, hvordan det har gjort en kæmpe forskel.

Kl. 17:12

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Fatma Øktem.

Kl. 17:12

Fatma Øktem (V):

Det vil sige, at fordi man har været udsat for vold, giver det en ret til at bo i Danmark, i forhold til hvis man blev skilt, uden at der var vold? Det synes jeg er en anderledes tankegang end det, jeg i hvert fald står for. Men det var egentlig ikke det, jeg spurgte om. Jeg spurgte, om SF virkelig har gennemført det, de har været ude med af valgløfter, alt det med deres øremærkede barsel og kvindekvoter, som ordføreren igen er inde på.

Ordføreren siger, at et område, som de prioriterer højt, er kvinder med minoritetsbaggrund, som har nogle store udfordringer, og der nævner ordføreren så, at man skal inddrage dem, der er med i konflikten, altså at man skal tale med mændene osv.

Det er lidt sjovt, for på alle andre områder på ligestillingsområdet vil ordføreren gerne lovgive, men når det handler om et område, hvor der virkelig er nogle ligestillingsudfordringer, så vil ordføreren kun tale, overtale eller gå i dialog og ikke lovgive. Er det korrekt?

Kl. 17:13

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 17:13

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg kan da godt forstå, at ordføreren har meget lyst til lige at skifte emne. Det er ret vildt, at ordføreren kan sige det med, at bare fordi man har været udsat for vold, skal man have lov til at være i Danmark. Det er ret vildt, og det er det, jeg mener med ølkassetaler. Ordføreren stod heroppe og snakkede om æresrelateret vold, og hvor vigtigt det var, at man hjalp de her kvinder, fordi de stod i en meget, meget svær situation, for de blev udstødt, der var ikke et netværk, og de kunne komme tilbage til et land, hvor ingen ville kendes ved dem. Og så siger jeg helt konkret: Ordførerens parti gik ind for, at de i 7 år skulle finde sig i tæv og vold, før de kunne få opholdstilladelse. Er det ligestilling? Er det virkelig det, Venstre vil gøre for kvinder med minoritetsbaggrund, der bliver udsat for vold? Jeg synes virkelig, det er pinligt.

Kl. 17:14

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Vi siger tak til Özlem Sara Cekic, for der er ikke flere korte bemærkninger. Vi går videre i ordførerrækken, og den næste er hr. Jørgen Arbo-Bæhr som ordfører for Enhedslisten.

Kl. 17:14

(Ordfører)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Først og fremmest synes jeg, det er godt, at vi kan fejre hundredåret for kvinders valgdeltagelse, og at vi også skal fejre det senere.

Når jeg så læser og lytter til regeringens redegørelse, kan jeg se, at der er nogle gode hensigter, men jeg må kigge langt efter substans i planen i form af specifikke, målbare og tidsfastsatte målsætninger.

Først og fremmest tror jeg, at noget af det vigtigste er den manglende ligeløn, som jo betyder en forskel mellem mænds og kvinders hele liv. Vi er nødt til at kæmpe for ligeløn for at sikre hele arbejderklassen over for arbejdsgiverne.

Det undrer mig at høre, at regeringen – og det gjaldt også den tidligere regering – siger, at lønforskellen mellem mænd og kvinder er ca. 4 pct. Det kalder man uforklarlige forskelle. Men når man ser på det objektivt, kan man se, at forskellen i virkeligheden er oppe på 17 pct.s forskel mellem mænds og kvinders løn. Det handler jo primært om det kønsopdelte arbejdsmarked eller opdelingen mellem kvinder inden for det offentlige og mænd på det private arbejdsmarked.

Derfor går jeg jo ind for, at vi som politikere skal arbejde for ligeløn ved hjælp af en ligelønspulje. Tænker vi lidt tilbage, var det jo sådan før overenskomstforhandlingerne i 2008, at de offentligt ansatte pressede på med krav om højere løn. Det betød, at Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Dansk Folkeparti kom med et forslag om 4 mia. kr. til at hæve lønnen for de lavtlønnede inden for det offentlige. Men der skete jo intet.

Ved næste overenskomstforhandling på det offentlige område skal der afsættes 1 mia. kr. til en særlig ligelønspulje ud over de planlagte lønmidler. Midlerne skal målrettes de 10 pct. med den laveste løn inden for det offentlige. Et sådant lønloft vil i særlig grad gå til de grupper, hvor der er mange kvinder. Det er f.eks. pædagogmedhjælpere, rengøringsassistenter og social- og sundhedshjælpere. Det kan finansieres ved besparelser på statens anvendelse af private konsulenter, som i dag koster staten ca. 4 mia. kr.

Vi må også bekæmpe vold mod kvinder. Hvert år udsættes omkring 29.000 kvinder for vold fra en nuværende eller tidligere partner. Siden den første handlingsplan mod vold mod kvinder fra 2002 har vi haft nationale strategier for området. Indsatsen er dog alt i alt i for høj grad præget af puljefinansiering og projekter.

Jeg mener, der er behov for, at kvinder, som udsættes for vold, får håndfaste rettigheder i serviceloven, så kvinderne har et retskrav på at få hjælp – både akut og på længere sigt. Ofre for partnervold skal med baggrund i serviceloven have ret til ambulans behandling og rådgivning. I dag er det stort set kun muligt at få hjælp ved at flytte på krisecenter, men behovet for behandling og rådgivning er langt større.

Oven i det skal der laves en meget stærkere indsats mod kvindehandel. Menneskehandel er den tredjemest lukrative form for kriminalitet på verdensplan kun overgået af illegal handel med våben og narko. Handlede mennesker skal ikke fængsles, men skal i stedet placeres i et safehouse. Det sker i enkelte kommuner, men det skal være landsdækkende og lovpligtigt. Ofre for menneskehandel skal have deres refleksionsperiode udvidet fra 100 dage til 6 måneder, mens ikkehandlede personer, der ikke ønsker det, kan returnere til hjemlandet. Identificerede ofre for menneskehandel bør få mulighed for at få tildelt en opholdstilladelse i Danmark, hvis de ønsker det.

Det her er nogle få konkrete eksempler på centrale emner, som i virkeligheden er det, vi skal debattere, når vi skal fremme ligestillingen. Og jeg tror, at vi får et bedre samfund, hvis vi fremmer ligestillingen.

Kl. 17:19

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Tak til hr. Jørgen Arbo-Bæhr. Der er ingen korte bemærkninger.

Inden vi går videre med Merete Riisager fra Liberal Alliance, vil jeg bare sige, at jeg har fået oplyst fra fru Fatma Øktem, at hun også talte på De Konservatives vegne. Så når De Konservative ikke kommer med en ordfører senere, har de sørget for, at deres synspunkter er blevet fremført. Det er vigtigt nok.

Så giver jeg ordet til fru Merete Riisager.

Kl. 17:19

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Tak. Jeg har besluttet mig for at holde en meget positiv tale i dag, for regeringen har faktisk gjort en del fornuftige ting på ligestillingsområdet. Den har bl.a. forkastet nogle af sine egne initiativer, hvilket

har betydet, at man har kunnet bevare vigtige grader af frihed for borgerne. Jeg vil nævne tre ting.

Den ene ting er den øremærkede barsel, som regeringen dropper. Det betyder, at familierne i højere grad selv kan indrette barslen, sådan som de ønsker det. Det er meget positivt. Det vil de fleste familier gerne, herunder også min egen. Så har man droppet at ulovliggøre prostitution. Det synes jeg også er rigtig godt. Det er baseret på viden og indsigt på området. Det er sådan, at prostitution er mange ting; det kan være lige fra overgreb og desperation, hvor nogle kvinder eller mænd prostituerer sig ud af nød og elendighed og kommer ud i nogle ganske forfærdelige situationer, til helt anderledes situationer, hvor der sker en transaktion mellem voksne mennesker, som altså indgår i en frivillig relation. Så det ikke at ulovliggøre prostitution er altså på alle måder en fornuftsbaseret handling.

Man har også besluttet ikke at indføre kvoter for kvinder i bestyrelser. Det betyder, at kvinder som undertegnede kan gøre karriere på egne præmisser i stedet for at skulle sidde i en bestyrelse som en eller anden tante, der sidder der, fordi man tilfældigvis er kvinde, og at virksomhederne kan få mulighed for selv at bestemme, hvem de vil sætte i deres bestyrelser.

Jeg er bare meget bekymret for, at EU rammer os i nakken på lige præcis det her område, sådan at vi får kvoter ind ad bagdøren. Det er dårligt for Danmark, men det er også dårligt for andre lande i EU, at man skal have det her EU-formynderi, og at EU blander sig i, hvordan bestyrelserne skal sammensættes. Det har selvfølgelig ingen som helst gang på jorden.

Jeg er også rigtig glad for, at regeringen har lyttet til Liberal Alliance i forhold til Ligebehandlingsnævnet og har indført en form for bagatelgrænse. Den er måske ikke lige indrettet, sådan som vi ville have foreslået det, men der er dog blevet lyttet, og man har taget det beslutningsforslag, som Liberal Alliance fremsatte her i Folketingsalen, videre, og det synes jeg egentlig igen er en fin og fornuftsbaseret gerning at gøre, sådan at Ligebehandlingsnævnet forhåbentligvis ikke bliver den her enhed, som generer borgerne, når de er i gang med det, som de nu ellers kunne tænke sig, f.eks. give gratis adgang til ældre herrer på en strikkefestival eller indføre en pink dag på et fodboldstadion til støtte for Kræftens Bekæmpelse.

Det er klart, at det selvfølgelig ikke er Ligebehandlingsnævnets opgave at genere almindelige borgere i deres almene gøren og laden – Ligebehandlingsnævnet skal bekæmpe diskrimination. Jeg tror, at det begreb er noget, der bliver afsindig vigtigt i de kommende år at få præciseret, altså hvad vi egentlig mener, når vi siger diskrimination. Hvad er diskrimination? Er det diskrimination, hvis nogen *føler* sig diskrimineret, eller er diskrimination, at man reelt bliver forhindret i at gøre noget, som man ønsker i sit liv, træffe nogle valg, udleve sig selv, og dette sker på baggrund af køn, race, religion osv.? Hertil kommer også, at selve intentionen er ret væsentlig, når vi taler om diskrimination. Altså, har man ønsket at diskriminere nogen, når man f.eks. giver gratis billetter til ældre herrer på en strikkefestival? Det har man formentlig ikke. Og det er altså denne intention, som vi bliver nødt til at få ind i vores begrebsliggørelse af diskriminationsbegrebet, for ellers kan det køre helt i hegnet, sådan som vi jo ser i vores broderland, Sverige, hvor man slet ikke har fået afgrænset det her begreb.

Hvad skal der ske fremover, hvad skal vi have fokus på? I Liberal Alliance ser vi en række fokusområder, og jeg vil nævne tre af dem her.

Den første er ligestilling i migrantmiljøer. Igen må vi altså ikke tage ved lære af Sverige på det her område, hvor man jo altså ikke rigtig i ligestillingsdebatten forholder sig til, at der er særlige ligestillingsproblemer i migrantmiljøerne. Og det kan man jo sige er helt logisk. Når folk kommer hertil fra andre dele af verden, hvor man ikke betragter kvinder som ligeværdige, så tager man selvfølgelig også noget af sin kultur med. Man optager altså ikke bare den kultur i det

land, man kommer til, fra den ene dag til den anden, det sker simpelt hen ikke.

Kl. 17:24

Men det bør jo være sådan, at kvinder i Danmark, danske kvinder, uanset hvor de kommer fra, kan nyde de samme frihedsrettigheder, den samme grad af frihed i deres liv som kvinder, der er opvokset i Danmark. Det er en afsindig vanskelig øvelse, men det er ikke desto mindre det, der er opgaven.

Næste punkt, jeg vil nævne, er fædres rettigheder. Det har også været nævnt på talerstolen tidligere i dag. Og vi må sige, at her sker der altså noget, hvor systemet i en eller anden grad fejler, og hvor fædrollerollen har udviklet sig på en sådan måde, at fædre gerne vil være primærforældre på en anden måde, end fædre måske ville for 20, 30, 40 år siden, og det er, som om statsforvaltningen ikke har fulgt med. Børn har brug for kærlige forældre, mor og far eller mor eller far, men kærlige forældre, og der er altså ikke nogen, der siger, at det skal være mor, der er den primære forælder.

Næste punkt, jeg vil nævne, er voldtægter. Det ville være rigtig godt, hvis vi i Danmark kunne få et helt nyt og anderledes fokus på voldtægt, så vi kunne få knækket voldtægtskurven. Antallet af voldtægter i Danmark har været nogenlunde konstant i en årrække, og derfor bør vi også dykke ned i det her område og simpelt hen finde ud af, hvordan vi kan vide mere om, hvad det er, der sker. Hvem er det, der begår voldtægt, og hvem er det, der bliver udsat for voldtægt, og hvor sker det henne, hvad er det, der sker osv.? Den viden bør vi simpelt hen have noget mere op under neglene, og den bør blive udbredt, sådan at vi også her i den politiske arena har en forståelse af problemet.

Ser man på andre – hvad skal man sige – ulykker, der kan indtræffe for mennesker, f.eks. antallet af trafikdræbte, så har man faktisk fået det meget, meget drastisk ned over en årrække, netop ved at forske i og finde ud af, hvor det sker, hvem det sker for, hvilke omstændigheder der er osv., og der har man fået reduceret det enormt meget. Jeg forestiller mig, at vi i en eller anden grad kan blive inspireret af det arbejde og fokusere på, hvordan vi kan få knækket voldtægtskurven.

I det hele taget mener jeg som sagt, at ligestillingsdebatten i Danmark har været inde i en positiv gænge, hvor vi har bevæget os fra – hvad skal man sige – sådan lidt elitær middelklassefeminisme til at fokusere på nogle virkelige problemer i stedet for pseudoproblemerne, og det synes jeg er vigtigt også at holde fokus på fremover, altså at vi ikke forfalder til navlepilleri, men at vi kigger på de steder, hvor der er en begrænsning af ligeværdet og de lige muligheder. Vi behøver ikke at være ens, vi behøver ikke at gøre det samme, men vi skal altså opfatte hinanden som ligeværdige, og vi skal være lige for loven og have lige muligheder.

Så vil jeg også sige, at jeg synes, vi skylder kvinder og mænd, der har kæmpet for ligestilling, at være taknemlige. Det er i år hundredåret for kvinders valgret, vi står her med de muligheder, vi har i dag, fordi der er nogle, der har kæmpet for dem før os, og det skal vi være taknemlige for, og vi skal også være bevidste om, at når det handler om ligestilling, er det jo ikke sådan en permanent status, man opnår, det kan faktisk også gå den anden vej, og vi skal være opmærksomme på, at vores døtre og sønner også får de lige muligheder og lige rettigheder, som vi har nydt godt af. Tak for ordet.

Kl. 17:28

Fjerde næstformand (Per Clausen):

Tak til fru Merete Riisager fra Liberal Alliance. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi kan gå videre, og vi går nu videre til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold.

Kl. 17:28

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Tak for ordet og tak for en rigtig god debat. Også især tak til fru Merete Riisager lige her til sidst. Det var rigtig konstruktivt, synes jeg, det er der ingen tvivl om. Specielt det med at dykke ned i hele voldtægtsproblestillingen. Det vil jeg gerne kvittere for. Det kan vi jo også tale om på et andet tidspunkt. Det synes jeg som sagt var rigtig konstruktivt.

Aktiviteten her i salen, også alle de steder, vi har været henne, vidner jo sådan set lidt om, at det er noget, der optager os alle sammen. Det optager os ikke kun her i salen, det har det sådan set også gjort i medierne. Der har været nogle små misforståelser. Dem kan man leve med. Der har været nogle overraskelser. Dem kan man bære i. Det med 7-årsreglen, sagt fra Venstres side, synes jeg var ganske interessant. Så var der fra SF's side lidt med nogle tal i forbindelse med bestyrelser – om, hvorvidt det var 0,9. Det var også en lille misforståelse, der skal rettes. Det handler om alle bestyrelser. Hos dem, som vi snakker om, de tunge, hvor vi har lavet noget, har der været en progression på op til 11 pct. Der har også været lidt misforståelse om, hvad der har stået i regeringsgrundlaget. Der har *ikke* stået i regeringsgrundlaget – og det er så til Liberal Alliance – at vi vil indføre et forbud mod prostitution. Der har heller ikke stået i regeringsgrundlaget, at vi vil indføre kvoter. Det er rigtigt, at der stod noget om øremærket barsel. Det har vi jo selvfølgelig snakket om en del gange, og mon ikke vi kommer til at diskutere det endnu mere.

Men med det bagtæppe er det selvfølgelig værd at sige, at vi ønsker at give kvinder og mænd, drenge og piger lige muligheder for at udfolde deres talenter og skabe et liv, sådan som de ønsker at leve det. Og som flere også har været inde på, er vi nået rigtig, rigtig langt med ligestillingen. I år skal vi jo fejre hundredåret for kvinders valgret, og det skal vi, som nogle også har været inde på, være rigtig, rigtig stolte af. Hundredåret fejres og markeres over hele landet, og det gør det både af organisationer og foreninger, det gør det af borgere, regeringen og Folketinget, og det er i den grad en fest for ligestillingen, det er i den grad en fest for demokratiet, som vi alle sammen skal være en del af. Det er samtidig også en anledning til at skabe debat og sætte fokus på, at ligestilling ikke, som der også var nogle der var inde på, især fru Merete Riisager her til sidst, er noget, vi skal tage for givet. Vi skal kigge mod fremtiden, og vi skal blive ved med at skubbe på udviklingen, fordi vi, som stort set alle har været inde på, har udfordringer, som kræver engagement, deltagelse og en indsats fra alle, alle tre elementer, som der i den grad er noget af herinde.

Det er sådan set også tankevækkende, at selv om vi bor i et land, som er kendt for at føre an med hensyn til ligestilling på rigtig mange områder, og vi betragter os selv som dem, der går forrest, ser vi samtidig, at det for mange kvinder er helt almindeligt at modtage hadefulde sexistiske mails eller ligefrem trusler, når de blander sig i den offentlige debat – som SF også var inde på – også kendt som hverdagssexisme. Hverdagssexisme og den hårde og nedladende tone i debatten er i den grad et problem. Det er det for ligestillingen, og det er det især for demokratiet. Vi skal på ingen måde acceptere, at kvinder – eller mænd for den sags skyld, men det er hovedsagelig kvinder, der oplever det – på grund af deres køn bliver begrænset i deres muligheder for netop at deltage i samfundslivet. Det er ikke en virkelighed, der på nogen som helst måde stemmer overens med grundlæggende værdier som ytringsfrihed og ligestilling her i Danmark.

Med perspektiv- og handlingsplanen igangsætter vi initiativer, som både skal nå dem, der kan finde på at befamle en kvinde i S-toget eller skrive trusler om voldtægt på sociale medier, og dem, der ser det, men ikke siger fra. Det er en udfordring, som vi alle sammen må tage ansvar for i hverdagen. Og lige præcis det med at tage an-

svar synes jeg også er rigtig, rigtig vigtigt, når vi taler om ligestilling, for, som der har været nogle der har været inde på, skal vi lovgive, lovgive, lovgive, men det er sådan med ligestillingen, at man kan lovgive om nogle ting, men andre ting handler også om at tage ansvar og ændre holdning.

Kl. 17:33

Et andet centralt område er alles ret til et liv fri for vold uanset køn eller etnicitet. Derfor er det fuldstændig afgørende, at vi i år fortsætter den målrettede indsats og fortsætter med at udfolde initiativerne fra regeringens handlingsplan mod vold. Det gør vi med tilbud om støtte og hjælp til volds ofre og deres familier samt indsatser, der skal forebygge vold.

Et andet alvorligt problem er – det kan være, at der er nogle, der ikke kan lide ordet, og det kan man selvfølgelig også diskutere – æresrelaterede konflikter, fordi der desværre stadig den dag i dag, i 2015, i visse etniske minoritetsmiljøer i høj grad eksisterer en social kontrol. Vi skal selvfølgelig ikke på nogen som helst måde acceptere, at kultur og religion bruges som undskyldning for at begrænse især kvinder og piger i at bestemme over eget liv og træffe deres eget valg. Det er en problemstilling, som regeringen er optaget af, og som mange er optaget af herinde, og som vi fortsat fra regeringens side vil lade stå centralt i ligestillingsarbejdet. Regeringen sætter derfor ind med en bred palet af tiltag for netop at forebygge og modvirke den sociale kontrol.

Så er der et andet element, som flere også har været inde på, nemlig ligestilling på arbejdsmarkedet. Ligestilling på arbejdsmarkedet er også fortsat et centralt emne, som vi er optaget af. Vi er som samfund fuldstændig afhængige af, at alle talenter kommer i spil, og at hverken kvinder eller mænd mødes af barrierer på grund af deres køn. Det har vi på ingen måde råd til. Vi ser allerede nu, få år efter at regeringen udviklede den danske model, at langt de fleste virksomheder netop har taget modellen til sig og har opstillet måltal, og de største virksomheder har endda opstillet meget ambitiøse måltal. Det er positivt. Opnås de mål, vil vi rent faktisk i løbet af få år se en stor ændring i antallet af kvinder i de danske bestyrelser, og jeg tror ikke, at der vil gå 30-40 år, som fru Özlem Sara Cekic var inde på. Jeg tror, at vi vil se en progression meget hurtigere, end vi regner med. Det er jeg faktisk rigtig stolt over.

Når det gælder det kønsopdelte uddannelsesvalg, som flere også har været inde på, skal vi – og jeg er fuldstændig enig – blive ved med at skubbe på udviklingen. Det skal være sådan, at de unge vælger uddannelse efter interesse og kompetencer og ikke efter køn og fordomme om, hvad der passer bedst til en dreng eller pige.

Så har vi som bekendt formandskabet i Nordisk Ministerråd, og der kommer også til at ske rigtig meget der. For under formandskabet vil vi sætte fokus på, hvordan vi får de piger, som har en interesse for naturvidenskab og tekniske fag, til at forfølge lige præcis deres interesse, når de vælger en videregående uddannelse. Vi vil også følge op på erfaringerne med en pulje til at fremme mandlige pædagoger i daginstitutioner.

Vender vi blikket udad mod den store verden, som flere af jer også har været inde på, gør det mig i den grad stolt, at Danmark ligger blandt de mest ligestillede lande i verden. Det betyder også, at vi har en forpligtelse til at gå foran. De lytter til os, de kigger på os, og de regner med os. Vi skal blive ved med at skubbe på udviklingen både herhjemme, men også ude i verden. Og der sker heldigvis fremskridt rundtomkring på kloden. Ved Kvindekommissionens samling i New York var der helt klart også en meget, meget stor velvilje til netop fortsat at fremme ligestillingen globalt. Der er desværre også et men. Vi ser desværre stadig, at der er lande, hvor kvinders og pigers rettigheder dagligt og systematisk krænkes og indskrænkes. Der er endda lande, som gør alvorlige forsøg på at bremse fremgangen og rulle lige rettigheder tilbage. Det er derfor vigtigt, at vi sammen med ligestillede lande står fast og går forrest i kampen for fremskridt.

Til sidst vil jeg sige, at den nye perspektiv- og handlingsplan for 2015 viser, at vi tager udfordringerne alvorligt både internationalt og herhjemme. Det her er en handlingsplan for i år. Det betyder jo ikke, at der ikke sker noget på ligestillingsområdet, for vi har sat rigtig, rigtig mange ting i gang sidste år og forrige år, og sådan kunne jeg blive ved.

Ligestilling kommer, som jeg startede med, ikke på nogen som helst måde af sig selv. Det er ikke en fast tilstand, som man bare kan tage for givet. Det er ikke en fast tilstand, som man bare kan regne med. Det er ikke en fast tilstand, som man bare tænker altid er der, når vi står op. Ligestilling er for alle både at kunne nyde og selvfølgelig også det allervigtigste, nemlig at bidrage. Det synes jeg sådan set at vi også gør.

Tusind tak for ordet, og tusind tak indtil videre for en rigtig god debat, og jeg glæder mig selvfølgelig til spørgsmålene.

Kl. 17:38

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ministeren. Så er der foreløbig to, der har bedt om korte bemærkninger. Den første er fru Fatma Øktem fra Venstre. Værsgo.

Kl. 17:38

Fatma Øktem (V):

Tak. Og tak for redegørelsen. Diskrimination er naturligvis ikke i orden – ingen former for diskrimination. Men der er et særligt område, som vi også har været i samråd med ministeren om, hvor der meget tydeligt er en diskrimination på arbejdsmarkedet. Der er undersøgelser, der underbygger, at mandlige pædagoger ikke føler sig trygge, og at de føler, at de nærmest er potentielt anklaget for pædofili. Og der er nogle begrænsninger for, hvad de kan med børnene i daginstitutionerne. Det synes jeg er ret alarmerende. Vi var i samråd med ministeren om det, og dengang fortalte ministeren, at der var en dialog ugen efter med KL osv.

Jeg kunne godt tænke mig at høre: Når det er så tydeligt, at det ikke handler om pædagoger, men at det handler om *mandlige* pædagoger, altså at der er nogle særlige spilleregler, nogle særlige regler for mandlige pædagoger, kan ministeren så sige, om der er sket noget siden? Har ministeren gjort sig nogen tanker om det? Er der sat noget i gang? For ministeren sagde jo selv, at det selvfølgelig ikke var i orden. Men hvad er der sket siden?

Kl. 17:39

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak. Så er det ministeren. Værsgo.

Kl. 17:39

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Vi har jo som bekendt kommunalt selvstyre her i Danmark, og jeg får det indtryk engang imellem, at det er noget, som Venstre er imod – jeg håber det ikke – og det gælder også i forhold til regionerne. Og kommunalt selvstyre betyder jo alt andet lige – det ligger jo næsten i ordet – at det er kommunerne, der tager beslutningerne selv, fordi de ved, hvad der foregår rundt omkring. De ved sådan set også, hvad der foregår på den enkelte institution. Det betyder ikke, at jeg på nogen som helst måde mener, at man bare skal give los i forhold til de her regler, men jeg mener, at man er nødsaget til at finde en balance. Det har man heldigvis fundet på langt, langt de fleste institutioner, for det handler også om børnenes sikkerhed. Om man kan lide det eller ej, handler det også om det.

Det handler selvfølgelig også om at finde en balance, så man ikke skræmmer de mandlige pædagoger væk og skaber en diskurs om, at alle mænd er potentielle pædofile. Men når det er sagt, vil jeg sige, at jeg har taget en dialog med KL, og jeg har også, så vidt jeg husker, opfordret mandlige pædagoger til netop at tage sagen op i Lige-

behandlingsnævnet. Den mulighed har man, og den mulighed skal man ærlig talt benytte.

Kl. 17:40

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak. Så er det fru Fatma Øktem igen. Værsgo.

Kl. 17:40

Fatma Øktem (V):

Det vil sige, at selv om syv ud af ti mandlige pædagoger giver udtryk for, at det er et problem – og vi behøver som sagt ikke at lovgive om alt; det var ministeren også inde på – vil ministeren ikke tage det op på et højere plan. Og så lader man den sådan set ligge, selv om det er så tydeligt, at det handler om diskrimination af mænd i pædagogbranchen.

Ministeren sagde, at man ikke behøver at lovgive om alt, og at nogle gange skal der være plads til holdningsændringer. Det synes jeg at ministeren og regeringen er pragtfulde eksempler på – altså fra, hvad man ville, til, hvad man gennemførte. Så det kvitterer jeg kun for.

Der er noget andet, jeg også nævnte i min tale, og som jeg godt kunne tænke mig at spørge ministeren om. Jeg ved jo, at ministeren tidligere har været en stor fortalere for kriminalisering af køb af sex. Der bliver meget kort nævnt noget om Exit Prostitution, men hvor langt er man kommet? Sidst vi lavede en stikprøve, var der faktisk kun to kvinder, der havde været i berøring med hele projektet. Ministeren nævner det jo i redegørelsen, men der står ikke noget om, hvor stor en succes det er blevet, eller hvor langt man er kommet, eller noget som helst. Kan vi få lidt at vide om det? Tak.

Kl. 17:42

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til fru Fatma Øktem. Ministeren.

Kl. 17:42

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Jeg ved ikke, om man skal have det op på et højere plan end KL – altså, der er jo nogle, der ville mene, at det så er Gud eller sådan noget i den retning. Jeg har sådan set ikke andre planer, jeg kan trække det op på, end Kommunernes Landsforening. Hvis ordføreren – modsat hvad ordføreren plejer at have på ligestillingsområdet – har en god idé, så hører jeg det gerne. Men ordføreren har ikke nogen gode ideer, og der er jeg fuldstændig enig med SF, for jeg har ikke hørt nogen som helst gode ideer de sidste 3 år, men hvis der er, så hører jeg det helt klart gerne. Det er der ingen tvivl om.

Med hensyn til Exit Prostitution vil jeg sige, at det, så vidt jeg husker, er 78 eller 88 kvinder, der har været igennem det. Nu handler det ikke kun om tal, det handler også om mennesker. Det handler om mennesker, der bliver hjulpet, og der er rigtig mange mennesker, der bliver hjulpet. Og jeg kan selvfølgelig – og det vil jeg også gøre – sende et papir over, så man kan se, at det er mere end 2, og at der sker en progression på det her område. Det er noget, som vi skal være rigtig stolte af. Det her er nogle af de allermest udsatte grupper, der er i Danmark, og dem vil vi selvfølgelig hjælpe.

Jeg er selvfølgelig glad for at få lejlighed til at sige, at det positive jo er, at ordføreren interesserer sig for i hvert fald *lidt* ligestilling, nemlig på det her område, altså når det handler om Exit Prostitution. For der er, som SF's ordfører også var inde på – og der kan man være uenig – i det mindste nogle konkrete tiltag. Fra Venstre og især fra fru Fatma Øktem kommer der intet konkret.

Kl. 17:44

Kl. 17:47

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ministeren. Der er ikke andre, jo, der er. Fru Özlem Sara Cekic, værsgo.

Kl. 17:44

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak. To etniske navne er også mange navne at have styr på, det kan være lidt svært.

Jeg vil faktisk fortsætte der, hvor ordføreren for Venstre slap. Jeg hører faktisk ordføreren sige, at lige i forhold til mandlige pædagoger ønsker man ligestilling. Det synes jeg faktisk er ret konkret. Så siger ministeren, at der jo er kommunalt selvstyre. Men ministeren har vel en holdning. Altså, det jo ikke sådan, at vi via lovgivningen skal – jeg har ikke hørt en eneste ordfører sige det – tvinge forskellige regelsæt igennem i daginstitutionerne.

Ministeren kan vel sagtens snakke med KL og sige: Det vil jeg ikke acceptere; jeg vil simpelt hen ikke have, at mandlige pædagoger har nogle særregler, hvorefter de som udgangspunkt bliver betragtet som pædofile og derfor ikke må skifte ble på børnene og heller ikke må smøre børnene ind i solcreme. Det kan ministeren jo kræve af KL. Hvorfor er det, at ministeren ikke gør det?

Kl. 17:45

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det ministeren.

Kl. 17:45

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold

(Manu Sareen):

Jeg har sådan set både holdt møde med KL og sagt det andre steder, og det tror jeg sagtens man kan finde i diverse aviscitater, at jeg ikke bryder mig om særregler for mænd. Men jeg anerkender også, at der er nogle ude i kommunernes institutioner, der har valgt at have nogle regler for at finde en balance i forhold til børnenes sikkerhed. Er jeg enig med dem? Ikke nødvendigvis. Synes jeg, at det er en god idé? Nej, det synes jeg ikke. Har jeg opfordret mænd til at tage sagen op i Ligebehandlingsnævnet? Ja, det har jeg. Og det synes jeg man skal gøre.

Kl. 17:46

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er der anden korte bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 17:46

Özlem Sara Cekic (SF):

Jamen det, jeg ikke forstår, går på, at ministeren tager et møde, nævner det her og udtaler sig i pressen og siger, at han er imod det. Det er fuldstændig, som vi andre ordførere gør; vi nævner også alle mulige ting i pressen, men vi har jo ikke den samme beføjelse, som ministeren har, til at ændre ting. Det er jo kun ministeren, der kan ændre ting. Det er jo derfor, han er minister, ovenikøbet ligestillingsminister. Altså, det må da være den fornemmeste opgave som ligestillingsminister at sikre ligestilling. Men i lige præcis det her tilfælde giver man med den ene hånd nogle penge til en pulje, der så skal sikre flere mandlige pædagoger, og med den anden accepterer man, at der er særregler, hvormed de bliver mistænkeliggjort. Jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor ministeren ikke siger: Det vil jeg bare have. Og hvad har det overhovedet med selvstyre at gøre?

Kl. 17:46

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det ministeren.

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Det var helt vildt. Det var hele tre ting, ordføreren ikke forstod. Jeg kan jo ikke gøre mig til herre over, hvad ordføreren ikke forstår eller forstår. Jeg lagde også mærke til det i forbindelse med talen, hvor der var alt det om procenterne, bestyrelserne osv. osv. Det kan jeg ikke gøre mig til herre over. Jeg kan have en holdning til det. Vi kan være uenige. Sådan er det. Det er der ikke på nogen som helst måde noget odijøst i. Og vi *er* uenige om mange ting, helt vildt mange ting.

Ordføreren vil have, at der mere eller mindre skal lovgives om alt. Det kan jeg på ingen måder nikke genkendende til. Jo, i ordførertalen blev der talt om, at hvis vi skal ændre, skal vi lovgive osv., hvorimod jeg siger: Prøv nu at tage det lidt roligt, prøv nu at trække vejret helt ned i maven. Når vi har lavet nogle ændringer, har vi lovgivet, men det kræver også holdningsændringer – det gjorde det også med den danske model – for det er også en vigtig del af det. Og det kan godt være, at ordføreren ikke kan lide det, men det er meget, meget vigtigt og en stor og vigtig del af ligestillingsarbejdet.

For at være helt konkret vil jeg gentage, at når det handler om mænd, (*Tredje næstformand* (Lone Loklindt): Ja tak!) har jeg været ude at sige, at det ikke er min kop te med særregler, men at det må være op til kommunerne selv. Det er det, der er det kommunale selvstyre. Undskyld, formand!

Kl. 17:48

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak. Så er der en kort bemærkning fra fru Pia Adelsteen.

Kl. 17:48

Pia Adelsteen (DF):

Den er meget kort. Jeg tror faktisk, at ministeren fik svaret på det her til sidst: at det ikke var ministerens kop te med særregler i forhold til mandlige pædagoger.

Men må jeg ikke bare sige, at den eneste årsag til, at jeg egentlig trykkede på knappen, var måden, ministeren svarede henholdsvis Venstres ordfører og Socialistisk Folkepartis ordfører på. For det var simpelt hen så arrogant, synes jeg. Det er helt i orden, at man er uenig, men jeg synes ikke, at man kan stå og fortælle andre mennesker i Folketingssalen, at de er helt hen i skoven, og det er faktisk sådan, jeg opfatter det, ministeren siger. Det var faktisk årsagen til, at jeg trykkede på knappen – og så for at få et svar på, om man synes, det er i orden med særregler for mandlige pædagoger eller ej, men det tror jeg lige at ministeren fik svaret på i de sidste 2 sekunder.

Kl. 17:49

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det ministeren.

Kl. 17:49

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold

(Manu Sareen):

Det skal på ingen måde opleves nedladende eller arrogant, men vi er uenige. Vi er uenige om, hvordan tilgangen til ligestilling skal være. Jeg synes ikke, at man kan lovgive sig ud af alt og så tænke, at man kan ændre verden på den måde. Det synes jeg ikke, og der er vi uenige. Jeg ved så ikke, hvad fru Pia Adelsteens holdning er, men jeg er uenig med SF. Jeg er også uenig med fru Fatma Øktem om tilgangen til ligestilling, meget uenig. Jeg er uenig med hensyn til 7-årsreglen, og jeg er også uenig vedrørende mange andre ting.

Med hensyn til mandlige med pædagoger vil jeg sige: Nej, det er ikke min kop te at have særregler for mandlige pædagoger. Jeg har utallige gange opfordret til, at man kan tage sagen op i Ligebehand-

lingsnævnet, og det mener jeg ærlig talt også man skal gøre, for det er måden at gøre det på.

Kl. 17:50

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det fru Pia Adelsteen for en anden kort bemærkning.

Kl. 17:50

Pia Adelsteen (DF):

Der er vel flere måder at håndtere det på, for ministeren kan jo også gøre noget ved det, selv om der er kommunalt selvstyre. Det har ministeren så fravalgt at gøre ved at sige, at man skal tage det op i Ligebehandlingsnævnet. Der kan vi så håbe det kommer op. Det synes jeg vil være en god idé.

Men så skal mit andet spørgsmål være: Kan kvinder ikke være pædofile?

Kl. 17:50

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ministeren.

Kl. 17:50

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold

(Manu Sareen):

Jo, det kan de sådan set sagtens. Kvinder kan sagtens lave overgreb på børn, men det er sådan set sagen uvedkommende lige nu. Det her handler om særregler for mænd, men det betyder ikke, at kvinder ikke kan være pædofile.

Mig bekendt har der kun været rejst sager, lad os bare sige de seneste 5-10 år om mænd og pædofili, når det handler om daginstitutioner. Jeg kender ikke til sager med kvinder – og det er sigtelser, jeg snakker om – hvor der er fældet dom. Det kan godt være, at der har været det, men det er ikke mig bekendt.

Kl. 17:51

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er sluttet.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

18) Forespørgsel nr. F 21:

Forespørgsel til beskæftigelsesministeren og ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold:

Vil ministrene redegøre for omfanget af overgreb i form af sexchikane på de danske arbejdspladser og for regeringens eksisterende og kommende initiativer med specifikt henblik på at komme sexchikane til livs og på at sikre en ordentlig indsats i de tilfælde, sexchikanen har fundet sted?

Af Özlem Sara Cekic (SF), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Holger K. Nielsen (SF).

(Anmeldelse 06.02.2015. Fremme 17.02.2015).

Kl. 17:51

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til torsdag den 26. marts.

Så er det først fru Özlem Sara Cekic for begrundelse.

Begrundelse

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg har indkaldt til den her forespørgselsdebat om sexchikane, om, hvordan vi kan bekæmpe den og hvordan vi kan forebygge den på arbejdsmarkedet. Det har jeg gjort, fordi jeg synes, det er et kæmpe-problem. Tal fra ministeriet viser, at det drejer sig om 70.000 mennesker. Det er næsten det dobbelte, tror jeg, af, hvor mange der er faldet ud af dagpengesystemet, bare for at sætte det sådan lidt i perspektiv. Jeg synes også i høj grad, at det handler om en kultur, der har udviklet sig i vores land, i forhold til hvad man kan tillade sig, og hvad man ikke kan tillade sig over for kvinder. For langt de fleste af dem, der bliver udsat for sexchikane, er kvinder. Jeg har indkaldt til den her forespørgselsdebat for at diskutere, hvad vi kan gøre fra Folketingets side.

Forud for den her forespørgselsdebat har der jo også været et samråd om sexchikane, hvor begge ministre har været til stede, både beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren, og hvor vi har prøvet at klargøre mange af de problemstillinger, der er i forhold til erstatningsniveauer, i forhold til at få rejst de her sager, i forhold til at få vidner til at fortælle om det, de har oplevet, men også i forhold til hvor svært det er for de her kvinder at rejse sagerne, for rent psykisk knækker mange af dem undervejs.

Grunden til, at vi så indkalder til debatten i dag, er, at vi rigtig gerne vil vide, hvad vi så gør nu. Nu har vi jo stillet en række spørgsmål og har fået en række svar. Nogle af spørgsmålene vil ministrene slet ikke forholde sig til, men vi har da trods alt fået en del svar. Og når man ser på de svar, der er, er der rigtig meget, der tyder på, at der er brug for en national handlingsplan. Der er brug for, at man fra Folketingets side nedsætter, det kunne være en tværministeriel arbejdsgruppe sammen med fagforeninger – jeg ved, at 3F har arbejdet meget intensivt med det her – og eksperter på området for at finde ud af, hvad vi så skulle putte af indhold i den her nationale handlingsplan for at kunne gå ind og gøre noget for at forebygge, men også bekæmpe sexchikane.

Men man skulle også kigge det lovgivningsmæssigt igennem. Er der nogle ting, der hindrer, at man rejser sagerne? Er der noget, vi kan gribe an på en anden måde? Det er derfor, at det, der ligesom er hele rammen om den her debat, er, hvad vi kan gøre her fra Folketingets side.

Derfor har vi også lavet en tekst til et forslag til vedtagelse, og jeg kan se, at det er SF og Enhedslisten, der bakker op om, at der skal være en handlingsplan, og jeg kan se, at regeringen så afviser det med deres egen tekst. Det skal jeg nok komme ind på senere, når jeg skal samle op på debatten. Jeg glæder mig til debatten, og jeg håber også, at vi i fællesskab på en eller anden måde kan rykke os lidt tættere sammen, for der er ingen tvivl om, at det her ikke bare er et problem for den enkelte. Det er også et samfundsproblem, når der er en kultur, der i den grad tillader sexchikane. Tak.

Kl. 17:55

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til fru Özlem Sara Cekic. Så er det først beskæftigelsesministeren for besvarelse.

Kl. 17:55

Besvarelse

Beskæftigelsesministeren (Henrik Dam Kristensen):

SF har bedt mig om at redegøre for omfanget af sexchikane på de danske arbejdspladser. SF har også bedt om en redegørelse for rege-

ringens eksisterende og kommende initiativer i forhold til at komme sexchikane til livs og sikre en ordentlig indsats i de tilfælde, hvor det har fundet sted.

Jeg vil selvfølgelig starte med at slå fast, at sexchikane på arbejdspladsen eller i det hele taget er uacceptabelt. Derfor er sexchikane også en del af det psykiske arbejdsmiljø, som er et af de prioriterede områder, når det gælder arbejdsmiljøindsatsen.

Lad mig først gøre rede for de regler, der gælder for seksuel chikane. Reglerne følger af arbejdsmiljøloven og er helt klare: Ingen ansatte må udsættes for seksuel chikane. Det er arbejdsgiverne, der har ansvaret for at sikre, at arbejdet på en arbejdsplads ikke medfører fysisk eller psykisk helbredsforringelse som følge af mobning eller seksuel chikane. Men det er også vigtigt, at kollegaer, arbejdsmiljørepræsentanter og selve virksomheden tager seksuel chikane alvorligt og klart tager afstand fra det.

Det er nødvendigt med en forståelse for, at det kan være svært at håndtere sexchikane. Det kræver både mod og åbenhed at tale om det. Vi ved alle, at det er nemmere at tale om f.eks. en maskine, der er afskærmet forkert. Derfor er det vigtigt, at der på virksomhederne bliver talt åbent om seksuel chikane, både for at forebygge, at det sker, og for at der er de redskaber, der skal til, hvis sexchikane opstår, og inden den eventuelt kommer til at eskalere.

Jeg kan oplyse, at Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø i perioden 2012-2020 hvert andet år gennemfører en stor undersøgelse af arbejdsmiljøet på de danske arbejdspladser. Undersøgelsen hedder »Arbejdsmiljø og helbred i Danmark 2012«. Den blev offentliggjort første gang i 2012 og er den største samlede forskningsbaserede undersøgelse om arbejdsmiljø i Danmark. Faktisk er der hele 16.300 beskæftigede personer, der har svaret.

Der foreligger ikke en endelig opgørelse af undersøgelsen for 2014, men de første indikationer tyder på, at omfanget af seksuel chikane er det samme som sidste gang, og det vil sige ca. 3 pct. Undersøgelser har gennem mere end 10 år vist, at omfanget af lønmodtagere, der oplever en uønsket seksuel opmærksomhed på arbejdspladsen, faktisk ligger rimelig konstant omkring de 3 pct. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi skal acceptere et tal på 3 pct. Derfor har regeringen også sat en række initiativer i værk, og lad mig kort opridse, hvad regeringen allerede har gjort.

For det første blev der i 2011 indgået en bred politisk aftale på arbejdsmiljøområdet med de såkaldte 2020-strategier. Psykisk arbejdsmiljø, herunder seksuel chikane, er helt grundlæggende et prioriteret område i de strategier og dermed også i arbejdsmiljøindsatsen frem mod 2020. Psykisk arbejdsmiljø er højt prioriteret i Arbejdstilsynets tilsynsindsats ude på de enkelte arbejdspladser.

For det andet gennemfører Arbejdstilsynet en tilsynsindsats med fokus på netop psykisk arbejdsmiljø.

For det tredje har Arbejdstilsynet oprettet en hotline om mobning og seksuel chikane, som alle kan ringe til for at få vejledning i at forebygge, men også håndtere seksuel chikane, hvis den opstår.

Endelig er der etableret en nemmere klageadgang for mobning og seksuel chikane, så man via Arbejdstilsynets hjemmeside let kan indsende en klage, der derefter bliver behandlet anonymt.

Hvad gør Arbejdstilsynet så på tilsynsbesøgene? Psykisk arbejdsmiljø og altså også seksuel chikane er i fokus på størstedelen af Arbejdstilsynets tilsynsbesøg. Konstatere Arbejdstilsynet, at der er problemer med seksuel chikane, afgiver tilsynet et påbud til virksomheden om at forebygge den seksuelle chikane. Påbud om forebyggelse af sexchikane vil altid være ledsaget af et såkaldt rådgivningstilbud. Det betyder, at virksomheden har pligt til at bruge en autoriseret arbejdsmiljørådgiver til at bistå med at løse og også forebygge problemerne. Der er altså tale om et ganske grundigt opfølgingsarbejde. Derudover udløser rådgivningspåbuddet en rød smiley til virksomheden på Arbejdstilsynets hjemmeside. Det er jeg glad

ved, for det signalerer, at der er tale om et ganske alvorligt arbejdsmiljøproblem.

Jeg tror på, at det er tiltag, der kan hjælpe, og hvis der skulle opstå en situation med seksuel chikane, at vi kan forstærke og fortsætte den indsats.

Kl. 18:00

SF har også bedt mig om at redegøre for, hvad regeringen vil gøre fremadrettet.

Jeg er meget glad for, at vi sammen med SF og Enhedslisten i finanslovsaftalen for 2015 har afsat 77 mio. kr. til at fastholde Arbejdstilsynets bevillingsniveau i 2016. Det betyder bl.a., at Arbejdstilsynet kan fortsætte med en tilsynsindsats med fokus på psykisk arbejdsmiljø, der jo så også omfatter den seksuelle chikane.

Jeg vil nævne, at Arbejdstilsynets forskningsfond i 2014 har bevilget penge til et projekt, der skal forebygge og håndtere seksuel chikane på omsorgsområdet. Projektet går ud på at udvikle metoder, der kan hjælpe arbejdspladserne inden for omsorg med at forebygge og håndtere seksuel chikane udøvet af klienter. Det er et projekt, der løber over 3 år.

Lovforslaget om forebyggelse af vold, trusler og chikane er nu vedtaget og trådte i kraft den 1. februar 2015, og jeg har derfor bedt Arbejdstilsynet i samarbejdet med arbejdsmarkedets parter om at udarbejde en bekendtgørelse. Der vil også blive udarbejdet vejledningsmateriale, der forklarer, hvordan reglerne så rent faktisk skal forstås.

Endelig vil jeg nævne, at regeringen for mindre end en måned siden har indgået en aftale med SF og Enhedslisten om en indsats mod seksuel chikane. Der er afsat 2 mio. kr. Vi er enige om, at oplysningsindsatsen kan hjælpe til med at forebygge, at problemerne rent faktisk vokser.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at der ikke skal herske tvivl om, at regeringen tager sin opgave særdeles alvorligt, når det kommer til at forebygge, men også følge op på seksuel chikane på arbejdspladsen. Som jeg startede med at sige: Det er ikke acceptabelt. Vi skal gøre, hvad vi kan, for at bekæmpe det.

Kl. 18:02

Tredje næstformand (Lone Lokindt):

Tak til beskæftigelsesministeren. Der er ikke nogen korte bemærkninger til beskæftigelsesministeren – det kan man jo heller ikke få nu. Så er det ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold. Værsgo.

Kl. 18:02

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sørensen):

Tak for det. Korte bemærkninger kommer først i anden runde.

Jeg kan selvfølgelig også – ikke overraskende – tilslutte mig beskæftigelsesministerens ord om, at seksuel chikane er fuldstændig og aldeles uacceptabelt, og derfor er jeg sådan set også rigtig glad for, at regeringen har fokus på problemet, og for de initiativer, som beskæftigelsesministeren netop har fremlagt.

Som ligestillingsminister ser jeg helt klart også seksuel chikane som en vigtig del af ligestillingsdagsordenen. For det første er det oftere kvinder end mænd, der bliver udsat for chikane på arbejdspladsen, og for det andet er det typisk dem i kvindefag som f.eks. SOSU-medarbejdere og sygeplejersker, der er hårdest ramt. Det fremgår også af den undersøgelse, som beskæftigelsesministeren refererede til, nemlig den om arbejdsmiljø og helbred.

Det er fuldstændig uacceptabelt, hvis seksuel chikane betyder, at mænd og kvinder ikke har samme vilkår på deres arbejdsplads. Det er ikke okay at have en tone eller en omgangsform, hvor kvinder eller mænd gøres til grin eller nedgøres på grund af deres køn. Vi har en af verdens allerhøjeste andele af kvinder på arbejdsmarkedet, og

det er fuldstændig centralt, at begge køn deltager både på arbejdsmarkedet og sådan set også i samfundet generelt.

Derfor er det vigtigt at have fokus på, at seksuel chikane ikke kun finder sted på arbejdspladserne. Seksuel chikane og hverdagssexisme foregår også i det offentlige rum, hvor især kvinder bliver chikaneret og trues. Det er som sagt ikke acceptabelt og kan ende med at begrænse kvinders muligheder for netop at deltage i samfundet og i debatten og i yderste konsekvens i demokratiet. Det handler i vid udstrækning om den måde, vi omgås, om holdninger og gensidig respekt. Vi har også alle sammen en pligt til at sige fra både på jobbet og selvfølgelig også i det offentlige rum, hvis vi oplever eller er vidne til sexchikane.

Ud over de konkrete ting på arbejdsmarkedet, som vi lige har hørt om, vil jeg også igangsætte en undersøgelse af, hvordan man kan sætte ind over for relevante målgrupper for netop at stoppe hverdagssexisme og sexchikane i det offentlige rum. Målet med indsatsen bliver at skabe øget opmærksomhed på problemet, og i øjeblikket er der fokus på hverdagssexisme i den offentlige debat, og lige præcis det her momentum skal vi bibeholde.

Derfor sætter jeg også i år som formand for Nordisk Ministerråds ligestillingsministre fokus på ligestilling i det offentlige rum, hvilket jeg også nævnte i min foregående tale. Her skal vi konkret drøfte, hvordan vi kan bidrage til, at kvinder og mænd får lige muligheder for at deltage i det offentlige rum.

Jeg har også sammen med den britiske ligestillingsminister netop sat hadefulde ytringer på nettet og de sociale medier til debat på den globale dagsorden i forbindelse med et fælles panel på en FN-konference i New York. Det er nemlig også en dagsorden, der har internationalt fokus. Det kunne vi også helt klart mærke med de tilbagemeldinger, der netop også kom fra den konference.

Øget opmærksomhed er med til at skabe bevidsthed om, at det er i orden at markere sine grænser og sige fra både på arbejdspladsen og i hverdagen. Vi har også tidligere set, hvordan kampagner og debatter bidrager til at ændre holdninger og adfærd, f.eks. er vold i hjemmet i dag ikke et privat problem, men sådan set også et samfundsanliggende, som vi alle sammen har et ansvar for at være med til at sætte en stopper for og selvfølgelig også at sige fra over for, hvis vi er vidne til det. Nu er tiden sådan set kommet til, at der også siges fra over for hverdagssexisme og sexchikane.

Jeg vil til sidst her gentage, at seksuel chikane er fuldstændig uacceptabelt, og regeringen tager i den grad problemet alvorligt med konkrete initiativer. Derudover er det vigtigt, at vi alle, både på arbejdspladsen og i hverdagen, netop er opmærksom på at sige fra, som jeg har nævnt tidligere. Det er nemlig, fordi vi kun i fællesskab kan løfte den her dagsorden. Tak for ordet.

Kl. 18:06

Tredje næstformand (Lone Lokindt):

Tak til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold. Dernæst er det ordføreren for forespørgerne, fru Özlem Sara Cecik. Og så starter forhandlingen.

Kl. 18:07

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Özlem Sara Cecik (SF):

Tak. De hjemmesider, hvor man prøver at samle de her oplevelser i forhold til sexchikane, som folk har, er virkelig, virkelig rystende læsning. Mange af de her mennesker, der bliver udsat for sexchikane, fortæller om, hvordan chikanen har stået på i årevis; hvordan de har prøvet at sige fra, men der har været en masse mennesker omkring dem, som ikke har hjulpet dem, så de har stået fuldstændig ale-

ne i den situation, og mange af dem er også endt med faktisk at blive meget, meget syge af det.

Jeg vil gerne herfra starte med først og fremmest at sige tusind tak til de fagforeninger, især 3F, som benhårdt kæmper en kamp for at sætte det her på dagsordenen. Uden deres stemme og uden deres indsats i forhold til den her problemstilling på arbejdsmarkedet tror jeg faktisk heller ikke at det her var blevet sat på dagsordenen.

Vi kan se på, hvordan det står til i forhold til omfanget af sexchikane. Jeg sagde før 70.000, men det vil jeg faktisk gerne rette. I forhold til arbejdsmiljøundersøgelsen er det 3 pct., der har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen inden for de sidste 12 måneder. Det svarer til 60.000 mennesker og ikke 70.000, som jeg sagde. Det rammer oftest dem, der arbejder i servicebranchen, SOSU-assistenten, sygeplejersker, fysioterapeuter, ergoterapeuter og specialpædagoger, og det rammer især yngre kvinder. Ifølge en undersøgelse, som blev lavet i EU, har 26-37 pct. af danske kvinder været udsat for sexchikane. Det skal lige siges, at det er uden for arbejdstiden. Det er det højeste tal i EU.

Fagbladet 3F undersøgte det og kom frem til, at 20 pct. af de kvindelige medarbejdere har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed på arbejdspladsen, men kun 9 pct. har klaget.

Når man kigger på den arbejdsmarkedsundersøgelse, der er blevet lavet, og tallet ligesom i alt siger, hvor omfattende det her problem er i forhold til 60.000 mennesker, så bliver der jo nævnt en masse ting fra ministerierne. Så bliver det nævnt, er der en hotline, og at der er et tilsyn, og at man kan lave det ene og det andet. Men når man så dykker ned i tallene, kan man se, at der til den hotline, som skal tage imod alle de her sager, er 1-2 opkald om ugen. 1-2 opkald om ugen, maks. 50-100 om året. Jeg vil bare lige minde om, at tallet var 60.000 mennesker, der blev udsat for sexchikane på arbejdsmarkedet. Og når man så kigger på, hvordan det står til i forhold til retssager, der ender med en dom, kan man også se, at det jo først og fremmest er meget svært at opføre det. Det er jo også et problem i sig selv, for den måde man registrerer på er der i sig selv et problem med, og i mange af sagerne indgår man også forlig. Men ifølge 3F's optælling er tallet gennemsnitligt 3-4 årligt. Tallet var på 60.000, der blev udsat for sexchikane på arbejdsmarkedet.

Der har kun været én sag ved Ligebehandlingsnævnet om sexchikane, og det er, fordi Ligebehandlingsnævnet er indrettet på den måde, at de ikke afhører vidner. Så der har vi også det andet problem. Gennemsnitligt tager det ca. 2 år at få en sag igennem, 2 år. Og når man ser på, hvordan det står til i forhold til anerkendelse som en arbejdsskade, så er der ti sager årligt.

Når man lægger alle de her ting sammen, skal man jo ikke være professor for at kunne regne ud i forhold til de her 60.000 mennesker, der bliver udsat for sexchikane på arbejdsmarkedet, at dem, der får hjælp, dem, der klager, dem, der får erstatning, er et minimalt antal. Derfor er der i den grad brug for, at vi ligesom siger her fra Folketingets side, at hvis vi reelt mener, at det er et kæmpe problem – og det hører jeg ministrene sige – også skal sætte noget handling bag.

Det er fuldstændig rigtigt, at vi har lagt 2 mio. kr. sammen i en pulje til, at man skal lave nogle konferencer og nogle pjecer og sådan noget. Men vi er også nødt til at kigge på, hvem det er, der har ansvaret for sexchikane. Jeg har hørt flere jurister snakke om, at der skal gøres et objektivt ansvar gældende. Det vil sige, at man ikke kun kan gå efter den pågældende, der har lavet sexchikane, men også efter den pågældende arbejdsplads, så man også på den måde kan lave et ordentligt tilsyn. Det er én måde. I forhold til bevisbyrden er der rigtig mange af dem, der arbejder med den her problemstilling, som siger, at det er rigtig, rigtig svært at løfte bevisbyrden, for nu skal man også komme med lægeerklæringer og vidneudsagn og alle de her ting. Og så er der erstatningsniveauerne, som ministeren på

samrådet sagde lå på 40.000 kr. Det gør de faktisk ikke. De ligger ikke på 40.000 kr. Gennemsnitligt ligger de på 25.000 kr.

Derfor har jeg indkaldt til det her i håb om, at vi i det mindste kunne lave en beslutning i fællesskab om, at vi gerne vil have en handlingsplan, og så kan vi jo prøve at lægge frem, hvad sådan en handlingsplan kunne indeholde. Der har jeg nævnt noget i forhold til erstatninger, i forhold til lovgivning, i forhold til bevisbyrder og en række andre ting. Så jeg håber på det og glæder mig til at høre debatten, og jeg håber selvfølgelig, at vi bliver enige. Det ville være det bedste resultat.

Kl. 18:12

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så skal jeg lige minde ordføreren om at læse forslaget til vedtagelse op.

Kl. 18:13

(Ordfører for forespørgerne)

Özlem Sara Cekic (SF):

Ja, det læser jeg lige op:

Forslag til vedtagelse

»Folketingets partier er enige om, at alle skal kunne gå på arbejde uden at blive udsat for sexchikane.

Med henblik på at komme sexchikane til livs og finde de mest effektive midler til at forebygge og bekæmpe sexchikane, er der behov for at kende omfanget og karakteren af den sexchikane, som danske arbejdstagere udsættes for.

Et første skridt har regeringen taget med en aftale med Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten om at afsætte 2 mio. kr. fra Forebyggelsesfonden til at oplyse arbejdspladserne om sexchikane.

På denne baggrund opfordrer Folketinget regeringen til at iværksætte en kortlægning af sexchikane på det danske arbejdsmarked med henblik på inden udgangen af 2015 at fremlægge en handlingsplan til forebyggelse og bekæmpelse af sexchikane. Folketinget opfordrer regeringen til at lade erstatningsniveauet i retssager om sexchikane og anerkendelse af sexchikane som arbejdsskader indgå i kortlægningen og handlingsplanen.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 36).

Det er meget beskedne krav.

Kl. 18:13

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så skal jeg bare lige spørge, om det er rigtig forstået, at det er på vegne af både SF og Enhedslisten. (*Özlem Sara Cekic (SF):* Ja). Tak til ordføreren.

Så går vi over til næste taler i rækken, hr. Peter Juel Jensen som ordfører for Venstre.

Kl. 18:14

(Ordfører)

Peter Juel Jensen (V):

Tak. Jeg vil gerne starte med at kvittere for, at denne forespørgsel er rejst. Og lad mig sige med det samme: Der er ikke nogen, der skal blive syge af at gå på arbejde. Lovgivningen er klar: Arbejdsmiljøet skal være i orden, og det gælder både det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø.

I sidste uge havde vi en debat her i Folketingssalen om arbejdsmiljø, og vi kunne i fællesskab konstatere, at målsætningerne for 2020-strategien holder. Selvfølgelig ser vi alle gerne, at ingen bliver syge af at gå på arbejde, men vi må desværre også konstatere, at vi ikke er i mål endnu, men rammerne er lagt. Målene er ambitiøse og forpligtiger alle, der har mulighed for være med til at sikre et bedre arbejdsmiljø.

Udfordringen, vi behandler i dag, kommer ind under kategorien mobning og seksuel chikane, og lad mig slå fast, at disse to kategorier i høj grad påvirker det psykiske arbejdsmiljø. Det, som måske kan være ment som en joke eller en kæk bemærkning, kan have fatale konsekvenser, og det skal vi ikke acceptere.

Regeringen har fremsat et forslag til vedtagelse, og det bakker vi op om i Venstre. Min socialdemokratiske kollega vil senere i debatten fremsætte forslaget til vedtagelse. Tak.

Kl. 18:15

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak. Så er der et par korte bemærkninger. Den første bemærkning er fra hr. Jørgen Arbo-Bæhr fra Enhedslisten.

Kl. 18:15

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Tak for ordførertalen. Det, der undrer mig rigtig meget, er, at hr. Peter Juel Jensen siger, at det går fremad for målsætningerne for arbejdsmiljøet. Men nu snakker vi om seksuel chikane; det er en del af det psykiske arbejdsmiljø, og det psykiske arbejdsmiljø er gået den forkerte vej.

Hvad mener hr. Peter Juel Jensen det betyder, når vi snakker om målsætningen for 2020, hvor der skal skæres ned med 20 pct. på de psykisk overbelastede? Så er det underligt, at det går i den modsatte retning.

Jeg vil gerne høre, hvad ordføreren vil svare på det.

Kl. 18:16

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:16

Peter Juel Jensen (V):

Altså, de tal, som vi debatterede i sidste uge her i Folketingssalen, viste en lille stigning, det er korrekt; men der er jo også iværksat en del initiativer siden da, og derfor havde vi da i sidste uge en fælles forståelse om, at vi var på rette vej.

Kl. 18:16

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 18:16

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Der er kommet nye ting frem, når vi snakker om det psykiske arbejdsmiljø og seksuel chikane. Hvad er det for nogle nye ting, der er kommet frem, siden vi forhandlede forespørgslen om arbejdsmiljøet?

Kl. 18:17

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:17

Peter Juel Jensen (V):

Jamen det fremgik jo af debatten i sidste uge, at der var iværksat nogle initiativer. Der var også kommet mere opmærksomhed omkring det. Der var nogle BAR'er, der var involveret i at skulle lave noget materiale osv., og det var de ting, som vi i fællesskab i sidste uge var enige om var en måde til at sikre, at vi fik færre psykiske arbejdsskader i fremtiden.

Så sidder vi også i øjeblikket og forhandler en ny strategi for arbejdsmiljøet, og der kommer det her altså også til at spille en væsentlig rolle. Så alt i alt var vi jo fortrøstningsfulde i sidste uge.

Jeg er enig med ordføreren i, at det her ikke er godt nok, men lad os nu se, om de her initiativer, som vi i fællesskab sætter i søen, ikke

kan være med til at dæmme op for de problemer, som vi behandler her i dag.

Kl. 18:17

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak. Så er der en kort bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:17

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg kunne godt tænke mig lige at høre ordføreren om noget. Ordføreren nævner nogle forhandlinger, og at Enhedslisten og SF har fået 2 mio. kr. i en anden forhandling. Og der er sådan lidt uklarhed over, om det nu også indeholder sexchikane eller ej, og blandt de initiativer, der bliver nævnt, er der f.eks. en hotline, som tager et-to opkald om ugen. Det vil jeg heller ikke kalde for et succeskriterium, men det kan godt være, at det er det for Venstre.

Jeg kunne godt tænke mig at høre: Hvorfor er det sådan en dårlig idé at have en handlingsplan, hvor man samler de her initiativer? Hvorfor er det, at Venstre har noget imod det? Hvorfor er det en dårlig idé?

Kl. 18:18

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:18

Peter Juel Jensen (V):

Jeg har ikke sagt, at det er en dårlig idé. Og jeg er da utrolig ked af, at ordførerens parti ikke er en del af de arbejdsmiljøforhandlinger, der pågår i øjeblikket. Der sidder vi jo og taler om både det fysiske arbejdsmiljø, men også det psykiske, som det her kommer ind under. Så det kunne måske være, at ordføreren skulle melde sig ind i forhandlingerne og så tage den derfra – for det er der jo faktisk et bredt flertal i Folketinget som er enige om. Og vi er opsatte på, at vi i Danmark får det bedst mulige arbejdsmiljø.

Kl. 18:19

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:19

Özlem Sara Cekic (SF):

Der er nogle andre grunde til, at vi og Enhedslisten ikke er med. Men jeg kunne godt tænke mig lige at høre: Betyder det så, at ordføreren mener, at i det forhandlingsrum, de er i, tænker man over, hvordan man kan lave en handlingsplan, hvor man samler initiativerne? For det lyder jo ret positivt, hvis det er det, man er i gang med.

Hvad er det, man gerne vil, ud over at man nævner det i en sætning og siger, at vi også lige skal huske sexchikane? Er der nogle helt konkrete ting? Tænker man: Vi er nødt til at kigge på erstatningsniveauer, praksis ved domstolene, bevisbyrde, længden af de her retssager? Gør man det? Eller hvad er det for nogle tanker, man gør sig?

Kl. 18:19

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:19

Peter Juel Jensen (V):

Ja, se, det havde ordføreren jo haft en mulighed for at vide, hvis ordføreren ville melde sig ind i forhandlingerne og tage et ansvar. Det, som jeg har store forventninger til, er, at vi i langt højere grad får indarbejdet parterne. For vi har jo lavet en lov herinde, der siger, at det psykiske arbejdsmiljø skal være i orden. Vi har lavet en lov her-

inde, der gør, at der er opmærksomhed om arbejdsmiljøet generelt, og ansvaret er meget, meget klart.

Det, som jeg har store forventninger til, er, at vi i langt højere grad involverer parterne, altså sikrer os, at parterne har en mulighed for at være med til at sikre, at arbejdsmiljøet bliver bedre. BAR'erne får en mere fremtrædende rolle. Og så vil jeg ikke løfte sløret yderligere for de forhandlinger, som pågår i øjeblikket. Jeg synes bare, det er brandærgerligt, at man kan tage sådan en sag her ind i Folketings-salen, men når vi så sidder og forhandler og skal tage ansvar, er ordførerens parti væk.

Kl. 18:20

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren for Venstre. Den næste taler er hr. Jacob Lund fra Socialdemokraterne.

Kl. 18:21

(Ordfører)

Jacob Lund (S):

Tak for ordet. Jeg skal indlede med at gøre opmærksom på, at ud over at jeg naturligvis taler på vegne af Socialdemokraternes ordfører, gør jeg det også på vegne af den radikale ordfører.

Jeg vil starte med at kvittere for, at SF har sat fokus på et meget vigtigt emne, og lad mig gøre det helt tydeligt: Sexchikane på arbejdspladsen er fuldstændig uacceptabelt. I Danmark har vi en tradition for et godt arbejdsmiljø, og det skal vi holde fast i og udbygge. Vi skal nemlig kunne gå trygt på arbejde hver dag. Derfor skal vi også her på Christiansborg, hvor vi har et politisk ansvar for at forhindre sexchikane, tage os af spørgsmålet. Og uden for disse mure, skal vi alle – både kollegaer og arbejdsgivere – tage et medansvar og tage afstand fra sexchikane.

Jeg synes egentlig, at ministeren har gjort meget fint rede for både omfanget af og reglerne for området, og her synes jeg det er vigtigt at bemærke, at seksuel chikane naturligvis er strafbart, og at det selvfølgelig skal fortsætte med at være sådan.

Regeringen har generelt et stærkt fokus på arbejdsmiljøområdet, og psykisk arbejdsmiljø har været en del af arbejdet, bl.a. i forbindelse med 2020-strategien. Og det er rigtig vigtigt.

Socialdemokraterne vil gerne være med til at sætte fokus på et godt psykisk arbejdsmiljø, og at det er nødvendigt for en god arbejdsplads. Ministeren har desuden også gjort rede for en række af de initiativer, som regeringen har sat i verden for netop at sikre et bedre psykisk arbejdsmiljø, og her synes jeg jo det er vigtigt at bemærke, at vi her i salen for kort tid siden har vedtaget et lovforslag om forebyggelse af vold, trusler og chikane uden for arbejdstiden.

Det er ikke nødvendigvis et nemt emne at tage fat i på en arbejdsplads, hvor der er seksuel chikane, og derfor er det også rigtig godt at kunne være med til at nedbryde tabuer og give nogle redskaber til at håndtere problemerne med seksuel chikane på en arbejdsplads på en ordentlig måde. Herudover må vi også kvittere for, at der sker en løbende indsats i forhold til seksuel chikane på arbejdspladsen med en omfattende oplysningskampagne, konferencer og diverse vejledningsmateriale.

Som socialdemokrat ligger det mig meget, meget stærkt på sinde, at danske arbejdere har ordentlige arbejdsforhold og herunder et ordentligt arbejdsmiljø. Derfor er seksuel chikane på danske arbejdspladser naturligvis helt uacceptabelt, som jeg sagde i indledningen. Det må og skal vi holde fast i fremover, og vi skal løbende holde øje med udviklingen på området.

På den baggrund skal jeg på vegne af Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, De Konservative og Radikale Venstre læse følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder, at det skal være trygt, sikkert og sundt at gå på arbejde. Reglerne for arbejdsmiljø er klare, og ingen ansatte må udsættes for seksuel chikane.

Et flertal af Folketingets partier, altså V, S, DF, KF og RV, blev i 2011 enige om en strategi for arbejdsmiljøindsatsen frem til 2020. Et af de prioriterede områder i strategien er psykisk arbejdsmiljø, herunder seksuel chikane.

Folketinget noterer sig, at

- der er taget en række initiativer for et forbedret psykisk arbejdsmiljø, herunder forebyggelse af seksuel chikane, f.eks. er der vedtaget en ændring af arbejdsmiljøloven om at forebygge arbejdsrelateret vold, trusler og chikane uden for arbejdstiden, Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser rettet mod psykisk arbejdsmiljø er forlænget, og der er oprettet en hotline om mobning og seksuel chikane
- Beskæftigelsesministeriet følger udviklingen i andelen af kvinder og mænd, der udsættes for seksuel chikane på arbejdspladsen, og at
- Socialministeriet vil generelt sætte fokus på seksuel chikane i det offentlige rum.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 34).

Kl. 18:25

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning fra hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 18:25

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Først tak til ordføreren. Jeg hører jo, at Socialdemokratiet har lavet en 2020-målsætning sammen med den tidligere regering og sammen med De Radikale. Jeg vil bare spørge, hvad man har gjort for at kunne opfylde målsætningen for 2020-planen, når vi snakker om seksuel chikane.

Kl. 18:25

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:25

Jacob Lund (S):

Jeg skal så indrømme, at jeg jo ikke er den, der har siddet og forhandlet det her og deltaget i det arbejde og været en del af det. Jeg er lidt afløser i forhold til det arbejde, der er blevet lavet, så jeg må indrømme, at jeg ikke kender selve strategien til bunds. Så jeg må undskyldte, at jeg ikke kan svare fyldestgørende på spørgsmålet.

Kl. 18:25

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Hr. Jørgen Arbo-Bæhr.

Kl. 18:25

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

I forlængelse af det og i forbindelse med 2020-planen vil jeg sige, at indtil videre er det gået den forkerte vej med det psykiske arbejdsmiljø. Kunne ordføreren ikke sige noget om, hvorfor man ikke vil være med til at lave en handleplan, når det drejer sig om seksuel chikane?

Kl. 18:26

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:26

Jacob Lund (S):

Vi vil sådan set også gerne være med til at lave en handleplan. Vi har sådan set lavet en handleplan i den strategi, der ligger, som jeg

har opfattet det i hvert fald. Jeg synes jo, at vi skal følge den, og det er vi en stor gruppe mennesker der har arbejdet sammen om. Så vi følger det arbejde, der er sat i værk på området.

Kl. 18:26

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er der en kort bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:26

Özlem Sara Cekic (SF):

Det er lidt interessant, for ordføreren starter med at sige, at han ikke kan svare fyldestgørende i forhold til 2020-planen, da ordføreren for Enhedslisten spørger, hvad man har gjort for at opnå det. Det kender han ikke til, for det har han ikke forhandlet. Bagefter siger ordføreren for Socialdemokraterne: Jamen jeg opfatter det som en handlingsplan.

Det er ikke en handlingsplan, og det er det, vi diskuterer i dag. Vi diskuterer, om der skal være en handlingsplan i forhold til sexchikane. Og det, regeringen har lavet i forhold til 2020-planen, er ikke en handlingsplan. Det er der, den store forskel er, altså om man skal gå ind og sige: Vi skal prøve at samle diverse problemstillinger for at kunne komme med et oplæg til, hvordan en handlingsplan kunne se ud.

Det er helt bevidst, at vi ikke har lagt indhold i, at vi ikke har sagt, at det skal være det og det og det. Jeg har nævnt nogle af elementerne i min tale, men det er faktisk fuldstændig op til regeringen at beslutte og sige: En handlingsplan kunne indeholde nogle juridiske ting og noget i forhold til erstatning og noget i forhold til vidner. Det kunne man gøre, og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge: Hvorfor vil man ikke have en handlingsplan?

Kl. 18:27

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:27

Jacob Lund (S):

Men vi følger jo den strategi, der er. Der er løbende forhandlinger i forligskredsen om det her, og der er SF og Enhedslisten jo absolut velkomne til at deltage, hvis de har lyst til at tage det medansvar, der ligger i det arbejde.

Kl. 18:28

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:28

Özlem Sara Cekic (SF):

Nu kunne jeg godt tænke mig at høre, om Socialdemokraterne selv tager et ansvar. Det er derfor, jeg stiller spørgsmålet. Nu er I med i de der forhandlinger, og så vil jeg gerne høre: Er det noget, som Socialdemokraterne vil foreslå til de forhandlinger, nemlig at man gerne vil have en handlingsplan? Så kunne man jo få hele æren selv. Det er jeg fuldstændig ligeglad med, bare der bliver lavet en handlingsplan, så derfor vil jeg spørge: Er det noget, Socialdemokraterne kæmper for i forhandlingerne? Er det en del af oplægget fra regeringen? Vil man gerne have en handlingsplan, eller vil man ikke have en handlingsplan?

Kl. 18:28

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:28

Jacob Lund (S):

Der i hvert fald én ting, der er sikker: Vi vil gerne forhindre seksuel chikane under alle omstændigheder på alle mulige måder. Vi skal have sikret et godt arbejdsmiljø for alle de lønmodtagere, der er på arbejdsmarkedet, både inden for og uden for arbejdstiden. Og seksuel chikane er ikke acceptabelt under nogen omstændigheder. Ét tilfælde er ét for meget, og det er hele vores holdning til det her. Det er helt sikkert.

Kl. 18:28

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren. Så er det fru Pia Adelsteen som ordfører for Dansk Folkeparti.

Kl. 18:29

(Ordfører)

Pia Adelsteen (DF):

Tak for det. Og også tak til Socialistisk Folkeparti for at rejse den her forespørgselsdebat, for jeg synes faktisk, at det er et vigtigt emne. Jeg er også blevet kontaktet af 3F, som har kørt nogle indlæg om seksuel chikane, og jeg skal da indrømme, at jeg lige til at starte med tænkte: Helt ærligt! Altså, hvordan er det nu det er – hvis man nu er sådan lidt kæk og lidt kvik i bemærkningen, plejer man at sige, at når folk er over 40, er det et personalegode. I må gerne grine her, for det var en joke.

Men når man så begynder at tænke nærmere over, hvad seksuel chikane er, så synes jeg også, at det er vigtigt at tage det meget alvorligt, for jeg tror, at dem, der er udsat for det, har det meget skidt. Jeg tror faktisk ikke, at det er særlig rart, og jeg skal ærligt indrømme, at der også er nogle ting, som jeg er blevet meget mere opmærksom på, i og med at vi debatterer det, for hvad er seksuel chikane? Hvad er det egentlig? Nu er det jo ikke en hemmelighed, at jeg for et halvt års tid siden giftede mig med et andet folketingsmedlem, hr. Kim Christiansen. Hvordan kan det være, at når vi går rundt i Folketinget, er der mange, der, når vi siger goddag, også helst lige skal lægge en hånd på min skulder og lige skal forklare, hvordan tingene står til – og nu bevæger jeg min hånd – hvorimod der ikke er nogen, der gør det ved min mand. Hvad er det? Er jeg specielt meget dummere end ham? Skal jeg have tingene forklaret på en anden måde? Hvad er det?

Nu er det sådan en lille smule personligt, hvad jeg kommer med, men jeg synes faktisk, det er noget, man skal tænke over, når vi sådan bevæger os rundt, for seksuel chikane kan være så mange ting for de forskellige personer. Jeg plejer godt at kunne vippe folk af pinden, hvis jeg synes, tingene bliver for meget, men jeg synes, at det er værd at tænke over, for der er måske nogle, der ikke har det i sig at kunne sige nej eller synes, at hvis de siger nej, bliver de også betragtet som sippede, eller hvad man nu skal kalde det.

Så jeg tror, at dem, der oplever seksuel chikane, har det rigtig skidt. Det er også derfor, det er vigtigt, at vi, når vi taler om arbejdsmiljø, når vi taler om folk, der går ude på arbejdspladserne og oplever de her ting, så også hjælper dem til at kunne sige fra og hjælper dem til at kunne lære at håndtere problemet. Jeg tror, det er ganske vanskeligt at lovgive sig ud af det, for at lovgive om, hvordan folk skal gebærde sig over for hinanden, er meget vanskeligt. Det er et spørgsmål om pli, det er et spørgsmål om, hvordan vi opfører os over for hinanden og også nogle gange et spørgsmål om at forstå hinandens signaler. For det er jo lige så vigtigt, at man forstår: Hertil og ikke længere. Det er da også vigtigt. Og det er jo netop det, man skal gøre, når man skal håndtere seksuel chikane.

Jeg synes, det er godt, at Dansk Folkeparti er en del af den aftale, der ligger om psykisk arbejdsmiljø. Jeg synes, det er vigtigt at gøre noget ved det, og jeg synes, det er vigtigt at prøve at få de her 3 pct.,

som det har været i mange år, længere ned. Det er vigtigt. Men jeg synes også, det er godt at få sat fokus på det her fra talerstolen, for jeg tror, at vi er mange, som egentlig ikke har tænkt specielt meget over det. Vi har fået en krammekultur i Danmark, kan man sige, om ikke andet. Vi krammer stort set gud og hvermand, men det er da ikke sikkert, at alle bryder sig om det. Vi tager det bare for givet. Og hvis man ikke gør det, er man lidt underlig. Det er faktisk lidt mærkeligt at tænke på.

Så ja, jeg ved næsten ikke, hvad jeg mere skal sige. Jeg synes, det er godt, at Socialistisk Folkeparti har taget den her forespørgsel frem, jeg synes, det er godt, at vi får debatteret det. Jeg håber meget på, at man ved at få sat fokus på det, ved at kigge noget mere på det og måske også få lavet en handlingsplan om det, kan få gjort noget ved seksuel chikane, for jeg mener faktisk ikke, at det er i orden overhovedet.

Kl. 18:33

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak. Så der er en kort bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:33

Özlem Sara Cekic (SF):

Det er godt, at ordføreren siger, at det er en joke, at det kan være et personalegode, når man over 40, for jeg stod og tænkte, om man skal græde eller man skal grine over sådan en bemærkning, når man snakker om sexchikane.

Det handler jo ikke om, at man bliver krammet. Vi snakker om mennesker, der dag efter dag bliver udsat for et verbalt overgreb, og om mennesker, der bliver taget alle mulige steder på kroppen, og som går ned på det, så jeg synes også, man skal passe på i sproget, at man ikke negligerer det ved at snakke om krammeri, for det er jo ikke det, det handler om – heller ikke om, hvad det er for nogle signaler, man sender. Man er jo ikke et øjeblik i tvivl om, at det, man oplever, ikke er særlig rart.

Jeg skal lige spørge om noget. Dansk Folkeparti er uenige i, at vi skal have en handlingsplan, for ellers ville de jo være med på vores forslag til vedtagelse. Ordføreren siger i 3F-bladet, at hun synes, at vi skal hæve erstatningsniveauerne. Jeg vil gerne høre, om det er Dansk Folkepartis officielle holdning.

Kl. 18:34

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:34

Pia Adelsteen (DF):

Det har jeg helt klart sagt. Jeg synes, at det er underligt, at de erstatningsbeløb, der er, har været de samme i 20 år. Det synes jeg er mærkeligt, og derfor har jeg også sagt, som jeg har gjort. Så det mener jeg at man skal se på.

Må jeg så ikke bare komme med en lille kommentar i forhold til det her med at negligere det. Ja, jeg kom med en joke. Det var en dårlig joke, og det prøvede jeg egentlig også at give udtryk for. Jeg prøver egentlig ikke på at negligere seksuel chikane, men jeg synes også, at ordføreren skal forstå, at seksuel chikane mener jeg godt kan opfattes forskelligt af mange forskellige mennesker, for er det nedværdigende, at når man står som mand og taler til en kvinde, skal kvinden lige nusses på ryggen? Er det seksuel chikane? Det behøver det ikke at være, det kan vi godt være enige om, og der er også nogle, der synes, at det her er helt okay. Det er også helt okay måske at kramme, men der er også nogle, der ikke kan lide det og ikke bryder sig om det, men ikke kan lide at sige fra.

Selvfølgelig er det seksuel chikane, hvis der er en, der går og klapper en bag – ingen tvivl om det. Der er man slet ikke i tvivl, men det andet kan da også være chikane, og det kan også være no-

get, der ødelægger det arbejdsmiljø, man er i. Der kan da være en underforstået seksuel orientering i det eller underliggende seksuel mening med det. Jeg fik vist udtrykt mig lidt kluntet, men jeg håber, at ordføreren forstår. Det kan der faktisk godt ligge i det, og det var det, jeg prøvede på at pointere, nemlig at der er mange måder. Så det er bestemt ikke for at negligere det – tværtimod.

Kl. 18:36

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Den anden korte bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:36

Özlem Sara Cekic (SF):

Det er helt klart, at der er forskellige opfattelser af, hvad seksuel chikane er, og det er jo nok også derfor, at det er sjældent, at den, der bliver udsat for det, er i tvivl. Tit er det den, der udsætter personen for seksuel chikane, der siger, at nu ødelægger du lidt den gode stemning. Jeg tror, at i det her tilfælde må man jo ligesom lytte til den, der bliver udsat for det.

Men forstår jeg det korrekt, at hvis vi fremsætter et beslutningsforslag her i Folketingssalen, hvor man hæver erstatningsniveauerne, vil Dansk Folkeparti stemme ja til det?

Kl. 18:36

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:36

Pia Adelsteen (DF):

Det er jo altid et godt spørgsmål. Det kommer så sandelig an på, hvordan det bliver finansieret. Medmindre vi er i gang med noget andet, hvilket jeg har en fornemmelse af at man er i Beskæftigelsesudvalget, hvor man ser på erstatningsbeløb, for det er mig bekendt noget, man er i gang med at arbejde på derovre, synes jeg det, afhængigt af hvad forslaget ellers går ud på. Nu har ordføreren jo ikke sagt noget fast beløb, men jeg synes helt bestemt, at man skal kigge på det.

Kl. 18:37

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren for Dansk Folkeparti. Så er det hr. Jørgen Arbo-Bæhr fra Enhedslisten.

Kl. 18:37

(Ordfører)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg synes faktisk, det er en god debat, vi har, for adskillige ordførere har været heroppe og sige, at vi skal lave en handlingsplan, og jeg synes også, at ministrene skal lytte efter den debat; fru Pia Adelsteen fra Dansk Folkeparti siger jo, at vi også skal kigge på erstatningerne til dem, der bliver udsat for seksuel chikane.

Når jeg så i forlængelse af det ser på, hvad flertallet faktisk vil gøre eller ikke vil gøre for at undgå, at der sker seksuel chikane på arbejdspladserne, og på det forslag til vedtagelse, som flertallet har fremsat, som siger, at ingen må udsættes for seksuel chikane, lyder det jo som en god målsætning. Men hvad gør de ved det? Både når jeg ser på den nuværende regering og ikke mindst den tidligere regering, synes jeg, at der bliver gjort alt for lidt ved dette problem, som er kæmpestort for dem, der bliver udsat for chikanen.

De undersøgelser, som ikke mindst fagforeningerne HK, 3F og FOA, som organiserer mange kvinder, har lavet, viser, at problemet med seksuel chikane faktisk er steget de senere år.

Den nye rapport fra EU, der omfatter 42.000 kvinder fra 28 EU-lande, viser, at 37 pct. af danske kvinder har oplevet en form for sexchikane det seneste år, og rapporten viser, at 40 pct. af danske kvin-

der har, siden de var 15 år, oplevet fysisk eller seksuel vold begået mod dem af en, der ikke var deres partner. Det giver faktisk en kede- lig førsteplads i statistikkerne; samtidig har 4 ud af 5 danske kvinder, siden de var 15 år, oplevet sexchikane. Kun Sverige ligger højere med en andel på 81 pct. af kvinderne.

Desværre giver disse tal et vink med en vognstang om, at proble- met er større end det, der står i flertallets forslag til vedtagelse. De siger jo, at seksuel chikane er en del af det psykiske arbejdsmiljø, som de påstår indgår i målsætningerne frem mod 2020. Men som vi alle ved, viser en midtvejsevaluering, at det er gået den forkerte vej med at bekæmpe de psykiske arbejdsmiljøproblemer, så selv om de har nogle målsætninger, har de ikke midlerne til at løse problemet med. Vi skal huske på, at målsætningen er, at der bør være 20 pct. færre psykisk overbelastede, men at tallet samtidig er steget, når det handler om psykisk overbelastede de senere år.

Ifølge flertallets forslag til vedtagelse mener man, at det er godt nok, når både beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren vil følge udviklingen. Jeg synes faktisk, det er noget tyndt. Vi ved jo, at mange kvinder bliver skubbet ud af arbejdsmarkedet på grund af seksuel chikane, og at det ikke mindst sker for alt for mange kvinder, som starter på et arbejde inden for de såkaldte mandefag.

Det her handler om et stort problem for ligestillingen mellem mænd og kvinder. Jeg mener, at vi skal have en handlingsplan for at få bekæmpet seksuel chikane både på og uden for arbejdspladserne. Et første lillebitte skridt sker, når vi har lavet en aftale med regerin- gen og SF om en indsats for at skaffe bedre viden om, hvordan man forebygger og håndterer problemet med seksuel chikane. Vi har brugt 2 mio. kr. fra Forebyggelsesfonden til dette, og jeg tror ikke, det er nok. Selvfølgelig skal vi følge med i, om det udvikler sig end- nu mere, og jeg går ind for, at vi kan udbygge sanktionerne for ar- bejdsgiverne, som lukker øjnene eller gør det, der er endnu værre, nemlig at de selv bruger seksuel chikane over for deres ansatte.

Til sidst vil jeg citere kønsforsker Anette Borchorst, professor på Aalborg Universitet, der udtaler følgende:

»Vi mangler konkret viden om, hvor den seksuelle chikane fore- går. Men efter hvad jeg hører, er der særligt problemer på arbejds- pladserne. Så jeg er ikke overrasket over, hvad fagforbundene ople- ver«, siger professoren fra Aalborg Universitet.«

Så selvfølgelig siger jeg, at der skal ske noget for at bekæmpe seksuel chikane. Det går ud over den enkelte, og for mange glider ud af arbejdsmarkedet med sår på sjælen.

Kl. 18:41

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren for Enhedslisten. Så har vi fru Merete Riisager som ordfører for Liberal Alliance.

Kl. 18:41

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Når man rejser en debat som denne om et så vigtigt emne, er det og- så væsentligt, at man gør sig klart, hvad det præcis er, man ønsker at opnå, og hvordan man tænker at gå til det her emne. Hvad er det, vi mangler? Er det viden, forskning, statistik, lovgivning, vejledning? Og så er det også vigtigt, at man forsøger at definere det begreb, som man tager op, nemlig sexchikane. Hvad er sexchikane? Hvordan for- står man det begreb? I Liberal Alliance forstår vi det som overgreb, trusler, overskridelse af personlige grænser. Det er et meget alvorligt emne, som SF har taget op her, og som er vigtigt, hvilket ordføreren også påpeger, for de mennesker, som bliver udsat for det, og som får overskredet deres personlige grænser.

Det er også et emne, man må forvente at arbejdsmarkedets parter tager hånd om. Det er et emne, som er ekstremt svært at styre og re- gulere herinde fra Borgen, det er den enkelte arbejdsgiver, som skal skride ind, hvis der sker overgreb på arbejdspladsen. SF er et parti,

som tager sociale problemer op, der også ligger, kan man sige, uden for lovgivningen, og det er vigtige emner. Sexchikane er et vigtigt emne, mobning, som SF også arbejder meget med, er et vigtigt emne, og det er også rigtig godt at have en diskussion om det, for det er også vores forståelse af det, der ændrer på de reelle vilkår. Men det er også vigtigt at erkende, at når det gælder relationen mellem mennesker, empatien, ansvaret, ordentligheden, kan vi ikke lovgive helt ud i relationen mellem mennesker altid. Det betyder ikke, at vi ikke skal gøre noget, men det betyder, at vi skal gøre os helt klart, hvad det er, vi skal gøre herinde fra Folketinget, og hvad det er, man skal gøre ude på arbejdspladserne, og hvad det er for et ansvar, der ligger mellem mennesker. For vi kommer nogle gange til kort; vi kan ikke – desværre – regulere os til anstændighed og ordentlighed i alle livets forhold, selv om vi gerne ville. Og det er noget, som vi i Liberal Alliance tager med os. Det personlige ansvar fylder noget, det skal fylde noget, sådan må det være.

Kl. 18:44

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning, og den er fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:44

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak for anerkendelsen af, at det er vigtigt at tage sådan en debat, og af, at ord også kan være med til at rykke virkeligheden derude.

Grunden til, at jeg tager ordet, er, at ordføreren siger, at det jo ikke alene kan gøres ved lovgivning, og det er jeg fuldstændig enig i. Lovgivning kan ikke alene rykke holdninger, men lovgivning er tit med til at skubbe til holdninger og ændre holdninger – det kan ikke gøre det alene, men det har en betydning.

Det er også derfor, jeg vil spørge, om det i forhold til lige præcis denne del af det ikke er korrekt, at hvis man skal gøre noget ved erstatningsniveauerne, så kræver det en lovgivning? Hvis man skal gå ind og kigge helt konkret på, om det skal være arbejdspladsen, der skal stå til ansvar, så kræver det en lovgivning. Så der er også nogle ting, vi er nødt til at gøre via lovgivning, og som man ikke alene kan tale sig ud af. Er det ikke korrekt?

Kl. 18:45

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ordføreren.

Kl. 18:45

Merete Riisager (LA):

Det kan være meget korrekt, men nu har SF jo altså ikke fremlagt helt konkrete forslag til ændringer, som skal finde sted. Så det kunne jo være spændende, hvis SF på et tidspunkt fremlagde et beslutningsforslag om, hvad SF mener at der rent faktisk skal ske lovgivningsmæssigt.

Jeg vil mene, at det emne, som vi berører i dag, er et emne, som primært skal løses af arbejdsmarkedets parter. Det betyder ikke, at det er mindre vigtigt – det er meget vigtigt – men det betyder, at vi herinde har en begrænsning i, hvordan vi kan regulere den ordentlighed og anstændighed, der skal være mellem mennesker, der er ansat på en arbejdsplads.

Kl. 18:46

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:46

Özlem Sara Cekic (SF):

Det var helt bevidst, vi ikke fortalte, præcis hvad der skulle være i handlingsplanen, fordi vi tænkte, at arbejdsmarkedets parter sammen

med ministerierne, sammen med fagfolkene, sammen med eksperterne kunne sidde sammen og fortælle om, hvor det ville gøre størst gavn i forhold til en handlingsplan. Jeg er selv kommet med nogle bud på, hvor det kunne være, og hvis vi havde gjort det, ville Liberal Alliance sige: Nu bliver det for konkret; det der, det der og det der kan vi ikke være med på. F.eks. kræver erstatningsniveauet lovgivning, så der er det ikke alene et spørgsmål om, om arbejdsmarkedets parter kan finde ud af det, men at vi også herfra lægger en ramme.

Kl. 18:47

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det ordføreren.

Kl. 18:47

Merete Riisager (LA):

Det er også helt korrekt, at SF og Liberal Alliance sikkert ønsker fuldstændig forskellige lovgivningsrammer. Vi mener altså også, at det handler om initiativet – hvor skal initiativet komme fra? Og der må man også sige, at arbejdsmarkedets parter har et ansvar og en initiativret i forhold til det her, i forhold til at løse de her problemer, i forhold til også at beskrive, hvad det skal være. Og der mener jeg sådan set at man igen her fra Christiansborgs side skal passe på med ikke at forcere ting, som vi ikke er i primær berøring med. Arbejdsmarkedets parter har et ansvar her, og jeg forventer, at eventuelle initiativer også kommer fra dem.

Kl. 18:47

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren. Så er den næste taler i rækken fru Charlotte Dyremose som ordfører for Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:47

(Ordfører)

Charlotte Dyremose (KF):

Tak. Det her med psykisk arbejdsmiljø som sådan og herunder jo sexchikane, som er det, vi specifikt beskæftiger os med i dag, er jo en af de ting, som det er rigtig, rigtig vigtigt både at have med i de lovgivningsmæssige rammer og i den almindelige debat om godt arbejdsmiljø.

For os er det rigtig vigtigt, at psykisk arbejdsmiljø, herunder sexchikane, er med i den samlede strategi på arbejdsmiljøområdet. Det er også et prioriteret område i den strategi for 2020, som vi jo fra konservativ side er en del af med den aftale, som blev indgået i 2011.

Vi har for ikke så længe siden drøftet – som andre også har været inde på – det her med de mål, vi så har sat op for 2020, og hvordan det går. Overordnet set går det på arbejdsmiljøområdet jo i den rigtige retning, som andre også har været inde på, men lige præcis i forhold til psykiske arbejdsmiljøproblemer er der en let stigende tendens. Det er meget tidligt at sige meget præcis, hvad det dækker over, hvorfor den er der, og hvad der nødvendigvis skal til for at ændre på den, men en af de ting, som man i hvert fald godt kunne få på fornemmelsen har en betydning – når nu den overordnede arbejdsmiljøindsats går i den rigtige retning, mens det præcis på det her område ikke ser ud til at gøre det – er, at man nok ikke skal være blind for, at det heldigvis er blevet mere i orden at italesætte psykiske arbejdsmiljøproblemer. Det er blevet mere og mere anerkendt som sådan også i vores samfund, at psykiske lidelser er lige så væsentlige og har lige så stor betydning for folks helbred som fysiske.

Desværre har det psykiske område jo på mange områder, også inden for sundhedsområdet, været, skal vi kalde det tabuiseret, men det er vi heldigvis ved at være ude over, og derfor kan man også godt forestille sig, at en del af den statistik dækker over, at nogle af de problemer, der måske ikke er kommet frem før, rent faktisk gør det nu. Det er selvfølgelig rigtig, rigtig vigtigt, at vi holder øje med,

om det også er tilfældet, eller om der er andre grunde til den forskel, som man ser i statistikken, men helt grundlæggende er det nok vigtigt at få en lidt mere valid statistik over en lidt længere periode, før vi for alvor siger for meget om de tal.

Det, vi i mellemtiden kan gøre, er fortsat at fokusere på at forbedre redskaberne til at sikre et godt arbejdsmiljø. Det er, som andre også har været inde på, noget af det, vi sidder i forligskredsene om arbejdsmiljø netop nu og drøfter på en lang række områder inden for arbejdsmiljøfeltet, herunder det psykiske arbejdsmiljø og sexchikane.

For os er det vigtigt at se på det samlet, og derfor til diskussionen om en specifik handlingsplan på lige præcis det her område kan jeg lige så godt forlods sige, at for os handler det om at se sexchikane som en del af det psykiske arbejdsmiljø og dermed også tage hånd om det som en del af det psykiske arbejdsmiljø, også fordi der er rigtig mange snitflader mellem noget, der kan være sexchikane, og noget, der på en anden måde kan være et dårligt psykisk arbejdsmiljø, altså at man kan komme ind i en ond spiral, hvor sexchikane blot er en del af det, man bliver udsat for. Derfor er det rigtig vigtigt at se på en samlet indsats på det her område.

Det er jo sådan på arbejdsmarkedsområdet, at vi generelt har en model, der gør, at det er arbejdsmarkedets parter, der tager vare på en rigtig stor del af området. Lige præcis i forhold til arbejdsmiljø lovgiver vi noget mere præcist, end vi gør på mange andre områder, men stadig på en måde, hvor vi meget inddrager parterne i de overvejelser, de drøftelser, der bliver gjort, og inden vi laver lovbehandlingen. Og det her er jo et område, hvor det ikke kan nytte noget, at vi bare lovgiver, vi er nødt til også at italesætte problemerne, vi er nødt til at inddrage arbejdsmarkedets parter, og vi er nødt til at italesætte de holdninger og de holdningsskift, der kan være nødvendige på arbejdspladser for at få det her til at gå op.

Så derfor også herfra tak for, at vi nu har debatten, men altså også en fastholdelse af, at det er vigtigt at tage det her emne ind i den samlede helhed i forhold til den samlede arbejdsmiljøindsats og ikke bare se på det isoleret.

Kl. 18:53

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og så er det beskæftigelsesministeren.

Kl. 18:53

Beskæftigelsesministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg vil først og fremmest gerne takke for debatten. Jeg tror, det var fru Özlem Sara Cekic, som indledningsvis refererede til nogle hjemmesider, og da bliver man jo helt klar over, at det at være udsat for seksuel chikane er noget, som kan have og også har ganske alvorlige konsekvenser. Det tror jeg ikke der er nogen der er i tvivl om, og derfor kan man sige, at der er flere led, hvor man skal arbejde med den her problemstilling, og det har debatten vel sådan set også vist. Der er det med, at vi som lovgivere har et ansvar, der er det, som handler om det ansvar, man påtager sig som ansat ude i en virksomhed, at man har fokus på de her ting, og så er der også det der med at have mod til at tage de her debatter.

Ordet handlingsplan har fyldt relativt meget i debatten. Det er selvfølgelig lidt et temperamentsspørgsmål, om der er handlingsplan eller der ikke er handlingsplan, men jeg synes faktisk, jeg indledningsvis forsøgte at være meget præcis i forhold til at sige, at det, når det gælder sexchikane og det tilsyn, som vi har fra Arbejdstilsynets side, så ikke bare er noget tilfældigt noget, men at den opfølgning, der er, når man støder på det her, er meget præcis, med de påbud og den måde, det skal håndteres på, med fjernelse af smileyordninger osv. osv. Så det bliver rent faktisk taget ganske alvorligt. Og også nogle af de tiltag, som vi bl.a. sammen med SF og Enhedslisten har fået lavet – der er det med de 2 mio. kr. her på det sidste – viser, at det er i en proces.

Jeg medgiver så, at tallet på de 3 pct. ikke rigtig har bevæget sig, og det gør jo, at der er grund til, at vi fortsat har opmærksomhed på det, og det gør vi bl.a. med en debat som her i dag, men også med konkrete tiltag. Jeg kan da bare glæde mig over, at vi i den forholdsvis korte tid, jeg har haft ansvaret som beskæftigelsesminister, jo så ad nogle omgange har kunnet have fokus på det og i øvrigt også har kunnet træffe nogle konkrete beslutninger. Og det bliver der også brug for i de kommende måneder og de kommende år.

Kl. 18:55

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er der en kort bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:55

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak for debatten. Jeg kunne godt tænke mig lige at høre noget, og jeg har jo forståelse for, hvordan det er. Man siger fra regeringens side, at der nu er de her forhandlinger, og jeg glæder mig til at se alle de gode resultater, vi kommer til at skabe med det her; det bliver helt fantastisk. Men jeg kunne godt tænke mig lige at høre, hvad der er ministerens holdning til det. Når der er en, der bliver udsat for sexchikane, så kan man jo gå efter den, der har lavet sexchikanen. Hvad er ministerens holdning til, at man nu kan gå efter arbejdspladsen, så man på den måde også kan lave et tilsyn? Altså, mener ministeren, det er en god idé, eller mener ministeren, at vi skal blive ved med at have det, vi har i dag? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er i forhold til erstatningsniveauer. Mener ministeren, at der er behov for at kigge på erstatningsniveauer?

Kl. 18:56

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det ministeren.

Kl. 18:56

Beskæftigelsesministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg er ikke sikker på, at fru Özlem Sara Cekic skal forvente sig så forfærdelig meget konkret af de forhandlinger, som vi er i gang med lige præcis på det her område, men mere generelt i forhold til, at vi vil køre videre med at sikre et godt arbejdsmiljø i Danmark. Jeg forstod måske ikke det mellemste spørgsmål, for det er jo rent faktisk sådan, at når Arbejdstilsynet kommer ud, så er det virksomheden, som har et ansvar på det her område. Det er også virksomheden, som bliver pålagt at skulle sørge for, at der er et rådgivningsforløb, hvis der har været seksuel chikane, og det er virksomheden, som mister sin smileyordning. Så virksomheden er i høj grad omdrejningspunkt i forhold til det her.

Så vil jeg, når det gælder erstatningen, jo sige, at der er det helt konkrete, at vi i Danmark har en god tradition for – hvad jeg bifalder, og jeg synes også, vi skal fastholde det på det her område – at det i bund og grund er domstolene, som afgør den slags ting. Jeg tror ikke, det er klogt, at vi, uanset hvor sympatisk man kunne synes det var, tager et område ud og siger, at her lovgiver vi så i forhold til det. Jeg holder sådan set meget af, at vi tredeler magten i det danske samfund.

Kl. 18:57

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 18:57

Özlem Sara Cekic (SF):

Ministeren siger, at nu skal der ikke sådan helt konkret forventes noget i forhold til det her. Jeg kunne godt tænke mig at høre: Hvad er regeringens oplæg? Altså, hvad synes regeringen at man bør gøre? For regeringen anerkender jo, at det er et problem. Regeringen siger,

at det er et højt tal, og anerkender også de tal, der er, altså 60.000 mennesker, der inden for de sidste 12 måneder er blevet udsat for sexchikane på arbejdsmarkedet. Det er et rigtig, rigtig højt tal, og det er jeg rigtig glad for at regeringen anerkender. Men hvad mener regeringen man bør gøre? Og nu snakker jeg ikke om forhandlinger, men det er bare sådan med hensyn til, hvad regeringens holdning er, i forhold til hvad man kan gøre. Det kunne det være interessant at høre lidt om.

Kl. 18:58

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Beskæftigelsesministeren.

Kl. 18:58

Beskæftigelsesministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg beklager selvfølgelig, at det spørgsmål bliver stillet, for nu har vi diskuteret det her i et antal timer, og vi er to ministre, som har været på talerstolen. Jeg hørte i hvert fald mig selv være meget analytisk og præcis i forhold til det, og sådan hørte jeg faktisk også min kollega være det, og jeg har hørt ordførere være det, og det er selvfølgelig lidt ærgerligt, at ordføreren så stiller det spørgsmål. Jeg synes faktisk, at vi, ud over at vi har haft en debat, som har handlet om holdninger og principper, så også har været præcise. Jeg forsøgte i hvert fald at være det i mit indlæg, da vi startede debatten.

Kl. 18:58

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ministeren. Så er det ministeren for børn og ligestilling integration og sociale forhold.

Kl. 18:59

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Tak, formand. Jeg vil også igen takke for ordet og faktisk også for en rigtig, rigtig god debat. Jeg er fuldstændig enig med Enhedslistens ordfører i, at det har været en informativ debat. Det er en vigtig dagsorden, og derfor er jeg sådan set på linje med alle andre også rigtig glad for, at vi drøfter emnet i dag.

Som både jeg og beskæftigelsesministeren har givet udtryk for, er sexchikane dybt uacceptabelt. Det gælder, uagtet om det foregår på arbejdspladsen eller i S-toget, i bussen eller i nattelivet på åben gade. Regeringen har taget fat med en række konkrete initiativer på arbejdsmarkedet, som beskæftigelsesministeren også har været inde på, og jeg håber, at vi selvfølgelig også får sat fokus på problemstillingen generelt uden for arbejdspladsen, så vi kan også kan skabe øget opmærksomhed om problemet i dagligdagen. Det kan, som rigtig mange har været inde på, være med til at ændre holdningen til, hvad der er acceptabelt. Det er en af måderne til at sikre lige muligheder uanset køn.

Det kræver i den grad også, at vi i fællesskab siger fra over for seksuel chikane og hverdagssexisme. Det var selvfølgelig også den opfordring, jeg kom med i min første tale, og den vil jeg selvfølgelig også komme med igen. Tusind tak for ordet.

Kl. 19:00

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak. Så er der en kort bemærkning fra fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 19:00

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg spurgte faktisk lige før beskæftigelsesministeren om de helt konkrete initiativer, som regeringen mener er vigtige for at komme det her til livs. Så sagde beskæftigelsesministeren, at det havde han brugt rigtig lang tid på at forklare. Altså, både beskæftigelsesministeren og ligestillingsministeren har givet meget udtryk for, at det er

uacceptabelt, at det skal vi gøre noget ved, at det skal vi bekæmpe, at det skal vi forebygge. Det er ting, jeg kun er enig i, men det, jeg spørger om – og nu gør jeg forsøget med ligestillingsministeren – er: Hvad vil man gøre helt konkret? Hvad er det for nogle initiativer, som man sidder og arbejder med? Hvad er regeringens oplæg? For det, jeg ser i jeres udtalelse, er, at socialministeren generelt vil sætte fokus på seksuel chikane i det offentlige rum. Altså, hvad vil man gøre helt konkret? Er der ikke bare én ting, man kunne foreslå?

Kl. 19:01

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Ministeren.

Kl. 19:01

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Jeg kan sådan set godt forstå beskæftigelsesministerens svar, for beskæftigelsesministeren redegjorde faktisk for det, ligesom jeg også gjorde, og nu gør jeg det så igen helt konkret. Det, som jeg vil gøre helt konkret, for at svare på det en gang til, er, at jeg sætter en undersøgelse i gang. Det nævnte jeg faktisk i min indledende tale. Jeg sætter det også højt på dagsordenen, når vi overtager formandskabet for Nordisk Ministerråd, og det betyder, at vi selvfølgelig vil gå det igennem, diskutere det og anbefale nogle løsninger. Så det er det, jeg vil gøre helt konkret fra min stol af.

Kl. 19:02

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det fru Özlem Sara Cekic.

Kl. 19:02

Özlem Sara Cekic (SF):

Jeg tror slet ikke, man skal undervurdere, at det selvfølgelig hjælper, når ministeren taler om det, og det skal ministeren også blive ved med at gøre. Så vil man lave en undersøgelse for ligesom at kortlægge det, og det er også fint nok, men hvad vil man gøre for at bekæmpe det? Det er det, jeg bliver ved med at spørge om. Altså, er der nogle konkrete initiativer, hvor man siger: Okay, nu skal I høre, sagsbehandlingstiden er for lang, og der er et problem med de der vidneforklaringer? Der er flere jurister, der har været på banen og har spurgt: Kan man gøre noget, hvor man ligesom kræver, at vidnet skal ind? Eller man kunne sige, at erstatningerne var for lave.

Der er jo en masse ting, man kan gøre. Det er derfor, jeg spørger sådan helt konkret, hvad man vil gøre, ud over at man vil snakke om det og kortlægge det. Er der nogle andre initiativer, man også vil sætte i værk sammen med arbejdsmarkedsparterne? Hvad vil man gøre fra regeringens side? For nu har jeg forstået, at man slet ikke vil røre ved lovgivningen, men hvad vil man ellers gøre?

Kl. 19:02

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er det ministeren.

Kl. 19:03

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen):

Det første spørgsmål var, hvad vi ville gøre. Der har jeg redegjort for først i min indledende tale, og så har jeg gjort det igen. Så er det i sagens natur sådan, at når man laver en undersøgelse, laver man den jo med henblik på at blive klogere på et område, så man har et solidt vidensgrundlag at stå på, som man så efterfølgende kan tage nogle beslutninger ud fra. Hvis man allerede vidste, hvilke nogle beslutninger man egentlig ville tage, så ville det sådan set ikke give nogen mening at få lavet en undersøgelse. Undersøgelsen bliver sådan set lavet, for at man kan blive klogere og i al ydmyghed også blive klo-

gere på det her emne, så man igen kan tage nogle beslutninger. Det er sådan set meget enkelt.

Kl. 19:03

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Så skal jeg høre, om ordføreren for forespørgerne vil have ordet. For ja, man kan godt få lov til at runde af. Ordføreren for forespørgerne.

Kl. 19:04

(Ordfører for forespørgerne)

Özlem Sara Cekic (SF):

Tak. Jeg vil gerne takke for debatten og først og fremmest takke for, at alle partier synes, det her er et problem, og at alle partier er enige om, at der skal gøres noget. Vi er ikke sådan fuldstændig enige om, hvad der skal gøres, men grundlæggende er der jo – også fra ministrenes side – en anerkendelse af, at der *er* et problem, og også en anerkendelse af, at det foreløbige tal, vi har, på 60.000 er for højt, og at det vil man gerne gøre noget ved. Det synes jeg faktisk er enormt positivt.

Så vil jeg gerne takke Enhedslisten for at ville være med til at lave en handlingsplan. For jeg tror faktisk, det er den vej, vi skal gå. Men jeg hører jo også, at der er forhandlinger på det her område, og jeg glæder mig utrolig meget til at se de meget gode resultater af det, som jeg ikke et øjeblik er i tvivl om at regeringen vil iværksætte. For nu har man snakket meget om, at det vil man gøre. Hver gang vi har stillet spørgsmål, har vi fået at vide, at der var forhandlinger, og at der var alle mulige ting på vej. Så det vil kun være positivt i forhold til sagen. Og jeg vil også love, at jeg kommer til at holde øje med, hvad man så får besluttet, for så skal vi nok have en ny debat her.

Så vil jeg bare afslutningsvis sige, at jeg vil tage kontakt til Ligestillingsudvalget for at høre, om vi ikke kan lave en høring om sexchikane, så vi ligesom også kan få klargjort de problemstillinger, der er, og som juristerne arbejder med i forhold til erstatningsniveau, i forhold til vidneforklaringer, i forhold til sagsforløb og alle mulige andre ting, så vi kan have nogle konkrete bud på, hvad vi kan gøre.

Men tusind tak for debatten.

Kl. 19:05

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Tak til ordføreren for forespørgerne.

Så er der ikke flere, der har bedt om ordet, og forhandlingen er sluttet.

Afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted torsdag den 26. marts 2015.

Kl. 19:05

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Lone Loklindt):

Så er der ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 25. marts 2015, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 19:06).